This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

S12.17

DE PETRI

BOESSATII,

EQVITIS ET COMITIS

PALATINI VIRI

CLARISSIMI,

Vita amiciſque litteratis.

LIBRI DVO.

NICOLAI CHORERJ Viennenſis
I. C.

Ad Franciſcum Duguæum, Regi ab intimis Conſiliis virum illuſtrem.

GRATIANOPOLI,

Apud Fr. PROVENSAL, Bibliopolam, Typographum Dom. Illuſtr. & Rever. Præſulis ac Principis Gratianop. in via Palatij.

Cum Superiorum Permiſſu, 1680

210. g 357.

Recordatione noſtræ amicitiæ
: feror, ut beatè vixiſſe videar,
uia cum Scipione vixerim.
ælius apud Ciceronem de Ami-
t. Sect. 15.

CONSPECTVS,

LIBRI PRIMI.

CAP. I.

PETRI Boeſſatij parentes, indoles, inſtitutio; ex ingenio cognomen. Eccleſiaſtico primùm Ordini deſtinatur. A Iuriſprudētia ad militiam & arma tranſit. Ad Melitam inſulam navigat. In familiam Henrici Momorantij Ducis aſciſcitur.

II.

Bello Genuenſibus indicto, centurionem agit. Tribus prælijs

nrereſt. Apologiam pro Leſdigue rio, Equitum Magiſtro, & militibus Gallis ſcribit. Gavio capto ejus centuria, cum aliis, præſidio imponitur. Deditur Genuenſibus. Boeſſatij indignatio in Grangerium, & in eundem bonitas. Gaſtoni Aurelianenſium Duci ſe addicit, amicitiam cum Balzacio & aliis præſtantibus viris conciliat. De Theophili morte, moribus & ſcriptis. Ad Rhææ inſulæ propugnationem & Rupellæ obſidionem Principem Boeſſatius ſequitur. Reverſus Lutetiam litterarum ſtudiis ſe exercet. Cum eruditis conſuetudo & familaritas. Dicentis gratia & lepos. Scripta.

III.

Militaris Boeſſatij fortitudo. Singularia certamina. Gaſtonem in Lotharingiam ſequitur. In Belgium excurrit, nec ſine periculo. In cohórtem Nobilium cubiculariorum & palatinorum à Gaſtone

cooptatur. Ad Momorantium mittitur. Belli civilis exitus, Momorantio capto. Gaſto in Belgium profugit. Boeſſatius amat. Militat in Suecos : victi, & cæſi Lotharingi.

IV.

Bruſſellas redit. De Capeſtano portentum. Germanico bello Boeſſatius intereſt, legionem legatus ducens. Cum Gaſtone in Galliam redit. Cum Th. Campanella amicitiam init. Magni à Rechelio fit. A quo in Academiam Gallicam tunc inſtitutam inſcribitur. In Delphinatum venit; & Vienna Gratianopolim.

V.

Gratianopoli gratia apud omnes floret. Caſus. Maria illius ſoror Viennam cum illo habitatura venit. Pietati & ſtudio adijcit operam. Varia illius in varios benefacta. Sororis & aviæ mors, ſoror

heredem inſtituit. Margaretæ Loraſiæ mors. Boeſſatij dolor & & officia in demortuam. Thomæ Campanellæ & Nicolai Borbonij mors, quibus iuſta Boeſſatius publicè facit. Ejus ſtudia, ſcripta, domeſticæ curæ. De munere publico (officium vocant) comparando cogitat, Gratianopolim, ejus rei cauſa, venit. Periculum in reditu.

VI.

Servata ad id conſequendum munus à Boeſſatio ratio. Conſilium mutat. Amor Chatææ, quam Nanceij amauerat, reviviſcit. Vitæ ratio. Diſſidium cum Hieronymo Vacherio Robillacio. Heinſij & Langermani Viennam, videndi Boeſſatij cauſa, adventus. Boeſſatius & Laurentius Luciùs Moluſinium eunt. A Simone Ducroſo & Nicolao Fareto inviſitur. Clarorum virorum & ſtudioſorum ad eum concurſus. Viennam Barralij adventus.

VII.

Ducit uxorem. A fratre diſſidet. Lis cum Ponterræo Senatore. Peregrinationes, pietatis gratia, ad loca ſua quæque religione celebria. De miraculis Beatiſſimæ Virginis ad Viniacenſem ſalicem ſcribit. Vult opera ſua in lucem edi, ſi nòndum euulgatis moriatur; de hac re tabulis publicé factis cavet. quibus illa amicis cõmendat è magno numero delectis. Ad Chriſtinam Reginam poëmatia. Tranſeuntem Viennam ſalutat. Collocutio cum ea.

VIII.

Ioannitarum Hieroſolymitanorum Militiæ & ordinis Anna Claromontanus, Clementiæ, Boeſſatij uxoris, patruus, præficitur. Poëmatium Boeſſatij ad electum. Mors Annæ Boeſſatij dolor. In Academiam Æmulatorum Avenionenſem cooptatur. Eques &

nes Palatinus à ſummo Ponti-
, ſcripto ad id diplomate, ſit. E-
am ſcribit ad primum Delphi-
ns Hiſtoriæ volumen. Conſi-
n eius de ſcribenda latino ſer-
ne. Mors Boeſſatij & libri.

IX.

Indoles, ingenium, mores,
tas & eruditio Boeſſatij.

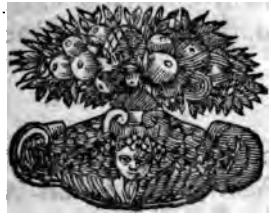

DE P. BOESSATII VIENNENSIS, Equitis & Comitis Palatini vita.

LIBER PRIMVS.

Ad Franciſcum Duguæum Regis ab intimis Conſiliis virum illuſtrem.

AB hinc annos duodecim, tot me tantiſque DVGVAEE, vir ſumme, beneficiis ornaſti, ut, ſi deiis ſileam, cui non videar ingratus, qui

mihi quidem ingratiſſimus, videbor? Ea verò es animi altitudine, ut, nec etiam tibi, ſi commemorem, gratum facerim. Alterum vitio mihi, alterum laudi tibi erit. Accepta diſſimulare beneficia flagitioſum; data, per inanem gloriationem, jactare humile & turpe eſt. De te, jam à neſcio quo memini bellè dictum, mentem tibi, ut frontem, eſſe apertam, nec tuis quicquam de rebus velle latere præter benefacta. Amore virtutis, non laudis, ad laudabilia duceris. Et bonis, ut tu es, virtus veræ gloriæ loco eſt. Quibus rectè factorum conſcientia, ſine ſimulatione, blandirur, præclariori nullo teſtimonio opus habent, quo dulciori voluptate perfundantur. Beatum te & fortunatum, DVGVÆE, qui ſtudiorum, & officiorum conſcium, tuum intra pectus, animum tibi perpetuum habes laudatorem Miſeri & infelices, qui, dùm laudantur ab aliis, nullam à ſe laudationem capiunt, quam unam veri-

tas probat. Qua via ad cœlos itur, virtutis ductu, ad honores aſcendiſti E familiæ gentiſque tuæ ſplendore exortus es novus ſplendor. Præcellentes ingenio & virtute, hac noſtra & majorum ætate, fœcunda viros tulit. Ioannes Dvgvævs, ante annum centenſimum & quinquageſimum, eruditionis, eloquentiæ, ingenij laude florebat. Gallica lingua verſus optimos faciebat, & in certaminibus illis forenſibus, nam patronum cauſarum agebat, viribus, induſtria, rerum uſu, gratia plurimùm valebat. Tu verò omnium collectas in te dotes exhibes, quæ ſingulæ in ſingulis eminebant. Liberalibus imbutus diſciplinis inſtrumenta penes te, ad publicam rem capeſſendam & adminſtrandam, optima habebas. Igitur læto te primùm & gratulanti Pariſienſis Senatus cooptatum in Senatorum numerum, ſinu ſuſcepit: Prudentia quám ætate provectior, difficillimo parem te muneri oſtendiſti: In præcla-

doleſcentis iudole ſenis uſu re-
n confirmati gravitatem, mo-
ationem atque conſtantiam
:dicabat. Paucos poſt annos, in
pliſſimum collegium aſcitus,
plicum libellorum Magiſter, ſe-
n non animum murasti. Regio
mini quò propior factus eras,
erectior & promptior ad ardua
eque ſurgebas. Quæ ceteros obſ-
ctæ difficultatibus longo remo-
uræ tempore res erant, te ne qui-
n tantiſpèr retardabant. Tuo
iere ad veritatem, per circumfu-
n caliginem, rectá adibas Perſ-
aciæ, impediriſſimis, in negotijs
: teſtis ego ſim, qui & ſpectator
; integritatis, ſapientiæ, diligen-
nobiliſſimæ Gallici Imperij pro-
ciæ Normania, Lugdunum, &
lphinatus. Rationi civili præfe-
ſtractum illum Normani celeri-
timum, qui Venellorum fuit,
ima cum poteſtate, paucis qui-
n annis, ſed cum immortali glo-
gubernaviſti Pærſtantia, illis in
is, felix quædam ſiderum con-

ſtitutio & conſtans naturæ favor et amor, magno in dies numero, parere ſolet. Sed ab honeſtis ad turpia, a pulcris ad obſcœna nec ganearum ducti nidore & fumo, nec libidinum deliniti illecebris, ferè deflectunt. In litterarum ſtudiis maxima illis repoſita voluptas, quæ vera, ſi non ſola, benè natis exiſtit. Te verò, DVGVÆE, omnes ingenioſi, omnes eruditi, uno conſenſu, admirabantur; una voce in cœlos laudibus efferebant, tam aſſiduis, quam juſtis. Summus tibi cum omnibus uſus erat. Dulce eſt laudari a laudatis viris. A probroſis quæ laus venit, contumelia eſt. Vt in oculis, pro tua dignitate, omnium eras, ſic te urbes, vici omniſque adeò Provincia in ſinu ferebat. Amari quám timeri malebas. Nullo ferè intervallo timor diſtat ab odio. Alter alteri confinium eſt. Illuſtrior decreta demum tibi Provincia eſt, ſed et negotioſior. In Lugdunenſem & Viennenſem veniſti. Vnus negotiorum moli ſuffe-

ciſti. Nec numero animum fatigabant, nec pondere frangebant. Omnibus te unus parem præſtabas. Novis rebus alacer & integris ſemper viribus præſto eras. Laborem tibi veterem novo labore levabas. Cùm teſtimonium tibi de te dicentem conſcientiam tuam audis, majorem ſanè non credam ex virtute capi voluptatem poſſe, quàm tùm capias. Quis verò tuam in diſceptandis negotiis ſedulitatem, ſolertiam, diligentiam; in dijudicandis æquitatem, fidem, probitatem, pro merito, ſatis prædicet? Bonis, bona fide, etiam in litibus, omnia aguntur: Malis aliæ artes. Ex tenebricoſo mentis ſuæ ſpecu cœcam veritati offundere caliginem, ne ſecurus ad eam pateat aditus, ſolent. Inſidiantium noſti ingenium & dolos: Sapientia tua faciebas, ut, qui jure eſſet inferior, per fraudes factus ſuperior victis malè parta nunquam inſultaret victoria. Et hic eſt perpetuus innocētiſſimæ tenor vitæ tuæ. Nam intelligentiſſimum tibi judi-

m, accerrimumque ingenium
ɔeri dederunt, eum verò & tam
ɔſtantem æqui bonique amorem
tillavere, ut, qui te intuentur,
:mplar optimi viri quoddam in-
ne & illuſtre, quod boni imi-
ıtur, intueri admirantes fatean-
. Quamobrem te omnes ſuſpi-
ınt, qui animum, qui mores inſ-
iunt. Gravitatem humanitate
nperas; ſeria urbanis mirabiliter
ſces; auctoritatem comitate con-
. Suis perfectiorem numeris bo-
atem, quám tua eſt, ne quidem
gitatione ſibi fingat, qui te nove-
. Multò majores animi, quám
rtunæ opes habes, quanquam &
rtunæ ampliſſimę ſunt. Et in be-
factis ſitas tibi, non in pecuniis,
vitias eſſe putas. Itaque faciendæ
augendæ rei cui non admirabilis
ſeatur incuria & negligentia illa
a? Enim verò talem eſſe tali præ-
tum eruditione oportebat. Vt
ultùm tibi ingenij, ſic affatim lit-
rarum eſt. Omnibus cum Muſis
tionem habes. Audientes ſunt,

cum ad te vocas : Dom
colis. Agreſtiores forenſe
litiorum & amœniorum
cio mitigas & emendas.
negotiis horas in litteratur
ponis. Scis perire vitæ, qu
tatibus vitę pars cedit. Qua
nes, quas orbis terrarum
hiſtorię ductu, non peragraſt
nium ſpectator es terrarum
ſtis ætatum. Rerum prę ſentiu
apertior tibi aſpectus, quám
ritarum preſens memoria.
tiones Regnorum & Rerum p
carum, varietates temporum
ciſſitudines fortunę ſpectacu
tibi ſunt, quo tecum domi &
ſingularis delectationis & ad pu
cę utilitatis fructum jucundiſſi
frueris. Hac noſtra in ætate nat
vivis per omnes. Finitimam Hiſt
rię eſſe Poeſim Poetarum & Hiſto
ricorum ſententia eſt : Omnes pe
campos latinorum poetarum, quá
ſe longè latèque effundunt, perva-
gatus es. Flores, lætos per hortos
ſpatiatus, legiſti cultis in pulvinis,

ſuaviſſimi odoris, qui in omni tibi vita puriſſimam divinæ cujusdam voluptatis auram afflabunt. Verſus ex iis, magno numero optimos memoria tenes: Et, cum Lugduni eſſem, volebas Perſium, poetarum obcuriſſimum, alter alteri interpretando explanaremus. Ad me, quę tua humanitas erat, quotidie manè ventitabas. Diverticulum id tibi erat a graviſſimis occupationibus, quo oblectabaris. Et Gallicas quoque Muſas proximè vides. Nec te quorumdam attigit ingeniorum morbus, quibus aliena placent, ſua diſplicent. Lepidos & ingenioſos, cum fert animus, verſus facis: Nam eruditę tibi florent nugę; nec nugę ſunt. Quæ ſoluta & numeris libera oratione ſcribis, me quoque mirificè, ver bo um elegantia, ſententiarum lepore, ac naturali ſuo, non fucato, nitore capiunt atque deliniunt. Quacumque de re dicas, ſcribaſve, nitidè, aptè, æquabiliter dicis & ſcribis. De rebus ſeriis ſi ſermonem habes, abundans nec præ-

terfluens exurgit tibi oratio. Præſtantis ingenij eſt ſibi temperare, & dulcis amori gloriæ modum ponere. Duo ſunt Epiſtolarum genera; alterum familiare de rebus domeſticis, aut quotidianis, ad familiares; alterum grave, de rebus aut ſeriis, aut doctis, aut civilibus & ad publicam pertinentibus adminiſtrationem, ad doctos vel principes viros. In utroque ſuperiorem non habes. Verba rebus & dictionem ſenſibus adhibes, quæ admodùm delectet ac ornatè & veré quæ vis explicet. Nihil dulcius, nihil venuſtius epiſtolis tuis. Diligenter, quas duodecim ab hinc annis ad me dediſti, ſervo. Iam ſæpiſſime lectas lego. Concinna in illis omnia & urbana : Ab uſu communi nihil abhorrens. Verba & ſenſus gratiſſimè titillant. Veram ex illis ſcribendarum epiſtolarum artem colligi & confici poſſe dubium mihi non eſt. Verùmenimverò, DVGVÆE Clariſſime, non tam ex benè ſcriptis, quám ex egregiè factis,

laudem ducendam tibi intelligis. Bonus eſt qui, cum eleganter ſcribat, res quoque ſapienter ac prudenter gerit. Si otium tibi a negotiis ſit, & ad ſcribendum, de quo non deſpero, animum appuleris, talem te, nec dubites, etiám ſtylo oſtendes, qualem factis præſtitiſti; ut nihil ſupra poſſit eſſe. Et ſunt tibi in omni ætate, magni viri qui ſuo te exemplo ad hos, te dignos, conatus accendant. Nobili hac certè æmulatione gloriam es conſecuturus immortalem. Eorum in numero noſti quàm altum *Petrus Boeſſatius* gradum teneat, de quo viro, poſtquám omnia dixerim, quæ de magnis viris cogitatione concipi poſſunt, plura etiám dicenda ſupererunt, quám ego dicere queam. Sincerè inter nos amabamus, ut inter bonos fieri ſolet. Et quotiès illius in me officia recordor, quod facio quotidiè, videor mihi audire de me conquerentem. Præclariſſima in obſcuro ad hanc odiem latere ſcripta ſua, quî non indignari pu-

tem, quæ Petri Chappuiſij, Claudij Trivij. meaque in lucem edi opera volebat? Verùm, in hac quidem parte, quæ mea unius non erat, nihil omninò, quod præſtare officio potuerim, prætermiſi. Et juvat meminiſſe. Benè coepta malè ceſſerunt. Quare ſaltem alia, qua liberum eſt, ratione magni viri memoriæ & famę celebritati conſulendum duco. Igitur de illius moribus, geſtis, ſcriptis ad te ſcribere, DVGVÆS, & operam hanc meam tibi, quo tutior ſit & illuſtrior, commendare venit in mentem. Laudabis puto & favebis. Nam, quid laudabilius, quidve jucundius, quàm magnos viros, quibuſ-cum familiariter vixerimus, in cœcis ſempiternę noctis jacentes tenebris ad lucem & vitam revocari? Quantum, mediùs fidius, in me erit, excellentium hominum, quibuſ-cum amicitię conjunctioniſque neceſſitudo mihi fuit, obſcurari laudem, & oblivione deleri non patiar. Num merito jure homicidij

eus fiet, qui fato amicum, cum poſſit, non eripuerit? Mori tantùm, qui fatis concedens animam exhalavit, incipit, nec longè abeſt a vita: Vera autem & tota in eum mors incubat, cujus omnis extincta memoria eſt: Igitur, qui ab oblivione tuetur, a morte vindicat. Enimverò ſtolidi & vecordes, quibus libidines & crapula in bonis ſunt, vitam vocant, quam in ganeis & venere agunt Quæ autem in ſenſibus eſt, non in gloria, à morte vita non differt. Cum primùm liberales artes & vitę honeſtatem contempſerunt; è vita ſe miſeri ejecere. A vita exulant. Deliteſcant in caliginoſis voluptatum ſpeluncis, qui claram virtutis lucem oderunt. Pereant, qui, antequàm moriantur, vivere deſierunt Vita & luce boni & docti fruantur, etiàm poſtquàm amiſerunt. De Boeſſatio ſanè nihil quod non manifeſtò habeam compertum, atque, per me teſtesve omni exceptione majores, cognitum & exploratum, in medium profe-

ram, eloquentię utique nullius, ſed incorruptæ fidei : Ingenuo ſatiùs eſt ruſticè vera loqui, quám diſertè nugari & eruditè mentiri.

I.

PEtrus Boeſſatius latinis, græcis, galliciſque litteris eruditiſſimus, ex Maria Athealda Andream, Petrum, Abelem & Claudium procreavit. Andręas omnes noſtrę ætatis belli duces, militari gloria, ęquavit. Nec virtute bellica multò inferior Petrus fuit, quám Andreas frater: ſed & litterarum decus adiecit. Abel & Claudius diuturna non ſunt vita potiti, nec tamen illaudati, parmaque inglorij alba oppetiere. Anno tertio ſupra Milleſimum ac ſexcenteſimum in vitam Petrus venit. Egregia & prędara quædam virtutis indoles, quantus futurus eſſet, vel in infante loquebatur. Quinque annos natus ad Grammaticę ſtudium appulit animum, & in his rebus, feliciſſimo ſucceſſu,

rudimentum poſuit; quæ tametſi minimę videantur & ſint, ad maximas tamen viam muniunt. Ludum litterarium ingreſſus ęquales, ętate quidem multos habebat, inter ſodales, ingenio certé neminem. Sodalium conatus magiſtrorumque ſpem longo anteibat intervallo. Poeticam, ut nihil magis, amorem natura accendente, amabat. Quo momento proſa oratione prȩceptores gallicè dictabant, quę in latinum ſermonem converterentur, ea Boeſſatius latinis verſibus bonis & luculentis reddebat. Mirabantur omnes in puero non pueri virtutem. In Philoſophicis parem ſe ſibi prȩſtitit: Quodcumque ſtudij genus aggrederetur, excellebat. Prȩtergredienti ętatem annoſque poſt ſe relinquenti ſuos, applaudebant, vel qui ſubinvidebant: Indito, quod Anaxagoræ Clazomenij fuit, celebri cognomento, MENTEM appellabant. De puero quę omnium prędicatione ferebantur, Andręę Valaderio, quem affinitate continge-

bat, majorem in modum placeb
Valaderius Divi Arnulphi, a
Metenſes Abbatem gerebat,
que Boeſſatium ſucceſſorem
bat. Quamobrem, in illa ætate
miſſa veſte, quę clericorum
puerum induerat pater: In
ſpem educabat, & litteris in
bat: Quo demortuo, in alia
eſt conſilia. Confecto ſtudi
curſu, aliquot menſes Inſtitu
bus juris civilis edifcendis op
dedit: Sacr ſcienti cupido
arcanos legum fontes orbatu
dem oculorum uſu ſenex,
clariſſimè, ſi unquam cui
perſpecti & explorati eſſent
genter & ſtudioſè aperiebat.
monomum in poetica Inſti
num Iuſtinianj Imp. Interpre
ne, P. Boeſſatius appellat: Ver
fugit nomen. In his adol
exercitationibus; & pacis a
quibus prudentia quæritur, an
excolverat. Belli quoque art
dis amor ſuaſit ut amplect
quibus claritas nominis

creari ſolet. Puſinum & Bajas Hugonoti Oenoticos vocat Thuanus) tenebant: Incurſionibus & armorum impetu omnia circum latè loca infeſtabant. Leſdiguerius copias admovit. Boëſſatius ad Andræam fratrem, qui Prætorianæ, levis equitum armaturæ, cohortis vexillum gerebat, voluntarius profectus eſt. Puſinum & Bajas ad deditionem coëgit Leſdiguerius, fortiſſimus imperator. Singularis hoc in bello fratrum virtus reluxit, ab ipſoque laudata Leſdiguerio eſt. Ad Puſinum præſentiſſimæ Boëſſatius morti erat ereptus, volentibus Superis. Eruptione ab obſeſſis facta, impetum, qui in ea ſtatione erant, non tulerant. Aliis ſuo, quem ſibi finxerant, metu in fugam averſis; aliis, magno numero cæſis, ſolus ferè relictus erat. Gregarij militis è vulnere exilienti ſanguine cruentatum thoraca retulerat: ſummo periculo circumventus, neſcire ſe qua arte, quo fato evaſiſſet, narrabat; Annus vigeſimus ſecundus ſu-

pra milleſimum ſexcenteſimumque agebatur; quo anno pax compoſita eſt. Paucos poſt menſes, Gaſparus Poëſius Paſſagius, Melitenſis eques, in Africam (nam Melita ſub Africo cœlo poſita eſt) trajiciens ſocium comitemque Boëſſatium habuit. Muſius Veronius, Quinſonuſque, multa inter ſe familiaritatè conjuncti, unà navim conſcenderunt & Melitam uſque, ea uſi occaſione, excurrerunt. Nec uſquequaque læta navigatio, ſæva tempeſtate, non longè à Corcyra inſula, exceptis, fuit. Geographiam, ut æſtus & otij moleſtias falleret, ſodalibus explicabat: libri tamen, qui de Geographicis haberent, & tabulæ, quibus opus erat, deerant. Incomparabili felicitate, quæ ſemel memoriæ commendaverat, nunquam, vel minutiſſima, elabebantur. Antonius à Paula, ſummo cum imperio, Melitenſem & Ioannitarum rem adminiſtrabat. Honorificentiùs & liberaliùs, quàm fuit, tractari ab eo Boëſſatius, non pote-

: Noverat vir magnus, ab adoleſ-
ntis patre Hiſtoriam fulgentiſſi-
i Ordinis eſſe Gallorum natio-
luculenter explicatam. Qui
renti debebatur, honorem nato,
æclaro juveni, habuit. Perluſtra-
diligenter Melita, oblata de re-
tu cogitantibus occaſio eſt, quam
ɔentiſſimis animis ſuſceperunt.
elitenſis Militiæ Eques Beinxius
ɔurnum armatis inſtruebat mili-
ɔus, quo proximum Africæ lege-
t litus & prædas ageret. Octobet
ıenſis exibat, hybernandi verò in
laſſilienſi portu conſilium Bein-
us ceperat. Nulla re memorabili
ɔnfecta, proram Galliam versùs
ɔnvertunt. Proximis diebus fœ-
iſſima coorta tempeſtas naviganı-
ibus incubuit, ac ſeptem per dies,
ı non intermittente, tenuit. Octa-
o, poſtquàm venti poſuiſſent, in-
ecti in Trium Mariarum portum,
ıiſſis ex eo oppido dromonibus, ſe
itæ reſtitui putavêre, qui, tot inter
ericula horribileſque mortis ſpe-
ies, nulla quandiu ſpes vitæ affuł-

ſerat, certè non vixerant. Pro Rege Narbonenſi Provinciæ Henricus Momorantius præerat, Nobilitatis Gallicæ clariſſimum lumen. Suam in familiaritatem ſi Boëſſatium receiperet, operæ ſe pretium facturum non dubitabat; quà quidem, omnes apud Ordines & homines, fama, & commendatione ingenioſiſſimus, ac doctiſſimus adoleſcens florebat. Tam blandienti benevojentiæ & exiſtimationis ſignificatione ſalutantem honoraverat, ut volentem ſibi innecteret, & familiæ illigaret. Arctiora, ad adſtringendam verè ingenuorum & ingenioſorum hominum voluntatem, nulla, quàm amicitia & laudatio, vincula ſunt.

II.

ET Paucos poſt dies factum eſt, ut gratior Momorantio, quàm Boëſſatius, in familiaribus nullus eſſet. Vnius in confabulatione ac collocutione ſibi placebat; nam

majores ex nullo fructus capiebat. Animo quidem, non ita ingenio, Gallicus ille Heros præſtabat. Idcircò Crequius Boëſſatium illi ab ingenio, novo inauditoque officij munere, eſſe dicebat. Inter hæc, Magiſter Equitum, Leſdiguerius (Comeſtabilem vulgò vocant) exercitum cogebat, quem in Genuenſes, Allobrogum Sabaudorum Duci opitulaturus, duceret. Undequaque Viennenſis Provinciæ juventus & Nobilitatis flos, claro loco nati juvenes ad id bellum advolantes conveniebant: Forti utilique, hoc in bello Andreas Boëſſatius opera ſua admodùm rem Gallicam adjuvit: Claudius Frater, Melitenſis Eques, ab ejus latere, magni animi adoleſcens, non diſcedebat. Petrus, Centurio accitus in legionem Sancij Harlæi ductui creditam, ternis, generoſam ſuam ſequutus virtutem, præliis interfuit, & multo hoſtium ſanguine laudem nomini ſuo emit. Calamo quoque non tantùm ferro, egregiè Gallicas partes

propugnavit. Plurima de militum Gallorum dira feritate ab hoſtibus jactabantur; falſa quidem omnia; ſed ad creandam invidiam apta. Perſcripto, latina lingua, ea de re eleganti libello, præclarè ſuos defendit & de crimine purgavit: Ad Pontificem Maximum miſſa Apologia eſt. Evulgata improbis pudorem injecit, os contudit: Maledicta conquieverunt. Captum poſtea Gavium, munitiſſimum oppidum eſt; ithipoſitum capto præſidium. Caſtrenſium febrium contagio afflata & perculſa Boëſſatij valetudo Gavij ſubſiſtere non permiſit. Centuria militum, cui præerat, Grangerio relicta, legato ſuo, lectica vectus (nam morbus in dies creſcebat) Viennam rediit. Grangerius vero non is fuit, quem Boëſſatius ſperaverat. Præſidio quidem Gubernonius præerat. Hi, poſtquàm Leſdiguerius, cum exercitu, abſceſſit Genuenſibus, pacto (ea quidem fama erat) pretio, fidem Gaviumque prodiderunt. Quo ab Genuen-

ſibus recepto, in deterius res Gallica miſerrimè collapſa eſt. Allato tam fœdæ rei nuntio, quæ Boëſſatij ira & indignatio in Grangerium arſerit, haud facilè dicto exequar. Solabantur amici ſeſe acerbiùs afflictantem, quem ſciebant omnes nulla ſceleratæ conjurationis ſocietate teneri. In ipſa Lutetia, quis credet? impunitatem incolumitatemque invenit Grangerius; in illa ſplēdidiſſimi Terrarū Orbis Theatri luce, latuit, donec ex animis deleta flagitij memoria eſt. Viennæ poſtea vidi Boëſſatij etiam liberalitate vitam ſuſtentantem. Valetudine reſtituta, Pariſios Boëſſatius venit, Aurelianoque Duci Gaſtoni ſe addixit, & proficiſcentem ad Rhæę inſulæ propugnationem, cum delecta Nobilum manu, comitatus eſt. Dein revertēte Lutetiam Principe, in caſtris Boëſſatius manſit, nam Rupella obſidebatur, quæ demùm deditione factâ, in Regis poteſtatem redacta eſt. Aureliano pergratus in intimam quoque illius con-

ſuetudinem ſe inſinuavit. Nam ingenio pollebat Princeps alto, læto, & acri: De Nobilium numero, quibus familiariter uteretur, nonnullos legerat. Certis diebus, omnes in unum locum conveniebant, ac de rebus, quæ ad eruditionem pertinerent, accuratè diſputabant & diſſerebant. Suo quiſque ordine, de re ſermonẽ habebãt, quam Princeps propoſuiſſet. Copioſiſſimè, & ornatiſſimè Boeſſatius, hoc in ſplendido præclarorũ chominũõ ſeſſu, prima, quam habuit, oratione, de amore corporum, ac altera, de nihilo explicavit, quæ Principis aures animumque, ex abditioribus Philoſophiæ fontibus ducta ſuaviſſima voluptate perfunderent. Princeps præſidebat; &, per has horas, Principem, quo liberiores reliqui eſſent, exuebat. Nec imparatus & inermis eruditas ad has concertationes Boëſſatius veniebat. Multus cum doctis viris & eminentibus, ſua quibuſque in diſciplina, erat. Cum Grangio Philoſophabatur.

Cum Nicolao Borbonio latinæ linguæ; cum Ioanne Balduino Gallicæ operam dabat : Nec diſſimiliter cum Nicolao Fareto, Girardo Sanctamantio, aliiſque Gallica lingua claris ſcriptoribus, ſe dedetat in conſuetudinem, ut unà viverent, nec ab illo ferè diſcederent. Guezij Balzacij amicitiam, illa quoque ætate, ſibi conciliaverat, viri, omnium judicio, magni; ſuo, ſupra omne virtutis faſtigium, maximi. Ingenium Balzacij laudabat, eloquentiam admirabatur. Dicere ſolitus erat Gallicæ tam feliciter linguæ eſſe naſcenti obſtetricatum, ut non modò decus & nitorem, ſed ipſam etiam vitam Balzacio debere videretur. Balbutire deſiiſſe, inter Gallicos ſcriptores; aptè & generosè loqui cœpiſſe ajebat. Verùm ſuperbiam & jactationem æquo vix animo ferebat : Hinc factum, ut temperare ſibi non potuerit, quin, paucos poſt annos, cum omnium ferè telis Balzacius peteretur, docta illi ac gravi epiſtola de mutan-

da vitæ ratione & judicio, quod de ſe faciebat, perſcriberet, quæ in mentem venerant. Si moderatior eſſet, beatiùs cum illo actum iri, vir, moderatiſſimus perſuaſum habebat. Multis ſe quidem Balzacius excuſavit & inimicorum iniquitatem, quorum agitabatur intemperiis, incuſavit: Quanti Boëſſatium faceret, planè oſtendit: Nam quanto quis gaudio ſe bonis probari intelligit, tanto, ſibi exprobari quicquam, odio habet. Per miſerias & damna ſua, illis annis, ad famam Theophilus pervenerat, qua, in Galliis, nullius, inter ingenij laude præſtantes, major erat. Poſtquàm furenti fortunæ Momorantius præclariſſimæ indolis hominem eripuiſſet, ſuam in familiam receperat. Poëtici illi vigebant ſpiritus; ars deerat. Sola tamen naturæ incredibili bonitate laudem aſſecutus erat, quæ ampliſſimæ loco mercedis vero perfectoque Poëtæ eſſet. Carcere liberatum humaniſſimè Liancurius exceperat: procerum

qui, in aula era eminebāt, Liācurius ingenio, liberalitate, humanitate inferior nulli erat. Lacera & detrita Theophili veſtis generoſum pupugit animum: A mercatore, quantum vellet veſtium, capere juſſit. At ille & ſibi, & amicis, quantum ſatis eſſet, cepit. Amicorum erat in numero Majretus, cujus inopiam ſolebat pecunia ſua ſublevare: Stipem, ut de ſe gloriabatur, petebat ut erogaret. Nec res ſtomachum Liancurio movit; quo contractum animo nomen erat, expediit. Voluit Theophili liberalitatem, etſi de alieno, laudari & ipſe laudavit. Non multi præterierant dies, cum in eum morbum, lethargi genus, Theophilus incidit, ex quo non convaluit Enimverò, pridiè quàm moreretur, aliquot jam à diebus decumbentem in Momorantij ædibus, Boëſſatius inviſerat. Theophilus filium, quo vocabulo ſuum in juvenem longé æqualibus ingenio & doctrina præſtantem teſtabatur amorem, vocitabat. Gratiſſima hæc

ad eũ Boëſſatij aditio fuit. Enchraſicholos, quorum ſe eſu recreandum ſperabat, ut ad ſe deferendos curaret, abeuntem valdè rogavit. At enim rem, quam valetudini obſuturam judicabat, Boëſſatius omiſit. Cum recordabatur, tam fuiſſe negligentem dolebat. Nam ſic fortaſſe morbum levari potuiſſe, conjectabat. Ipſam interdùm expetere corporum naturam, quæ, quanquam valetudini contraria videantur, ad ſalutem plurimùm conducant, cõquiſitis rationibus & exemplis diſputabat. De ſingulari autem Theophili bonitate, facilitate, fide, quæ ab omni fraude & verſutia alieniſſima eſſet, multa enarrabat commendatione & laude digna. De mimia ſermonum licentia, carminum procacitate, ac ſolutioribus, quàm prudenti conveniret, moribus, quæ probro etiam eſſent, plura ſubjiciebat. Nullo quandoque honeſti reſpectu tenebatur. Libidinem dicendi, quicquid petulans & effrænata ingereret, protervè, non

n malus,quàm malè ſanus ſequetur : Nec ideo,ejus conſuetudine ›rrupti Boëſſatij mores. Nam ›rruptorem juventutis Theophim, qui oderant, probroſo nomi: appellabant. A virtutis tramite, uem ingreſſus erat, ne quidem ad :via deflectebat, tantùm abeſt, ut d nequitias evagaretur. Nec eſt tanen eorum imitatus pravam moleorationem, qui ſe à civilibus vitæ ›fficiis abſtinent, ac difficiles & moroſi vitam extra vitam quærunt. Liberiùs ut bonarum artium ſtudia perſequeretur, in ea urbis parte, cui nomen Vniverſitas eſt, domicilium conſtituerat. Quotidie tamen Principi in aula apparebat diligentique & aſſiduo efficiebat obſequio, nullus illi ut eſſet, inter familiares,carior. Et amicorum ſtudia erga ſe ne deficerent, indefeſſo ipſe amicitiæ cultu, qualem alti vir animi, honeſtè præſtaret, egregiè cavebat. Matronas etiam & puellas nobiles honoris cauſa conveniebat : Nec nullas in his officiis horas

cunque in domum ingred
eruditi joci, facundi lepôre
& faceta omnia ſimul aderat
dia ſecum adducebat, velu
Muſarum, caſta & pudica,
lentes nolentes ſeverioru
mos incredibili voluptate
rent. Memoriter multa, con
dæ memoriæ cauſa, ſingulis
cebat diebus, quæ plena co
que pronunciare voce ſolit
Quo quidem uſu fecerat, u
loqueretur, multis, qui cu
non conſueverant, declamar
retur. Declamationis nom
lum apud auctorem, qui a

ſſatij oratio lepore & venuſta-
ffluebat. Si verò de rebus dicere
vibus aut doctis contingeret,
ıma etiam viſinerat. Eloquen-
non tantùm elegantia & feſti-
ıs, abundabat. Contentione ſi
ıs eſſet, copiosè, prudenter &
ım ornatè, tam acutè eloquebа-
. Eximia dicendi facultate, id ſi
ret, pauci ſanè erant quos non
ceret. In familiaribus & levio-
n, ut ſolet, rerum colloquiis, mi-
n in modum placebat. Vel agre-
ores blandis, quicquid diceret, il-
ebris capiebat. In nugis quoque,
ſcitus, ſic & magnus erat. Fabel-
narrantem amabant & admira-
ntur. Canoro, leni, dulci vocis
ıo & gratiſſima quadam, quæ
opria erat, inflexione, omnium
res, ac rerum varietate & dicto-
m acumine animos permulce-
t. Dicendo mentes alliciebat &
ıebat. Subitam ejus & fortuitam
ationem, quàm ceterorum mul-
paratam ſtudio, malebant. Iocan-
enim nugæ doctiorum & gra-

tianopoli ad Ioannam C
Revelliam ; Lugduni ad
cam Baſiam ventitaret , hc
& fæminarum velut cõcur
ri : jam non circulus , ſed c
cœtus erat. Stylum optim
cendi effectorem & artific
cus orationis magiſter Tul
dixit : Quamobrem & L
Gallicè ſtylum Boeſſatius
bat. Æſopi fabulas,fortè no
nec difficili laborans morbo
men corpore ægro, Gallico
ne quindecim intra dies, e
quod credibile vix videri
luculenta quoque in eas

um (Romantios ſua Galli lin-
a vocitant) amore plerique om-
s tenebantur. Ergo, ſuadente
anne Balduino, egregiam & in-
nioſam de Alexandri Caſtrioti
noribus Hiſtoriam excogitavit
oëſſatius. Negreponticam nomi-
avit, & poſt vigeſimum quàm in-
ituerat diem, utcunque perfecit.
'trũque Balduinus, ſupreſſo auc-
is nomine, ſuo inſcripto, in vulgus
›pus emiſit. Factum quidem nec
›robavit Boeſſatius; nec etiam, pro
ſua in amicos indulgentia, moleſtè
habuit. Lucri illi ingentis inſtar
erat, quod ex ea re Balduinus quæ-
ſtus faciebat. Commoda amicorum
ſuis ultro rationibus anteponebat.
Familiarium magnopere utilitati-
bus ſerviebat: ſua cum injuria quod
illorum uſui cederet, & optantibus
oportunum eſſet, fieri poſſe perne-
gabat. Corporibus ſanè, ex rerum
natura, inter amicos, qui verè
amant, differt; animis, ex virtu-
tis præſcripto, non differt.

III.

Vtrique feliciter Miner
bat : In Muſarum c
multus erat, non totus. Si f
cernendum eſſet tam forti
gnabat, quàm eloquenter,
opus eſſet, diſputabat. Cum
ciſſimis viris in ſingulare ſ
que iterùm certamen de
Qui temporum furorerat.
cum Cavoyo, multiplici
terribili, conſeruit: vt inge
& manu valebat. Quocirc
ni in pretio erat. Voluit f
rum: eſſe ſuarum participer
mus Princeps. Ex Gallici
finibus excedens Mar.a Re
Belgium conceſſerat; &
quem ſuam in ſententiam
rat, in Lotharingiam aufi
Boëſſatium ſuorum nume
junxit, quos, difficillimo il

gia, Boſcodunenſis obſidionis
ia excitus, cum Alexandro Bel-
ortio, Nobili Delphinate, excur-
Batavi munitiſſimum validiſſi-
mque oppidum Boſcodunum
ſidebant. Cùm verò ad Mon-
m venit Boëſſatius, parùm ab-
t, quia in extremum periculum
njectus, juvenilem per impru-
ntiam, opprimeretur. Summo
ane propugnacula, aggeres, foſſas
bis diligenter obſervaverant: ſuſ-
:ta magiſtratibus Gallorum fi-
:s. Miſſis apparitoribus, in Præto-
um, cauſam dicturi, Boëſſatius
Bellofortius perducuntur: Co-
to conſilio, Magiſtratus conve-
:rant: pro utroque oravit Boëſſa-
us; factum excuſavit; innocen-
am purgavit; liberi dimiſſi ſunt.
lajori, eo tempore, cum omnia
rcùm inflammatiſſimo bello ar-
:rent, circumveniri periculo at-
ie diſcrimine non poterant. Inter
ec, Nanceij Gaſto familiarium re-
:nſebat numerum: Abſentem
oëſſatium in Nobilium Palatino-

rum (Cubicularios vulgò vocant) quos à ſe diſcedere nollet, Cohortem cooptavit: Argenti bis mille libras, ſingulos in annos, depenſurũ ſe Boëſſatio promiſit. Hoc exiſtimationis & amicitiæ teſtimonio, virum fortem, cujus fidem & ingenium noverat, ſibi devinxit. Aliquot pòſt menſibus, ad Momorantium in Narbonenſem Provinciã Boeſſatium legavit: Spes erat fluctuantem animum & jam admiſſo Richelij Cardinalis odio æſtuantem, in Principis partes adduci poſſe, ſi qua deberet arte, & induſtria, ad peteretur. Boëſſatio ad rem aggrediendam perficiendamque aptior nemo videbatur. Obliquis itineribus perrexit ire. Per Helvios tranſiens Baronati, Nobilis in illis Galliæ partibus viri, hoſpitio Tellerij uſus eſt, cujus ſub fide & ſecura cuſtodia, feſſum & laſſitudine ęgrum corpus, aliquot per dies, humaniſſimè habitus, recreavit. Nec profectio Richelium fefellit. Boëſſatium id in ſe ſuſcepiſſe negotij moleſtè

: prę ſe tulit, quem nempe
ıi æſtimaret ; cujuſque fra-
:giis in exercitibus, claram fi-
ibus factis famam peperiſſet.
via à ſpeculatoribus interci-
ır, valde vehementer cupe-
iuſque cauſa, dicebat. Incolu-
: ſoſpes, vitatis inſidiis, ad
orantium pervenit & ſummis
um virtutibus virum in eam
perduellionem, quę exitio
ſam ita appoſitè ad perſuaſio-
lixit, nihil ut ille rogāti opem
et. Quę conſequuta ſunt dice-
ı habeo; & Galliam omnem,
tu, ſic & dolore impleverunt.
:ęſiſque rebellium copiis, ca-
ucibus, quorum authoritate
ı nitebantur, ſupplicium de
orantio, ingemiſcente Gal-
ıni, crudeliter, juſtè tamen,
:um eſt. Indignatus Gaſto,
necis cauſam tanto viro attu-
nec precibus & obteſtationi-
rrum ab ejus cervicibus aver-
otuiſſet, iterū ad hoſtes emi-
:.Bruxellas cocedentem Boëſ.

ſarius, pro muneris, quo il
Principi erat, officio, eſt ſe
Demortuo Guſtavo Adolph
corum Rege, orţ ſunt Carc
tharingorum Regulo cum L
co Rege, plurimę diſſidioru
ſę; quibus, velut miſſo à Sup
cendio, mox miſerrimus il
cipatus conflagravit. Nam
Germani latrones ex Su
copiis, more ſuo, aliquot
ringię loca populati eſſent
ſuis tamen auſpiciis juſſuve
eſſe Suecorum imperatore
bant, exercitum Carolus ce
vit, ſuas, ut ſperabat, ulturu
injurias. Gaſtinoſius & Flor
imperatores exercitui dat
nis hebdomadis bellum di
Id tẽporis Carţã, puellam, n
mo genere oram, ingenij &
prţſtantia captus valdè ve
ter Boëſſatius amabat. Phal
Principi, optimæ fęminæ, de
ro honorariarum nobiliu
larum, aderat. Mutuo ſ
amore, ſed adverſis fatis, d

ſonio, cùm primùm ſe opportunitas daret, contrahendo, conſentente optima Principe, inter eos convenerat, nam Cateæ mater non probabat: Phalzburgia verò prona vebat voluntate. Noluit tamen, Ni his implicitus amoribus eſſet, uas, hoc in bello, partes deſiderai. Cujus ingenium vel inimici laularent, ſciebat laudi non fore, ſi otio indulgeret & inani amorum pei. Orabat, jam non ſui præ amore compos, puella, ne ſolam deſereret & ſe Marti cõmitteret. Laudis amor puellæ amorem vicit. Lenoncurtiûs Blanvilla legioni præerat. Legionibus enim peditum quinque omnino conſtabat exercitus: Totidem præerant Tribuni: Legatum Blanvilla in ducenda credita ſibi legione, Boeſſatium habuit, Carolo duce eligendi optionem deferente. Hagenoham, Alſatiæ oppidum, obſidione premebant Sueci liberarique Dux urbem juſſerat. Ac jam Paphnoviam, vicinam urbem, qua occupata facilior ad

Hagenoham aditus eſſet, Lo
gi pervenerant. Huc, relicta
noña, converſus omnis eſt
rum exercitus. Nec, pugna
occaſione, certamini ſe Lot
ſubduxere, quod cautiùs
eſſet. Floranvilla, alterno
ductu, imperabat. Principi
dem fortiter utrinque pug
pulſus Suecorum exercitu
quidem, non autem fugati,
opportunè tormentis, in
Lotharingis cladem intu
Mutata de repente pugna
eſt. Peditatus Lotharingi e
terga omnis vertit, & Tabe
fuſa ſe fuga recepit. Blanvill
ſatiuſque, ſuo quiſque muni
cti præclarè ſunt. Servatu
eſſe exercitum, non auſis in
tes ſuis è munimentis er
Suecis, palam fuit; cum ipſi
gerent, ſed fugientes, facto
in ultima acie, lentè ſequ
ſuiſque pectoribus tegerer

IV.

ereà Bruxellis Aurelianus Dux
:bat, abſentiſque Boeſſatij non
nterdùm deſiderio ſtimulaba-
deò, profligato bello, ſui de-
ı ſenſit ẽſſe officij Boeſſatius
, à quo ſe diligi intelligebat,
pectu diutiùs non carere. Bruſ-
s reverſus ab ea poſteà Vrbe
deceſſit. Capeſtanum Delphi-
m è Nobilibus Cubicularijs, in
iam Gaſto miſerat, qui milites
luceret. Captum verò Regij
iſtratus Lugduni ſecuri ferie-
: Quo de viro rem Boeſſatius
ıbilem narrabat. Cum puella
lam familiari, attamen hone-
:onſuetudine Bruſſellis conjun-
imus vixerat: Qua die eſt capite
ıcatus, cum hæc è cubiculo in
ectum vicum puella inſpice-
, iiſdem indutum veſtibus, qui
erat, cum Bruxellis exierat, &
ıſeuntem, ſed capite minutum,
)eſtanum videt. Spectro percul-

ſa exclamabat ſe videre, ſed capi
cæſo, Capeſtanum. Qui aderant
ſere, quos allato de ſupplicio C
peſtani nuntio, ingens omnes a
miratio cepit. Quod autem qual
ve his de rebus judicium fieri d
beat, aliis diſputandum relinqu
Vivo Boëſſatius amiciſſimè intim
uſus erat, egregiique juvenis caſu
permoleſtè habuerat: Nam, ut co
ſtanti, ita & tenero amicitiæ affe
neceſſariorum amicorumque pa
ticipare gaudia & ærumnas ſolit
erat. Ipſe verò otij impatiens d
cendam Bentivoliam legione
ſuſcepit, & Germanico iterùm be
lo interfuit auxiliaribus Lotharii
gis adjunctus. Sedenim ad Norli
gã potiti ſunt victoria Auſtriaci: I
ut à Carolo Duce erepta victis Su
cis, Gallorum fœderatis, militari
ſigna ad Gaſtonem, magno num
ro, mitterentur, Hiſpani auctore
fuerunt. Inſultari ſibi à ſuperbiſſ
mis hominibus Gaſto intellexit, q
ſcilicet videret, quanto hac victo
ria Auſtriacorum Hiſpanorumqu

es magis recreatę ſublevatæque
nt, tanto etiam magis Ludovici
;is eſſe debilitatas, quas inani
aſtu fractas jactabant. Tandem
ferendæ arrogantiæ pertæſum
Compoſitis, cum Rege fratre,
is, in Galliam rediit; uno vigin-
uinque leucas curſu emenſus
ellam, Picardiæ Provinciæ li-
em, pervenit. Magnam reditu
ſſatius ſuo amicis, qui multo
ıero erant, voluptatem attulit:
nes in amicorum cenſebat nu-
o, qui armorum litterarumque
le eminerent. Paucos verò poſt
ıſes, quàm in Gallia eſſet, litte-
Phalzburgiæ Principis nomine
e datas, Pariſiis accepit. Carolus
ı, opinione, quam de illius inge-
præſtantia & animi fortitudine
ebat, eum valdè dilexerat. Ab-
is etiam præſentior, grata cum
ordatione, & major, ut ſolet,
tia erat: Boëſſatij, deſiderio te-
ıatur. Magno uſui & ſingulari
litati futurum, in ſago & toga, ſi
tharena ſe vellet civitate donari

complexu patere-
habebat. Quæ hac
t animo conſilia, cũ
municaverat. Boëſ-
Principi, ut maximè
ic in ore & ſermone
e propenſa Ducis in
certiorem fecit. An-
m, qui fortibus factis
m ſibi nomen fecerat,
ëſſatius quid ſibi fa-
aret. Enemondus Ma-
navigienſis, vir, ut for-
itari clarus, ſic in rebus
telligentiæ non medio-
que rogatu, ad Ducem
ir, qui quid id rei eſſet,
alzburgia admonebat, di-
xploraret, nihil verò certi
etenti promitteret. Nan-
greſſus primùm, ut juſſus
alzburgiam convênit, quæ
atio plurima præfata, qui-
n in Boëſſatij commoda &
num Mathæo probaret, de
cum illo cõnubio non pau-
uit. Veteris etiam nobiliſ-

irgini, cum Lotharenis Prin-
s, non nihil intercedere affi-
s, non ſolùm faſſa, ſed et pro-
:ſt. Mox in ſecretum Mathæus
s congreſſum & colloquium
:. De Boeſſatio multa Princeps
rogavit, multa de ſua in eum
:volentia retulit. Sibi quidem
ſſatij, cum Cataea lectiſſima &
clariſſima puella, non tantum-
dò gratiſſimum eſſe dixit con-
ɔiũ, ſed & optare ut prima qua-
e die concilietur; ac ſe dotem da-
rum virgini Boëſſatio accipiente
ſe dante dignam. Nam tanti uti-
ıe, inquit, Boëſſatium quanti vix
lum, inter ditioni meæ ſubditos,
ıcio. Quod ſi ex animo, mutatis
artibus, quam à natura cepit, repu-
iaverit patriam, quam illi dedero
:ceperit, pro eo ac de me benè
ıeritus erit, gratiam habebo. Hæc
ɔnclusionis ſumma fuit. Reſponſi
ihil Mathæus certi quod ſatis Du-
i faceret dedit. Nam ad id quidem
ıandati nihil dùm attulerat. Reſ-
ondit tamen ſe ad Boëſſatium de

re, qua fide erat, diligenter relat
rum, quem ſanè patriæ eſſe ſi
ſciebat amantiſſimum, ſed etia
tanti utis erat, Principis ſtudioſiſ
mum, atque obſervantiſſimum. P
triæ amor & pietas vicit: Se non ta
ſibi natum, quàm patriæ Boëſſati
meminit: Honeſti maluit, quàm u
lis habere rationem & eandem e
ſibi ſemper civitatis & juris p
triam, quæ naturæ & loci eſſet. M
gni verè animi eſt blandientis fo
tunæ donis, virtutis, vel ſpoliatæ
à fortuna deſertæ gratiam & fa
dem anteponere, cujus qui ſu
compotes, non poſſunt eſſe non f
lices. Sola Boëſſatius in virtute
tam laudem & opes habebat
quærebat. Cardinalis Richelij, c
exciſas adverſæ in Gallia Religion
vires, apud Vrbanum VIII. Pon
ficem Maximum, ſummâ grat
erat. Eo rogante & volente, Th
mam Campanellam, ex Hiſpanic
Inquiſitionis carceribus, in libert
tē Vrbanus vindicaverat, & Lut
tiam Richelius evocaverat. Cuj

ëſſatius in Philoſophicis opinio-
s ſequebatur, nulluſque in Gal-
a erat nobilitate, qui proniori
ampanellam voluntate coleret.
fficiis, laudibuſque, in dies, ma-
s ac magis, quo modo, qua ratio-
: poſſet, præclarum Boëſſatius vi-
im ornabat. Etenim de Campa-
:lla, ſuo loco narrabo; qui ſanè
luſtris magis fuit, quàm magnus.
ariſiis verò nemo ullus erat, quem
ajori benevolentia omnes com-
lecterentur, & clariori laude,
uàm Boëſſatium proſequerentur.
Lichelius, honoris & fortunæ ſum-
ius in Galliis arbiter, quanti, pro-
ter pacis bellique artes, faceret
ion diſſimulabat. Fortè ad Regem
:urru vectus ibat obviamque fa-
tus Boëſſatius eſt. Quadam, quę
ntea non erat, oris alacritate,
unc accidiſſe gratiſſimum ſibi &
ucundiſſimum occurſum oſtendit;
roducto extra currum inflexoque
apite, ſalvere Boëſſatium jubet.
'præſtantem virum, quem ad majo-
a atque digniora promoveret, ex

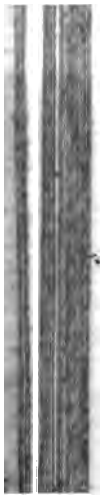

miam Gallicę ornandę li
eruditioni in Gallia ampl
inſtituit. Boëſſatium, qui de
ro foret Academicorum ,
tentia delegit: qui quidem
genorum numerus erat. Pau
qui, non temerario conatu.
ditionis & ingenij laude
cum Boëſſatio, contendere.
itaque & fortunatos dies ag
eo Muſarum otio. Porro ta
ta felicitatem ſuis contentc
quę Muſarum erant, invi
Erat Boëſſatio Viennę-avia,
virtutibuſque venerabilis m
Clementia Sennètonia; Erar

riaco Ponterræo, qui Sena-
;erebat, collocata, ætate
Maria, lectissima fœmina,
Visendarum inauspicata ce-
litas. Viennam venit: qua
cum aliquot, in parentis,
i, amicorumque complexi-
nsegisset dies, Gratianopo-
nitem Saltium, virum su-
itatem etiam magnum, qui
;e præerat, salutaturus pro-
r Prudenti susceptum ju-
nsilium, nescio quæ fato-
ialevolentia, hominumve
mproborum insidiæ corru-
ac infuscaverunt; ut pessi-
:ret. Malitiosa calumnia in-
i contumeliam ac turpem
n peperit.

V.

Vrbe primis diebus omnia
:. Ingredienti obviam iviſſe
st publicus favor: prospera
mnium Ordinum gratia be-
ntissimisque amicis, vel qui-

bus humanitatis minus erat,
batur. Franciſco Bōnæo Saltio
miti; uxorique Annæ Magda
Ragniacæ, ingenio præſtanti,
ma pitenti, feminę acceptiſſ
erat. Bacchanalium dies vene
Larvatis hominibus liberiùs
quendi agendive, per jocum, l
tia, de more, erat. Boëſſatius
vultum induit; muliebrem ve
ſumit: Qua ſumpta nugari, qu
tetriciores mirificè amarent,
viſſimè ſolebat. Ad principen
minam venit, lepidiſſimas eſ
gerras cœpit & ingenioſas fac
quo ſolebat, ſale conditas inge
Diſplicuit tamen & iram n
Diſceſſit Boëſſatius. Hunc, c
qualis ille eſſet, muliebris iræ
tum, antequàm eluceſceret,
tū facile iri ſperabat. Nullius
ſibi dicti factive, quo præclaram
minam læſam vellet, conſciùs
Nihil animo angebatur. Quæ
conſequuta ſunt: ea ſatiùs eſt
nia ſilentio conſepelire alto &
ſcuro, quàm dare luci. Ab ea

quas hactenus ſpes aluerat, à fortuna, nullo ſuo merito, tam malè habitus, omnes ex animo expulit. Æternum aulę vale dixit: Viennam ipſe ſe relegavit. Ægrotabat. Ad modùm adoleſcens de ejus morbo, ut titulum inſcripſi, poëmatia duo (Sonnetos, Galli vocant) confeci, quæ typis impreſſa in vulgus exierunt, imprudentiſſima, ut ratio temporum erat, temeritate. Agebat, Viennę Magdalena Loraſia, Nerij Caponiaci, de nobiliſſima Caponiacorum Lugdunenſiū gente, Viennenſis prætoris vidua, virtutibus, forma & natalibus Clara. Matronam maximi Boëſſatius faciebat, aſſiduuſque frequentabat. Legendos illa dedit Boëſſatio verſus, cui de facie notus non eram. Sin minus ingenium, amorem erga ſe meum, qui plurimus erat, laudavit & amavit. Fortè fortuna cum eſſem apud eam, ut multus eſſe ſolebam, Boëſſatius venit: Amicitię, inter nos eo temporis momento enatæ, id initium extitit: Quę conſtans unoque

tenore æquabiliter fluens, viginti quinque per annos, ad Boëſſatij uſque interitum, viguit. Maria, Boëſſatij ſoror, à Ponterreo viro, per id tempus diverterat: ſtabilem ſibi ſedem Viennæ legerat. Fraterna inter ſe charitate amabant: Alter alteri ſolatio erant. Nam præſtanti fœminæ infirma valetudo inerat: quoties uterum gerebat prægnans, à morte proximè aberat: abortus patiebatur difficillimos. Divortij hæc cauſa erat. Exulcerati verò animi dolor Boëſſatio in dies recrudeſcebat: Inuſtam ſibi notam, quam nulla aboleret dies, putabat; præcluſam ſibi viam, per arma, ad honorem & opes eundi ducebat. Aliam quærendam intelligebat, quæ ſaltem ad animi tranquillitatem duceret. Se ad pietatis litterarumque ſtudia convertit: In Religionis cultu, ſingulis quibuſque diebus, multas horas ponebat, ac, ſi quæ ſe darent hominibus benefaciendi occaſiones, nulli deerat. In hoc novæ vitæ tyrocinio erat, cùm Militaris for-

ꝛ oris, qui ſe in Lotharingia
ꝛem Villanovanum mentieba-
Viennam, neſcio quis, venit
ıicolę veſtitu. Suam in domum
lem Boëſſatius inopem rece-
Annum apud ſe habuit: Erant
ıirabantur; quem uſum & uti-
m ex homine mediocris, vul-
ꝗue ingenij caperet, interro-
;hunc eſſe ſibi ab Eremita re-
ɗebat. A ſecretis, á libellis, à
ɔus recepta locutio eſt. Impo-
, ſuam cum latere diutiùs frau-
poſſe deſperaret, fuga ſe ludi-
ſubduxit. Ioſephus Rogerius,
nelita, ex ea ſecta diſceſſerat,
Calceorum uſu interdicit; cui
oleſcens devoverat ſectæ. At-
ɛn veſtem non depoſuerat:
ſſatium quoque convênit, &
ricordia ad pietatem movit.
: in Lugdunenſi præfectura
tor frater patruelis erat; at fra-
ı in Boëſſatio invenit, quem in
e nactus non erat: Et hunc
iu Boëſſatius, apud ſe habuit,
ɔeralitate ſua ſuſtẽtavit. Enim-

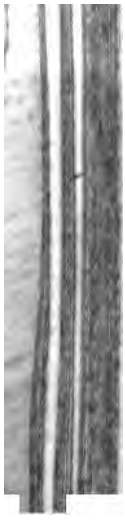

Claudium Suppæum egr
nij & eruditionis dotes
dabant; nimius vini amc
bat. Et hunc, multos,
quòd olim ætate pro
Grammatico ſtudio op
vantem juviſſet, ſuis cum
neficiis : Lætè & lautè
Mota Belbrunius, ortu,
nobilis, magnus nebulo
liam erro vagabatur. B
quem in exerciru Carol
derat, etiàm convenire ſ
nec opem implorantei
tius, quanquàm vitia o
pellebat. Omnibus nuda
Belbrunii uxorem, qua

netarum Curia, ut vocabulum
indictum nolim, ingenij magni
m, præterire. Concoxerat. Boëſ-
as tamen, quantum quidem in
lit, nonnullos per menſes, eam
rolaberetur in miſeriam, quàm
merebatur, ſua liberalitate iu-
uit. Ingenio nulli ſecundus, in
micis artibus utique nimius
nna, fuerat & erat. Admiſſæ in
ulpæ inſimulatus mutationem
tulit animorum. Boëſſatio in-
ſulto, Vienna exceſſit ſolum-
vertit: Taurinorum Auguſtam
ceſſit. Nonnullos autem antè
os Clementiam Sennetoniam,
m, Mariamque ſororem fato
tas Boëſſatius extulerat. Nona-
mum illa vitæ annum ſupera-
it; ad Quadrageſimum hæc non
enerat: Boeſſatium verò fra-
n, quem ſingulari amore com-
tebatur, inſtituit Maria here-
. Magdalena Loraſia annum
: oppetierat, quàm Maria. Mor-
, quam efflictim amaverat, epi-
ium ſcripſit, quod ſepulchri in-

ſculptum marmori eſt. Conj
ſibi optaverat, ſed præſtant.
Matrona obſtinato à ſecund
priis animo abhorrebat: nec
ditiis nec ob equiis durum Bo
tius pectus mollierat: conſtant.
non vicerat. Nec eſt ſuæ adve
parentes & chariſſimam ſoror
pietatis oblitus. Petro Boeſſa
avo, Petro patri, Clemenriæ Seni
toniæ aviæ. Mariæ Athealdæ mat
Mariæ Boeſſatiæ ſorori ad ſanc
Andrææ Viennenſis, in gentiliti
ſepulchro conditis, epitaphia ſcrip
ſit. Binis autem marmoreis tabulis
ſed grandibus litteris & infuſo au-
ro micantibus, non ignobilis inci-
denda artificis cælo curavit. Et in
amicos fato functos, quam vivis
præſtiterat, charitatem retinuit.
Thomas Campanella, Nicolauſque
Borbonius, ſummi viri, vivere per
idem ferè tempus, deſierant: ſua
Boeſſatius impenſa utrique, convo-
catis, qui bonas artes excolebant,
amicis, Chriſtiano ritu, nec nulla
pompa, juſta fecit. Hoc celebres

o & Deo & hominibus
abat. Amicitiam mori,
is, nolebat; vivam in-
que letho datis ſervabat.
onarum litterarum ſtu-
œperat animo atque ar-
ſequi pergebat. Latinè
:, cùm libera tùm adſtri-
ne, hanc ad diem, multa
rat. Hæc Viennæ, in illo
labat otio; de Lotharin-
ovico XIII. Rege capta
; Puſinenſem obſidio-
vigationem ſuam Meli-
Liguſticam Leſdiguerii,
Magiſtri, expeditionem;
ı, ad Rhæam inſulam, ex-
n; Rupellam captam, &
:ris alia. Meo verò hor-
ıicũ eſt Poëma aggreſſus,
ibris feliciter ac mirabi-
vit. Victoria, quam Ca-
tellus de Afris, qui Gal-
:rant, reportaverat, argu-
operi nobiliſſimum præ-
iis etiam verſibus Inſtitu-
s à Iuſtiniano Imperato-

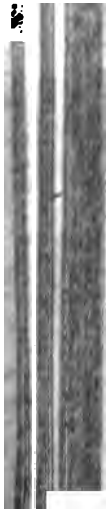

De Anna Bolana, Rich
Anglorum Regis, aut uxo
lice, Tragædiam etiam fe
ſius, Comoedorum, il
princeps, ludicræ arti
miſerat; attamen ſi exhi
ſatius vellet, quam in a
perſonam, & in hac, ſe
vel non rogatus, recepera
has incumbit cogitatior
propterea de ordinan
tuendaque re familiari
depoſuerat curam. Vxore
ceret, munuſve obirer, q
tati aut regendæ aut tu
duceret, ſuam ſtare non
mum arbitrabatur. Sple

: nullus aſcitus dignitatem erat:
:am ſe Boëſſatio promovere
t in mẽrem: Leſdiguerius con-
ebat. Crequio patre extincto,
us Comes, gentis caput, id vo-
lum aſſumpſerat. Eam ob rem
ianopolim Boëſſatius venit, me
ıcto ſibi comite, qui conſilio-
particeps, atque adeò auctor
. In reditu, cum Coſtæ eſſe-
, quod, æquo ferè intervallo,
cipium à Vienna & Gratiano-
ſejunctum eſt, inexpectatum
bis capitis periculum objecit;
nobis quidem, ſed Berardo
llarum, ut loquuntur, redem-
, viro cætera bono, confla-
Seditione oborta, vicanei di-
ırium, quod & ille & nos ſubi
us, obſident, minas intentant,
:s mittunt; faces ſe admotu-
ıinitantur. Salutis, niſi in fuga,
ıon relinquebatur. Quid con-
aperemus? ineunte ac ſubob-
hæc fiebant nocte: occaſione
, nos è domo proripuimus.
lubij exitus conatus erat. Non

longè Sampolianæ, nobiliſſim
miliæ, ædes aberant: Illuc, pe
diam lapidum, ſaxorumque
dinem, & commoræ plebecul
latus, contendimus. Viri
les, qui magno numero con
rant, ſeditioſos auctoritate
perio compeſcuerunt & diſſi
runt. Quæ Berardo res ſalut
eum receptum in Sampolia
des exiſtimarent, qui tamen
verſorio latebat. Plerumqu
uſuvenit, ut vel meliores a
dentiores, non ſuo, ſed alioru
tiùs fato, quod ſapiens nemo
aut pereant aut ſerventur.

VI.

MEcum de re omni, qua
ſabat animo, reverſus
nam Boëſſatius diligentiſſim
berat. Rogat, quo celeriùs q
creta nobis conſultantibus
perficerentur, Lutetiam P
rum proficiſcerer. Nolui d
tiam ſedulitatemque meam,

:t,deſiderari. Lutetia Rothoma-
n veni,quæ mandata dederat ad
;uerium, qui,ad tempus, Neu-
o Senatui princeps præerat, ex-
:aturus. Affinitas Seguerio cum
ëſſatio erat. Quicquid,ad id con-
uendum munus opus haberet
ɔeguerio Cancellario, conſan-
neo, ſe impetraturum, nec præ-
ıti, affinique viro, ut locutum
nini, ſe defuturum benevolen-
mis eſt verbis pollicitus. Per-
ɔ,ut ſperaverat, negotio, cum
lum ſupereſſe, quod facilè ſu-
ari non poſſet, impedimentum
:retur, ut me Viennam rever-
ı vidit, moras nectere, ambages
;ere ſibi, quæ ab incœpto de-
rerent. Conſilium id omne ab-
t : Inſitum illi planè à natura
', ut, cum deliberato opus eſſet,
icillimè quicquam conſtitueret
erneretve ; cum facto ſi quid,
d ſuperare utique vel levi co-
ı aut induſtria poſſet, objicere-
animus deficeret, quo abunda-
: Amorem erga ſe meum cum

perſpectum haberet, uni de rebus ſuis confidebat. Animó infixum, quod Catææ amor miſerat, hærere intimè telum fatebatur. Novum me ut ad iter compararem rogavit, &, quæ mea in illum obſervantia erat, ab obſequente ultro obtinuit. Viſendę virginis cupiditate tenebatur, quam, ſuo ſi nomine inviſerem & ſalutarem, ſe viſurum unà putabat. Voluit ut etiam cum puellę matre de nuptiis agerem: Mihi fidem haberi, ſcriptis ad id litteris jubebat. Pariſios tranſij, Retelium veni. Chatęam, volente ac cogente matre, nuptias cum nobili è ſua vicinia viro pepigiſſe comperi, finemque perſequendi itineris feci. Annus quadrageſimus primus, poſt milleſimum ac ſexcenteſimum agebatur. Alteri nuptam eſſe, quam ardentiſſimè adamaverat, magno cum dolore, accępit; contemptum eſſe, ob illatam ſibi ab malevola ſorte injuriam, quę ſcilicet, ut argumentabatur, notam nomini, ſu inuſiſſet, tàm anxiè, quàm falsò, op

ɔatur. Igitur arctiori pietatis vin-
o obſtringere ſe Religionis cul-
cœpit. & acriori in res humanas
lignatione concitari & odio in-
ni. Sed nec in eo, ut in multis ſo-
, pietas aut ferociebat aut ſtupe-
t. Eadem, quicquid ageret dice-
ve, oris alacritas, eadem urba-
as, facetiarumque lepos inerat.
ficium vitæ nullum putabat à ſe
enum, quod communis homi-
m uſus probaret. In circulis, in
viviis, in Comœdiis honeſtam
n dubitabat inveniri voluptа-
m, quam boni mores non dam-
rent, nec boni ſanctique viri fu-
tent. Prava judicabat quæ verè
ent, non quæ dicerentur. Mira
monis venuſtate, cum res ferret,
nfabulationem condiebat, ſales,
os, riſus miſcebat. Ioannes Bap-
a Mollerius, excellentiſſimus
mœdiarum actor & ſcriptor, ſub
empus, Viennam venerat. Ho-
tem illi Boëſſatius habebat. Haud
, ut tetricitatem ſtultam & ſu-
bam nonnulli affectantes, malè

torum numero, quod ferè
beluæ ſolent, habebat. E:
minisComœdiarũque am
tum illi diſſidium eſt. Co
& nobilibus matronis &
quas ad ſpectandam, qua
rius fecerat, Comœdiam;
rus erat, ſellas Boëſſariu
Ex earum numero duæ
tiã Hieronymo Vacheric
cio fortè fortuna locatæ e
nes tamen, nullo facto d
Boeſſario, pro ejus me
ctoritatè ac matronarum

Momorantij Ducis accenſitus
liaribus, quo tempore & Boeſ-
s erat, & Momorantij etiam
a florebat. Dolorem ex inju-
ontractum patienter non fe-
ad ſingulare certamen, quo
ceretur, provocandi occaſio-
captabat. Hanc illius mentem
doratus ego (nã mihi cum Va-
io nonnulla amicitiæ neceſſi-
, jam à parentibus orta, inter-
bat) amicos Boëſſatij, qui ma-
numero ſingularique virtute
t, de re tota certiores feci : A
Iatij intereà conſpectu non ab-
ebam : At tandem Georgio
io, ſubſidiorum Curiæ princi-
Iacoboque Marcherio, Regio
licarum cauſarum patrono, par-
interponentibus ſuas, reconci-
one inita, compoſitum id diſ-
im eſt. Enimverò Boeſſatius in
erſaria eorum opinione erat,
id generis, concertationes,
lla vocant, probarent : Bonæ &
iſtianæ adverſari ſententiæ il-
quidem internecinam ſenten-

tiam perſuaſiſſimum habebat: In ea
ſanè re quicquid meæ curæ, operæ,
diligentiæ fuiſſet valdè laudabat:
ſingulari affectum ſe à me be[illegible]
cio non negabat. Nam, q[illegible]
quid flagitioſius ſceleſtiusve [illegible]
gitari poteſt, quàm, levi, ac i[illegible]
nulla de cauſa, civem à cive, v[illegible]
ſicario, ſedato animo & facta
beratione, innocentem truc[illegible]
Erat is temporum furor, ut
laniſtæ & latronis eſſet, id H[illegible]
bus adſcriberent; quod ſupp[illegible]
& infamia deberent, id lau[illegible]
plauſibuſque vel graves vel ſa[illegible]
tes viri proſequerentur. Nico[illegible]
Heinſius. Et..... Langerma[illegible]
ille Danielis F. Hic Hāburgi, n[illegible]
loco natus, Lugduno, vidēdi &
tandi Boëſſatij cauſa, Viēnà, hi[illegible]
bus, venerunt. Chriſtinæ, Su[illegible]
rum Reginæ, Romam ma[illegible]
Heinſius deferebat; non ob[illegible]
clari parentis proles. Nomen
ſibi in litteris adoleſcens fec[illegible]
magni Heinſij nomine dig[illegible]

cripſerat, quas Boëſſatio
t: nitor & candor inerat,
c poëtica vis decerat. Mul-
ditis Leidenſis Academiæ
crebat (Lugdunum Bata-
eidam vulgò vocant) plura
prædicabat. Forma libera-
c ingenua oris ſpecies: non
im, quàm non malum in-
: Langermanno alacrius,
us. Egregiis Adoleſcenti-
las ſemel atque iterùm
s dedit, avidioreſq; etiàm
àm venerant, nonnullos
, diſceſsêre. Poſt hæc, cùm
parum Viallerium de tra-
hi Catharina, ſorore, con-
ne conveniſſet, Boëſſatius
uſque Lucius, amicorum
mparabile, Monluſium,
ialleriæ familiæ, tribus à
) leucis ſitam, mecum
ovembri venerunt. Pactæ
atæ, iis comprobantibus
udantibus, nuptiæ mihi
iſſima virgine. Ac, ipſe non
uxorem Boëſſatius: Hæc

inter eum Andræamque fratre
velut controverſia, agitabatur q
ſtio, utri perpetuitatem generis
milia debitura eſſet, uter liber
ducta uxore, quæreret. Mihi vi
Boeſſatius, ut ego me matrimo
illigarem, à quo planè averſiſſi
eſſe me animo noverat, conſi
ſuis impulſor fuerat. Sub id temp
Simon Ducroſius Viennã Mõpe
venerat, cui quoq; Boeſſatius ami
tia antè plures annos cõjunctus e
Nam, inter Momorantij familia
& domeſticos, altum is in loc
aſcenderat. Obſequio effecerat
ligenti, ut Momorantij uxori, i
biliſſimæ & ſanctiſſimæ fœmi
egregiè fidelis videretur. Qua
obrẽ mortui rẽs geſtas à Ducro
ſcriptis mandari voluit: Qa
que de viri magni vita, Gall
lingua, libros conſcripſit, non i
legantes. Boeſſatius virum om
caritate & humanitate comple
in ædibus ſuis, quandiu licuit
illius negotia, apud ſe retinuit. D
croſij in ſe merita cõmemorab

e qualia eſſent non dicebat: ulla
ò, eſſe ille negabat. Aderam,
n diceret periculoſiſſimo eſſe ſe,
è annum, morbo conflictatum,
, de condendo teſtamento, cùm
ıximum in diſcrimen ſalutem
niſſe ſentiret, cogitaviſſe; nec
ɔeſſatium, quem amiciſſimum
e ſibi ſciret, oblitum eſſe; rem
ɔi quàm pretioſiſſimã atque cha-
ſimam legato donaviſſe. Interro-
nti, quæ res illa foret adeò pre-
ɔſa & cara', quam vellet amoris
ſe ſui monumentum, Boeſſatio
ſpondit. Tibi verò, inquit, filium
eum natu majorem, quem ales,
educares, & bonis moribus in-
rmares, legabam: Puero melio-
m, quàm ego unquam eſſe pote-
ɔ, te patrem futurum, quæ tua eſt
ɔnitas & animi in obeundis vitæ
ficiis erga amicos, altitudo, no-
ram. Gaudium continere Boeſſa-
ıs non potuit, quin Ducroſiũ ami-
ſſimè amplecteretur; & hoc ſanè
ɜatum, ajebat, tàm inauditum,
ıanto me gaudio affeciſſet, id

quod ex hoc ſermone tu
ſatis tibi ſit documenti. Sat
meo & amicitiæ in te mea
bites, ſtudioſè feciſsē. Nic
reto, clari nominis viro, H
Comes ſummam rerum
adminiſtrandam commiſ
jus ingenio mirum in mo
lectabatur, & judicio co
Bellum gerentem in Cc
quæ Tarraconenſis Hiſpan
pars fuit, volente ac juben
rino Cardinali, convener
data Regij adminiſtri ſum
caverat. Revertens, ut occ
videndi Boeſſatij haberet, i
viam dederat, quæ, per Na
ſem Provinciam & Salyes,
phinatum eſt. Lectica (na
gra valetudine non erat) V
ineunte autumno, perveni
mùm ſe Boëſſatio obligatu
tebatur, cujus commenda
gratiam Harcurij ſe inſinua
in magnanimi Principis fa
ſuſceptus erat. Superioribu
Faretum Harcurianis habi

ædibus videram. In hoc illis conreſſu, multa variis de rebus colloquutio fuit. Admirabar ego quàm diligenti Boëſſatium obſervantiæ coleret, &, quantò re & verbis maiorem haberet honorem, tantò ipſe mihi major videbatur Faretus. Ergà benèmeritum, plus ab ullo reverentiæ & honoris adhiberi non poterat. Memini, cùm de rebus ſuis pergontantem Boëſſatium edoceret, de uxore etiàm ſua eſſe locutum. Se autem de matrimonio certi quicquam, ad id tempus, negabat Boëſſatius conſilij cepiſſe. Litteras & diſciplinas vehementer amabat, præterea nihil ad modum cordi erat. De Philoſophicis Theologicisque rebus exquiſitiùs quidē moliebatur ſcribere, quàm ante ſe ab ullo eſſet ſcriptum. Andræa Caderio docente, Theologia; Grangio primùm ac demùm Campanella informante, Philoſophia mentem imbuerat. In omnium ſectarum ſcriptis, quæ ad nos pervenerunt, multùm volutatus erat: Itaque ad

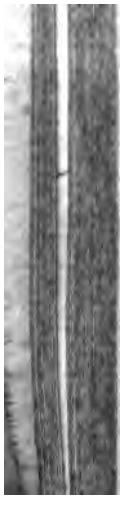

ad Deum, nova via, red
omnibus Philoſophorun
hauſerat. Excepto Platon
nulli non anteponebat.
giæ quoque explicanda a
ceperat, quæ ſuo ductu
dagatione, patefaciebat:
ſcribendum de Metaphy
mum adverterat: quicqui
& obſcuri Metaphyſica, t
ſo ſinu recondit mirabilit
cem educebat. Varia in e
ciplinarum tractatione p
primus, quæ ſcriptis exeq
mo habebat. Verumtamē
cis, nec ulli civilis vitæ
negabat. Parui eſt ingenii

:ulum quoddam verax & ve-
ile adirent, magna cum reve-
& eodem, qui præclaris vir-
is debetur, cultu, undequaque
entabant. Per id temporis, Pa-
um Lutetia profectus Salyum
nciam Barralius petebat, ho-
eſcio an magis clausus quàm
ſus. Temerarius illi & audax
us, non conſtans, non fortis.
im terra miſcebat contem-
Superûm, per inertem & væ-
:m ſimulationem, Çapaneus.
m faciebat : nam ſecum ipſe
ando contremiſcebat. Quod
ris negabat ſermonibus, nu-
, ſuum intra metum, ſuplex
ibat. Sanus inſaniebat. De fide
quam impoſturæ ſuæ non ha-
:, mentiebatur. Sciens & vo-
pſe ſibi imponebat. Verùm in-
vigebat tam acri, quàm pe-
ti, & primoribus quidem la-
quendam eruditionis ſuccum
ex auctoribus legerat, potiùs,
imbiberat. Magnificè, quæ
evitate, de ſe ſentiebat : Si ce

deres, inverecundè inſultabat; ſi repugnares faſtidioſè ſtomachabatur. Cum ad ſenium venit, hæc animi intemperies & procacitas abierat in furorem. Sibi jam uni moroſus, & inanis nugator placebat. Vino acui poſſe ingenium ſperabat; bilem accendebat. Sed, cum Viennam ad Boëſſatium venit, jucunditas & comitas, florentibus annis, multa nec inurbana & invenuſta ineptas de rerum naturæ nugas effurienti inerat. Indocti mirabãtur & ſtupebãt: loquentem ideo non oderant, qui tamen improbo auſu conari, quæ ne quidem abſque flagitio cogitarentur, pro rei merito, indignabantur. Boëſſatius lautas illi epulas dedit. Gratius omnino nihil ſe homini facere poſſe, comeſſationum amantiſſimo, intelligebat. Georgium Muſium, ſubſidiorum Curiæ principem, meque invitavit qui cõvivæ adeſſemus. Et Muſius convivium etiam oppiparum præbuit: Conviva item adſedi. Vini maximè delectabatur ſuavitate. Barra-

. Quot in cyatho guttæ eſſent, Naturæ concretos artificio Soeſſe radios dicebat. Guttatim, cè & ex intervallo bibebat, non nis ſcyphis indulgebat. Haud m ſubmergendã eſſe ſitim dice-, ſed ſenſim & per momẽta lelam magis, quàm ſedandã: Verę altero inveniri voluptatis guſtũ altero fatigari & ſenſum obtun- Sed de Deo, quod ęterni numi- majeſtati adverſaretur, quicam comminiſci Boëſſatius Muſque nequaquam paſſi fuere. Laſſentem &, more ſuo, impetenm non redarguendo aut increndo, ſed callidè & ingeniosè m ipſo cavillando reprimebant. e Theophilo ſcitu digna referet multa atque adeò prędicabat. am Theophilo familiariter adoſcens amiciſſimo uſus erat. Anii firmitudine & ingenij prętanomnes ſuperaſſe homines omnibis aſſeverationę affirmabat. Soonisba Tragedia Maireti nomi-, cum ingenti benè ſentientium

Marcellum, quibus, quæ au
philum ex luculentiſſimo pc
ventura erat, laudem inte
ſet, acerbè & contumelio
hebatur. Quippè Pariſiis &
rioribus Gallię urbibus acta
in modũ placuerat. Tanta
matum & Plebis approbati
plauſibus accepta fuerat,
alia, hac ętate, nulla erat. F
ſit fides ipſum penès Barral
vobis Venus & Bacche,
non Dij. Natum ad omnia
Barralium, per libidinem
ram tuam, Venus; per cr
foedam & foetidam tuam,
miſerè perdidiſtis: Gloriæ

VII.

c, Boëſſatius Clemen-
aromontanam Geſſanã,
a ortam propagine, for-
io, pudicitia prçcellen-
iatione jam ſibi conjun-
itrimonio quoque jun-
:, iis factis nuptiis, in
ntè, ut ferè fit, mutatus
erat. Litteris, amicis, ne-
bus, non tantùm uxori,
bat. Neſcio tamen, quo
lenti acciderit, ut cum
i unicus ſupererat bello
imicitias ſuſciperet. Di-
idem ab eo diſſipataque
materna bona, jure, nec
poſtulabat, ad quę fidei-
rum lege obtinenda, ſi ſi-
mori fratrem continge-
ai uxorem non duxerat)
. Sed, quicquid, per que-
ndignationem, in auras
, non tàm verus dolor
a doloris vera cauſa. At-

tamen ſenſim ſine ſenſu, triſtiorem paulò Religionis ſpeciem induit, ut abs ſe ipſe interdùm recedere videretur. Hęres à Maria, ſorore, inſtitutus; hereditas à Ponterręo Viriaco recipienda erat; ſed hominem nequicquam, amicorum interventu, interpellabat: Nec preces, nec increpationes movebant: lite perendus fuit. Haud me fugit à quibuſdam, qui de veritate negligentiùs quęſivere, inclementiæ Boëſſatium eſſe inſimulatum. Virum nobilem, Senatoria ornatum dignitate, forenſi illo bello protritum eſſe moleſtè habebant. Sed quid ageret Boëſſatius? Illi penitùs ſororis carendũ hereditate fuit, aut hac, quæ ſola ſupererat via repetenda. Proniori proclivíorique vllum, ad benè omnibus faciendùm, animo hæc ætas non vidit, quàm Boëſſatius eſſet. A lite & injuria maximè abhorrebat, qui avaritia eſſe terrius nihil ſciebat & ultrò etiam prædicabat. Hac lite compoſita, ad Muſas rediit & ad ſtudia

terarum ſe convertit: Sed de pie-
:e nihil remittebat. Cis & trans
nodanum, ſua quæque religione
ſignia, pietatis cauſa, adire loca
ligionibus addictiſſimus ſolebat.
:mel atque iterùm ad Floridam
illem, qui locus in Lugdunenſi
rovincia ſitus eſt, & Viniacum,
uod in Viennenſi municipium ſex
iſtat à Gratianopoli leucis, pere-
rinatus eſt. Ex circumjacentibus
legionibus quotidiani Populorũ
:oncurſus ad ſacras his in locis di-
æ Virgini dicatas ædes & aras, mi-
:abili conſenſu, fiebant. Atqui de
Beatæ Marię ad Viniacenſem ſali-
cem miraculis plurima narraban-
tur, quæ Boëſſatium ad id iter im-
pulerunt. Menſe Martio, die verò
ſacræ virgîni dicata, inciſa ab Hu-
gonoto, qui ab opere & ruſticatio-
ne abſtinendum ſibi non duxerat,
ſalix erat: Manaſſe Sanguinem ex
inflictis ſalici vulneribus fama erat.
Verùm audaciores, quàm cautio-
res, nonnulli, ea anni tempeſtate,
poſtquàm hyems remiſit, ſi ſalices

incidantur, humoris ſucciqu
arbore guttas quandoque cad
ſanguinis ſpeciem & colore
ferre, ediſſerebant atque diſ
bant. Nihilo tamen minùs fav
Religioni Superi & mirabi
confirmatam rerum eventis
velut teſtimonio, ſanxerunt
tutior, inter mortales, experi a
cive probatio poteſt? Quacu
porrò ad pietatem via eatur,
pius; quis neget regiam han
cælos viam eſſe? Quamobrem
ſine delectu, edita ad hanc ſal
miracula, ut loquuntur, Boëſſ
excepit & collegit: Conſcrip
his de rebus latinè & Gallic
brum in vulgus miſit: Ingen
etiam & præclaros, utraque lin
verſus adjecit. Sic opinionem,
illis in locis erat, brevi fec
commendatione & auctoritat
ſingulari, publica & communi
tius Galliæ eſſet, quam nulla r
num repugnantium auctoritas
velleret. Commentando, lege
ſcribendo continuabat non

juam noctibus dies. Ergo, quæ gallica latinaque lingua, proſa, ac erſu exaravit, evulgari litterarum : litterarorum omnium intereſt. t ipſe, ſub id tempus, ſcriptis in , publica fide, tabulis, hos ingenij i fœtus ne perire pateremur, ſi aid illi humanitùs, nobis ſalvis, veniret, etiàm atque etiàm Ioanni : Petro Chapuiſio fratribus & affiibus, Claudioque Trivio ac mihi ommendatos volebat. Typis imrimi, ſed prefationem à me conribi jubebat : Id ut nobis curæ ſſet, rogabat. Meis quidem ego artibus, quantum in me fuit, diligenter perfunctus ſum : quod mei ſſe muneris intellexerim, præterniſi nihil : Nec eſt qnod negligeniæ meæ alienam culpam adſcripserim. Intereà, ſacros majorum rius Chriſtina regina receperat. Prinipis nobiliſſimæ Boeſſatius pietaem laudavit, Latina Gallicaque ingua ſcriptis poëmatiis. Poſt veò abdicatum Regnum, cum illa in Belgium veniſſet, novo poëmatio,

ut & in Galliam immigra
tavit : lecto carmine miri
ctata eſt. Ac, quo tempore
Romam petens tranſiit, I
ingreſſam, magnifico appa
bem, convenit : Regina la
humaniſſimè excepit, om
nevolentiæ & exiſtimatio
ficatione complexa eſt. S
lem videre & audire velle
nec vidit Boëſſatium ne
Cultiſſimi ingenij virum
omni corporis neglecto c
venire : Nec in hoc admi
ſtitit. De ſummo æterni
amore, de diligenti Reli
dio & obſervantia, de
manarum contemptione
cientia, multis Boëſſatii
nem fecit : De Regina,

de Boëſſatio fecit. Sed
ıibus diebus Viennæ fuit,
ngenio narrabantur, quæ
ſi quem Boëſſatius conce-
animo mœrorem abſter-
ıpud Dumbas ego id tem-
bam: Omnia, quæ ad ſe
t communicare mecum
ſimè ſolebat: De illo cum
colloquio ſuo, poſtquàm
rſus, non piguit referre
ıo hærebant: Nihil omni-
:uit. Illi haudquaquam
:rat quæ pietatis laudem
& religionibus addicto,
)dùm, hominum generi
e ineſt: Glorię amorem
ıprobant, re ſectantur.
Nam & ſic philoſophan-
ıem, quam ad ſe venire
, gloriam, cogitando á ſe
, ad Deum deflectunt:
ːtius? quid Chriſtianæ pie-
:nientius?

VIII.

VVanta ex abdicato Su
Regno Chriſtinæ part
rat, tantam ex adepto, mi
interjectis annis, Melitēſiu
cipatu, Anna Claromontai
teus-Geſſanius conſequu
merito, eſt. Nam, etiam
que conſilio, relinqui reg
tes, ſingulari abſque virtute
que Numinis benevolenti
non poteſt. Patruus is erat
tiæ Boëſſatij uxoris, Tim
quo nata erat, frater. Quan
quod ex ea re Boëſſatius
percepiſſet · carmine expre
mati latinè ſcripto, Sincha
lum Græcè fecit, ac ſi gr
rium diceret. Gallicos quo
ſus, coronidis loco, mune
ingenioſos & elegantes: S

dio perfuſus fuerat, eò acerbio-
fectus dolore luctuque eſt. Aca-
nici Avenionenſes, cum illius
nen fama veneraretur, & per
nes circùm poſitas Regiones,
n laude, jactaret, Boëſſatium,
id tempus, propter præclara il-
s in litteras merita, in collegium
im cooptaverunt; ſuum eſſe vo-
ere. Æmulatorum aſſumpto ſibi
ocabulo, Pariſienſibus ſe ab Aca-
emicis diſtinxerant. Pergrato, ſi
nquam quicquam, animo adſci.
im ſe in præſtantiſſimorum viro-
im conſeſſum accepit. Sed & no-
s honos cumulum gaudio attulit:
ues & Palatinus Comes, juben-
, de more, ſummo Pontifice à
ſpare Laſcari Avenienſi Legato,
atus renuntiatusque eſt; qui
nos etiam ad filios pertineret. Is
Trinæ ſtudiorumque maximus,
arbitrabatur, fructus erat & lo-
letiſſima merces. Nam, qui pe-
niæ cupiditate non tenentur, lau-
honoriſque inflammantur amo-
; qualem opum avari alunt ar-

gnorumque etiam virorum, quorum Boëſſatius ceſſit auctoritati, obſequuto conſiliis mens fuit: Nam etſi Latinæ linguæ notitia longius latiúſque pervagari videatur, nihilo tamen minus intra pauciores conſiſtere homines dubium non eſt. Mihi quidem operoſus moleſtuſque labor hac mea, ſi quæ erat, doctrina omni ſuperior videbatur: Infinitæ difficultates ſuperandæ erant: Et unius profecto viribus & animo ſuperatæ ſunt. Ex ingenti litteratorum & amicorum numero, præterirum, alterumve, opem nemo tulit: Acclamationibus, in hoc currentem ſtadio altis & aſſiduis, curſui ut acriùs inſiſterem, omnes accendebant; ex ſpectatoribus currenti nemo aderat. Romanas, Græcas ac vetuſtiſſimorum temporum res Boëſſatius egregiè callebat, Delphinatus non ita tenebat. Sed, ut [illegible] me animus deficeret, quod potrat, omnem operam adhibebat. [illegible] enim hunc mihi amicum, quo cc [illegible] inctionem & benevolentior

nac

non eram, fata invidebant
& inclementia. Quo anno
iit in lucem à me conſcripta
ı, Boëſſatius è vita exiit. Men-
tio jam affecto, lethargus
immortalitate dignũ mor-
vaſit. Solitus erat dicere,
)quidem, *Statutum eſſet omni-*
ıinibus ſemel mori, ſe quidem
m tranquillam & lenem ſibi
, quæ verè laborum & miſe-
finis eſſet, nullis acerbitati-
ficeret, terroribus vexaret,
)us angeret. Nec genus mor-
ım pacatius placidiuſque
teſt. Quieto &, etiam cum
:, amico, ut videtur, ſomno
rtem vehente itur. Et ſom-
)rtis eſt imago & quoddam
imulachrum; & ſomni, mors,
ıpiterni & extremi. Itaque
i, cum moreretur, non ſen-
:o per dies ægrotavit: Tot
erum à vita emigranti ad
m fuit, quò ducerent fata ſe-
nec moleſtum, nec difficilè.

Qui ægro aderant, improviſi ne quid accideret, interdùm, prooffi-cio & amicitia, expergefaciebant. Illis, nec longis, intervallis, ſomnō tātiſper ſolutus animum ad Deum & Cæleſtia, tanto pietatis ardore & niſu erigebat, ut jam ſupra morta-lia quæque evectus, hancque adeo ſupra vitam, quam miſeri & infeli-ces vivimus, poſitus videretur. Ad-miratione omnes implebat, & do-lore. Pridiè quàm demoreretur, à ſopore paulò liberior, quàm ad hanc diem fuerat, Claudio Turio conſolanti & bono eſſe animo ju-benti lubridēs reſpondit, benè erit amice, *Moribus hic non eſt ad mortem*. Ad diem quintum Kalendarum Aprilium animam efflavit, qua pu-rior ſub Cœlo non erat. Paulò antè ſacroſanctū Chriſti Corpus, quanta vix cogitari poteſt, religione per-functus, acceperat; ſacroque in-unctus oleo erat. Lacrymas ex cir-cumſtātium oculis eliciebat, & ge-mitus ex pectoribus exprimebat, vel

bus. Quis teneret non ſa-
on ſtipes? Vna omnes voce
rrimum Viennenſium decus
amentum aboleri, ſplendi-
im patriæ ſidus extingui con-
antur & acerbiſſimo doloris
olebant. Annum vitæ octa-
quinquageſimum attigerat:
imen ætate à ſenectutis lon-
ommodis cùm animi & in-
ùm corporis vires aberant;
gebant & valebant. Annus
xageſimus ſecundus à Chri-
ſt milleſimum atque ſexcen-
m, agebatur. Publicus urbis
atis luctus inferias mortuo
Civitati omni quã carus fuiſ-
œrore funeris, quod de Ca-
enſorio dictum, judicatum
mnibus in publica jactura
quam fecerant, deflentibus,
ſti Andreæ, in ſuperiori urbis
ie, conditus ſepulchro eſt:
a publicè ad frequentiſſimam
onem oratione, Georgius
nus Ieſuita, affinitate &

cimen ille, vix egreſſus ex
Belgicis, Germaniciſque b
dit, quod Condæo Princ
Turenio, ſummis ætatis nc
peratoribus, heroïcæ virt
judicio erat. Equitum ala
bat : Et in ea pugna cecid
cæſo antè Turenio, à Lorgi
te cum Germanorũ exerci
miſſa eſt. Animo ad ardu
que omnia erecto erat, vi
ingenio in litterarum ſtud
brorũ lectione plurimùm
bat. Sororem reliquit h
quam ingenio etiam polle
litterarum amantiſſimam
demirantur. Boëſſatio nata
præclaro patre, non licet e
diocriter, inter æquales, exc

IX.

IAm inde à vetuſtis Majorum temporibus, doctiorem, ſanctiorem, humaniorem, Vienna non tulerat. In eo admodùm pauca animadverteſſes quæ aut abeſſe aut emẽdari velles. Corpore quidẽ erat benè conſtituto, quadrato, viribus præſtanti. Iuveni, gracilius fuerat, ſeni paulò habitius erat. Forma liberalis & quæ virum deceret; aſpectus lætus & jucundus. Statura, inter altam & humilem, media: ſed omnia tam aptè, in eo, inter ſe conveniebant, ut pulcher etiam videretur, qui tamen non erat. Adoleſcens venuſtate formæ amorem, non ſecus ac ingenij lepore & acumine exiſtimationem ſibi conciliabat. Cum in Ieſuitarum, qui præcellentes doctrinæ & morum magiſtri, pro merito, audiunt, ſcholis verſaretur, unius nomen Boëſſatij per omnium ora volitabat:

Vnus maximè, ſuos inter
laudabatur, & gratiſſima
tione quoddam velut inge
credibilis virtutis prodigiu
ſit venia, celebrabatur. (
non diſſimiliter hominũ a
dinum oculos in ſe adverti
ac egreſſus ex ephæbis in
civilis vitæ ſcenam prodi
nioſiorem, feſtiviorem, h
rem non viderant. Quàm
quacunque de re diſſereret
batur; tam excellenter, (
aggrederetur, perficiebat.
cultantium & ſpectantium
rio erat. Cum Lutetiæ age
præſtabilius illi quicqua
quã ut civiũ ſuorum, quos
ſum ratio illuc adducebat, t
ra ſua, rebus prodeſſet: Et
iis erant, quos, non ſolùm
nio ſuo juvabat, ſed etiam

nec faciēdo collocatam habebat felicitatem. Divitias magnas nunquam optare dicebat, non ad ſuperbiam & luxum, ſed ad alacritatem & munificentiam. nullos liberalitati fines à for- tuna conſtitutos vellet, cui nullos afferebat. Inſanos judicabat qui opias amarent, uſum verò pe- cuniarum odiſſent; apud quos per- nicioſi parandarum cupiditas æſtua- ret & viveret, poſtquàm autem par- tæ fuiſſent, nullo compendio, velut conſepultæ in arca laterent. Æquio- ri & elatiori Boëſſatius animo, de vera opum natura & recto uſu, ex ſacris eruditæ ſapientiæ conſultis & decretis ſententiam ferebat. Nec prodigus, nec parcus, nec nummo- rum aut faſtidioſus, aut amans, tam longè à conſervandorum cura, quàm à quærendorum cupiditate berat. Ex ejus etiam manibus nec olentis, nec inviti effluebant. Quæ uidem animi ad majora & lauda- iliora nati & intenti rei faciendæ

negligentia, & velut nauseantis virtutis à caducis fluxisq; bonis abalienatio probis & improbis peraquè omnibus admirabilis videbatur. Nihilo tamen minùs difficillimis se quoque parem negotiis solers & sedulus, si adjicere, te expediendis animum, præbebat. Voluntas sæpenumerò aberat, facultas nunquàm deerat; ut versatili & ad res etiàm gerendas apto pollebat ingenio. Etenim, nihil ut nimis arrogare videretur, diffidere sibi malebat. Væcordissimæ profectò imprudentiæ est, prudentiorem se putare, quàm ut deliberanti alieno opus consilio interdùm sit. Itaque impeditis in rebus, id erat Boëssatij consilium, ut doctorum hominum & rerum usu exercitatorum consilia caperet, & sententia uteretur. Quid fieri, nec ne, conduceret, solus secum, quod superbè præcipites aut ignaviter stolidi solent, non consultabat. Viennæ Ludovicum Quinsonum, Stephanum Bertran-

um & Claudium Trivium; Gra-
anopoli Danielem Livachium,
aſparum Barralem, Guidonem
rmandum &... Loyſium; Lugdu-
i Antonium Viallerium, juriſpe-
itiſſimos, & ſuæ civitatis oracula,
onſulere ſolitus erat. Quinſonus
n Conſiliariorum Viennenſis ſub-
diorum Curiæ numerum coopta-
us, nulli cedebat, multis ſuperior
rat. Bertrandus, Viennenſes inter
auſarum Patronos, ſcientia juris,
rimo gradu erat: Et probitate
tiam ſingulari ſua, doctrinam, in-
er bonos, illuſtrabat, & nobilita-
at. De Trivio ſuo loco dicam, ami-
o & præſtanti viro, quem, tum ob
ingenium acre & micans, puroſque
ab omni labe mores; tùm propter
multam litterarum & diſciplina-
rum cognitionem, Boëſſatius æſti-
mabat; quanti à verè bonis cogni-
ta, nec dubia, æſtimari virtus poteſt.
Igitur in agenda vita nihil Boëſſa-
tius, prætermittebat, quod ſapiens
non omitteret. Lucem ab ingenio

accipiebat, qua, quò velle
ſecuraque via ducebatur. Ex
te idoneæ ad beatam conſ
dam vitam artes ad eum,
velut ſponte derivantes cop
abundanter emanabant. E
de ingenio Boëſſatij quid
beam dicere, ſi velim? Perſ
ſimum & acutiſſimum ha
Quicquid, vel à prima pueri
diviſſet, legiſſet, ſcripſiſſet,
opus eſſet, in numerato, vigē
moria, illi etiam erat. A
rum ſcriptis multo ſtudio lim
& diligenti cura expolitis, qu
joco & ludo, vel aliud agenti,
que adeò nuganti excidebant, no
nunquam præſtabant. Legere dic
res & ex libro recitare, quem,
omni imparatus ſtudio, quacunq
de re occaſio differendi fortè fe
ret, ſermonem faceret. Melle d
cior ex eius lingua, quod de Neſ
re dictum eſt, fluebat oratio. V
illi dulcis, clara, ſonora & q
blandas ac novas rebus, de quib

aſdam illecebras impin-
is autem momentis, quæ
ſtudioſos, benè multis,
um dierum labor eſſent,
at feliciter & excellenter.
itas & uberras ingenij in-
s, ſed & facilitas efferendi
candi quæ animo conce-
el invidos, admiratione af-
. Etiam obtrectantes, quod
m eſt laudationis genus, lau-
turum ſæpè vidi, quæ etiàm-
fieri poſſe pernegarem, niſi à
latio facta eſſent. Vitro & ſua
it ſponte, quicquid ab ingenio
eret, occurrebat: Diceres non
eſitum. At in memoria locuple-
imum rerum omnium ſibi the-
rum ſervabat, de quo, omni tem-
re, omnique occaſione, quæ ad
ctrinam & immo, ſi vellet, ad
tentationem ſatis ſuperque eſ-
nt, ſibi ſuppeditaret. Verùm vir
elior multò, quàm doctior, qui
nemo doctiſſimus erat, hanc de ſe,

ur ſuperbè quicquam ſent
nionem non imbiberat.
moderatum, non puden
parebat: A dedecore &
tione quo poſſu, qua cur
à ſuperbia & ambitione
bat. Excelſi animi eſt ad
magnopere ſe fingere; vi
ſuæ, non à vulgo, ſed ab
te expetere præconium:
eſſet generoſa Boëſſatij v
omnem ætatis curſum
ctis probavit. Fortiorem
la, & qui ſe alacriori an
offerret in bellis & cer
ſe non vidiſſe, qui cum
verant, teſtabantur. Et v
matum hominem, qui
noris mucronem in ill
intenderat, nudis à Boëſſ
bus armis eſſe exutum, &
ne, quam cuſtodiendan

Nulli unquam obfuit, nulli
t : Amicis potiùs, quàm ſibi, ſe
n putabat; ac demùm, ſi cui
:ſſet, beatum ſe judicabat. Nu-
induit homo, qui benè homi-
it. Et id illius erat ingenium,
tura, ut ſi quem unquam vel
m dilexiſſet, cujuſcumque is
i eſſet, benè ſemper de eo &
et & loqueretur, & etiam,
tum in ſe eſſet, optimè mere-
t. Nihil, per odium, nihil per
indiam, agebat. Ne malos qui-
oderat : Vitioſis & flagitioſis
gnabatur & miſerabatur. Ira-
& offenſum nemini unquam
mini vidi : Ne quidem impreca-
ur, à quibus illatam ſibi injus-
m paulò contenriori ſtomacho
nquereretur. Beluas nihil mirum,
ferocitatem à natura illis inſi-
, obſequi iræ truculentæ ſuæ
videri dicebat : Homines verò,
onis compotes, ſuæ non impe-
& moderari, ob humanitatem,
illis ingenita eſt, mirabatur.

rerum moderatoribus ſer
non tamen ſerviliter. In eo
erat; honoris gradu conſti
ficia tribuebat, quibus non
dus modò, ſed utilis etiàm e
ſet. Humilioribus patronu
hibebat, quibus quoque d
erat. Ærumnas & miſerias,
munè quoddam malum, c
ſoris partiebatur; verum,
mulatum, dolorem doleb
inde, quos mala ſors fatigab
ſolatione ſuſtentabat; lapſ
ſublevabat. His in curis,

›nnullo colucrat ſtudio, of-
:m & faſtidium habere vi-
. Itaque concinna illi nun-
'eſtis, nedum pretioſa : Ma-
ferè & detrita ſemper erat:
s incultum, capilli impexi,
m intonſum: Totius Corpo-
itus ſqualebat ; nam corpo-
ultima, ingenij prima ac uni-
a erat. Ad oblivionem, ſi non
um, munditiæ & cultus de-
it Quippe, aliquot antequàm
m obiret annos, cum paupe-
ſtipe victum ſibi parantibus,
ominum, frequens & multus
it Accitos congregabat: Eru-
& inſtituebat, ac, quæ ad
m perducerent, diligenti ſſi-
ocebat. Cum dimitteret, quā
æ ferebant, ſtipem erogabat.
inopes, quanquàm non me-
:aritate complectebatur, ut
s induſiumque exueret; nu-
naret. Omnia veræ pietati,
›ſtentationi aut ſimulationi
Solemnibus frequens aderat

dentur. Verùm in uno
quæcumque de rebus ſan
que, de mortuorum anim
emergentibus, & de ſagis,
buſque vulgò jactarentu
ferè habebat : Non ipſe f
liberabat. In optimi cujuſ
tem mimia interdùm irre
dulitas ſolet. In cubiculo
ete , non eſſet, nec dormi
faceres ? Magni viri ; etiã
nes ſunt. Haud æquè & p
omnibus excellunt, qui u
liorum quidem ſententia,
timos, excellere videntur
tamen in illis quorum ab

it. In ſago fidēs & for-
idem facilis & fidus.
ijus ſyncerior humani-
: familiaritas; politior
ucundior urbanitas &
; mores eſſent. Narra-
xare animum vellet, non
facetior: Venuſtiſſima,
e fiebant, quæ inſulſiſſi-
orum ore proferent. Cum
ur, quacunque de re ſer-
haberet, nitebat. Acutè &
a, ſi colligerentur, quæ ex
: dicebat, quantam volup-
:gentibus, tantam quoque
tionem crearent. Ingenioſiſ-
l rebus, de quibus ageret, ora-
n accommodabat; ut læta,
& faceta in lætis & jocoſis
ſedata, ſolida & nervoſa in
ous. Demùm audiendi Boëſ-
hominem, ingenij non hebe-
neminem unquam ſatietas ca-
at: Nec me etiam, de eo lo-
ndi & narrandi, unquam cape-
. Sed hæc hactenus ſatis ſint hi-

ſtoriam, non laudationem,
ti : Et, cum Boëſſatium non
tis quoque, DVGVÆ erudi
ad laudem incomparabilis
core mihi videor.

Finis Libri Primi.

NSPECTVS,

RI SECVNDI.

CAP. I.

Mici litterati Boëſſa-
tij. Pariſiis; Thomas
Campanella;..... Gran-
gius; Nicolaus Borbo-
orum elogia.

I I.

itus Carteſius; Petrus Gaſ-
; Daniel Priezacus; Ioan-
duinus; Marinus Curellus
reus. Eorum elogia.

I I I.

ci litterati Boëſſatij Gra-
li; Ioannes Legulphus Ber-
; Antonius Faber Riverius;

Nicolaus Prunerius Santa
nus ; Gabriel Prunerius E
nius ; Dionyſius Salvagniu
ſius ; Ennemundus Vach
montius ; Franciſcus Po
Stephanus Ruffus. Eorum

IV.

Philippus Porroyus La
rius ; Antonius Boniellus
Bartholomæus Daubius.
elogia.

V.

Flotardus Moretus Car
dius ; Alphonſus Simian
minus ; Ioannes Rabotiu
rius. Eorum elogia.

VI.

Franciſcus Boniellus T
Prior ; Claudius Chauneus
vicus Videllus. Eorum elo

VII.

ilippus Viverius; Humbertus
na; Ioannes-Ludovicus Pon-
Combius; Philippus Lag-
; Iacobus Inſulanus. Eorum
.

VIII.

ıici Boëſſatij litterati Viennę,
gduni; Georgius Muſius; Pe-
luſius; Iacobus Guignardus.
n elogia.

IX.

ırentius Lucius; Ioſephus
nus; Iacobus Marcherius;
nymus Bertalis; Hugo Ian-
; Ludovicus Baſemontius.
n elogia.

X.

nnes Columbus; Mathæus
›anius; Ioannes Buſſerius;
ius Trilliardus; Gaſpar Vial-
Eorum elogia.

XI.

Lazarus Meyſſonnerius; Pe
Guilleminus; Gaſpar Monc
ſius-Lierguius; Balthaſar Mo
niſius. Eorum elogia.

XII.

Claudius Baſſetus; Clau
Franciſcus Meneſtrerius; P
Labbæus. Elogia illorum.

XIII.

Franciſcus Barancius; Lu
cus David; Ioannes Chappu
Claudius Trivius; Stephanus
meus; Petrus Alardus; Hu
tus Guillotus Garenna; Arn
Pollodius. Foiſſius; Thom
meus; Ennemundus Gual
Eorum elogia.

ITTERATIS
SATII AMICIS.

SECVNDVS.

)ni & Litterati, ut noſti
DVGVÆE Clariſſime)
ua quidem litterata lon-
è latéquè, per orbem
ater Reipublica, Boëſ-
abant & prædicabant.
rofectò mentionem ha-
s non eſt, ſed nonnul-
nmodo, quos aut de fa-
t etiam uſu illigatos fre-
iſſimos habui. Thomæ
r; ..... Grangio; Rena-
; Petro Gaſſendo; Ni-
onio; Danieli Prieza-

co; Marino Curel
duino, aliiſque be
ingenio & ſcriptis
inter litteratos locu
ceptior, quàm Bo
erat: Neminem omn
mabant. At, in hoc t
ctu, in quo degere ma
nopoli quidē & in vici
Legulpho Senatus Pri
nio Fabro Riverio; Nic
rio-Santandræano; Gab
rio, Belchenio; Dionyſi
Boëtio, Regiarum rat
riæ item Principe; Er
Vachono Belmontio;
Ponnato; Stephano Ruf
ribus; Ioanne Raborio
Alphonſo Simiana Sāfirm
tardo Moreto Camporond
lippo Viverio; Humberto
Ioanne-Ludovico Ponnato
bio; Claudio Chauneo; A
Boniello Catillione; Bartho
Daubio; Iacobo Inſulano;
vico Vidello; ac Philippo La

Vi

inæ & Lugduni, cùm Georgio
io; Petro Muſio; Iacobo Gui-
:do; Laurentio Lucio; Iaco-
darcherio; Hugone Iannone;
ronymo Bertali; Ioanne Co-
bo; Ioanne Buſſerio; Petro
bæo; Claudio Trilliardo; Clau-
Franciſco Meneſtrerio; Lier-
), & Monconiſio fratribus; Lu-
ico Davide; Ioanne Chapuiſio;
ndio Baſſeto; Lazaro Meyſſon-
io; Petro Guillemino; Arnal-
Pollodio-Foiſſio; Claudio Tri-
; Stephano Chaumeo; Petro
ardo; Franciſco Barancio; Hum-
to Guilloto - Garenna & Enne-
ndo Gualterio uſus illi multus
amiliariſſima neceſſitudo inter-
ebat. De quibus ſingulatim, ut
nonem habeam, eximia cujuſ-
: ergà bonas litteras & liberales
es merita poſtulant. Et id liben-
imo fecerim animo; ſed nullo
vato ordine, nec dignitatis aut
itis habita ratione, ut quiſque
:moriæ occurret, de unoquoque,
:o more, paucis, abſque aſſen-

ratione, abſque injuria mem
rabo.

I.

THOMAS CAMPANELLA S
lenſis Calaber, acerrimi viri
genij, Dominicanorum tecta
men dederat: Iuveni cum Ber
dino Teleſio Conſentino, qu
inter annis longè diſpares eſſe
terat, neceſſitudo interceſſerat-M
dicinam Teleſius faciebat, Philo
phorum ſuæ ætatis, in Italia, p
ceps. Ab Ariſtotelis aliquanti
veſtigiis receſſerat, novamque ſ
qua veram ad Philoſophiam i
viam fecerat. Quamobrem in
ſtandi Ariſtotelis mentem Cam
nellæ, diſcipulo, inſinuaverat,
ſibi Campanella nullo vitæ tem
re mutari voluit. Omnes per a
& Diſciplinas pervagatus, in om
bus ſe diligenter & laboriosè e
cuit: Præſtanti tamen viro de
panica Monarchia &, qua
arte poſſet, ut orbem T
rarum totum imperio ſubder

udi fuit. Quæ à Ca honis ſenſu & veritate ab in medium quædam ſimulatus, omni rame rine purus, in tetros in carceres conjicitur. Cri ir, quod capite lui vo rtus ſemel atque iterùm crudelitatem fatigavit, n ſatiavit : In eo, quod ſuo fecerat, poëmate, *es horas de fuga pependiſſe.* qua poſtebat, cum de eo i & truculenti quæſtio ent, cogitationem à ſen ginando, avocabat, ut è doloris ſenſum habe ad judices aliosve, quo authoritate egeret, lit , quis illis oris habitus, s eſſet ſciſcitabatur. Quã , quantum quidem in eo m componebat; corpus ar. Tum, qua de re ſcrip mens eo momento con ſibi eſſet, attento animo, t, quaſi in eos eſſet muta

inclulus cuitodia , quæ
cum ira in perditiſſimum
effunderet, conſtanter,
perpeſſus eſt. Ipſi Domir
principes,qui,ſuæ ſi ſectæ
ſultum vellem , Campa
ſam non modo tuerent
agerent, Hiſpanorum d
nati perditum,quanquan
tem,& clariſſimum Ord
men extinctum volebant
planè in eum , magni ir
logos nominis, ſed omni
eruditionis inſcius, anir
ſtruus gerebat. Itaque,ab
mani nihil Campanella i

erat meditando, parieti-
uli carbone inſcriberet.
ſuadente doctrinæ fama,
Italia volitabat, huma-
illo agi cęptum eſt. Eru-
viſendi copia facta, ipſi-
negligentiùs obſervatur,
bendi. Thobias Adamus,
Neapolim, videndi Cam-
cum eo colloquendi cu-
uctus, venerat; ac porrò
n liberè conveniendi ob-
ultus cum eo fuit. Com-
ies illi ſuas omnes, quæ
rentur, Campanella, fide
onibus adhibita, tradidit:
dederat, Adamus ſpem
ditis Campanellæ operi-
ntem viro gloriam pepe-
nomento ferè temporis,
s longè latéque litteratæ
æ partes, diffuſa eſt. Lu-
m Adamus ſequebatur,

ideoque dicere Campanella ſo
erat, ſe *tantam in Iſraël fidem*
veniſſe: Quippe, quem ſuæ gen
inſtituti homines improbo
quuti odio eſſent, homo le
quus & alienigena, ex ima
ctus Germania, omni benev
& charitate complexus erat
lis quantuſve eſſet, editis
monſtrando operibus veram
bertatem vindicaverat. Tand
cum Campanellæ nomen Gall
& Germaniam, cum laude, pe
graret, Richelius Cardinalis doc
rum & præſtantium hominum p
tronus, cum Vrbano VIII. Pont
fice maximo egit, ut Campane
lam Romam adduci juberet. M
libertatem recepit vir magnus po
quàm de dulicio, quod objectu
erat, non conſtitit. Abeundi in G
liam poteſtate facta, mutavit
ſtem, ne in via ab Hiſpanis, qu
hæc res mirum in modum exul
rabat, interciperetur: Lutetiam
riſiorum incolumis pervenit.
chelius humaniſſimè, ut ſumm

virum ſolebat, exceptum
& benevolentia ſua or-
patriam verò & vitam inve-
Gallia. Boëſſario autem ca-
non habebat; acre viri in-
mirabatur in percipiendis,
vel ipſi, qui excogitata edoce-
conceptu, non tantùm expli-
difficillima eſſent. In exhiben-
omnibus amicitiæ officiis prom-
& liberalem animum lauda-
Quamobrem Boëſſatij convi-
familiariſſimaque conſuetudi-
ur nullius æquè hominis, dele-
batur; unius in omnibus Boëſ-
ij fidei ſe credebat. Egregium
mpanellæ dictum, quoniam ad
n facit & memoriæ ſuccurrit,
n omiſerim. Ad illuſtris nobi-
ris & eximij ingenij fœminam
ëſſatius adduxerat. Canis & oris
jeſtate ac litterarum miraculo
erabilem curioſis illa oculis
ntemplata, formæ dignitatem
davit, pulcherrimumque verè
mpanellam eſſe hominem adje-
Interpretem Boëſſatius agebat:

Gallicè Campanella non *intelli*
bat. Boëſſatius à matrona *ven*
cula ſua prolatum lingua *latinè*
preſſit. Tùm Campanella, *argutiſ*
ſimis profectò, refert, nobilis ha
matrona oculis utitur, quæ mea
quæ intellectu & mente omninò
conſiſtit, pulchritudinem videt. Vi
erat jucundus & feſtivus: Cum ru
re aut in hortis ſpatiaretur, omnia
agebat, & dicebat quæ relaxaret
animum, lętiſque remiſſionibus
ſeriis avocarent. Aviculas, quo po
terat curſu annis & obeſi corporis
mole gravis, petebat; pileum in
aëra jactabat; os vocemque ad ea
convertebat; copiosè ſpiritum de
animam ducens, contenta voce e
clamabat, hauriamus, hauriamus vi
tam de vita mundi. Aërem vitam
mundi vocabat, qui naturæ anima
eſt. Mirum quantum eruditis om
nibus placerent illius, quæ in lucem
prodiere, lucubiationes, numero
multæ ac doctrina plenæ, ſi ſermo
nis elegantia rerum dignitati reſ
ponderet. Sua tamen haudqua

rum quem commenta-
ripſit, omnium judicio, in-
ɔpera, primo loco habe-
mnibus ferè artium diſci-
ıe generibus ſtudia exer-
a; & de omnibus etiàm
tēda excogitavit. Immo &
cit, latina vernaculaque
ɹuæ Italica erat; ut nihil
in litteratis exercitationi-
tatum. Fieri non poterat,
ɹulari gaudio perfundere-
quæ conatus eſſet, in men-
ebant. Quinto demùm, à
reſtituta anno, vitam, qua
:pultus carcere caruerat,
ùb eorum Dominicano-
s, qui ad ſeverius vitæ ge-
eri revocato inſtituto, ſe
unt, eam vitæ partem, quæ
extitit, degerat; & in eo-
a æde ſepulturæ mandatus
ſonnerius, de propinquo
ellæ interitu, quem ex
ione horoſcopi provide-
ſatium, datis in eam rem

litteris, aliquot antè menses, ce
tiorem fecerat: Imaginariæ o pina
tioni fors favit.

Campanellam GRANGIVS, no
parui, sed Boëssatium magni aci
bat. Alterum in pretio; alte ru
omne supra pretium habebat. i
Parisiis essem, solidos etiàm
cum Grangio, jucundissima in
fabulatione, ponebam: Non
cujus gratior utiliorve videri
suetudo posset. Philosophicis
structissimus disciplinis delite
tamen malebat. Aristotelicæ
losophiæ deliramenta, ut loqu
tur, de natura causisque rer
tanta rationum argumentorum
copia, & orationis ubertate cor
tabat, ut mirificè probaret, & d
ctaret. Sed sibi, amicis, veritati,
turbis, non concionibus,
ostentationi philosophabatur.
homine audiverat Bassomp
Tribunus equitum, (Mareschall
appellant) qui carcere incluſus
Bastiliæ arcem, tenebatur. Gr
gius accersit, ab eo in sacra se ve

lyta perduci ſignifi-
atus veterum ſapien-
quantumvis humani-
tate & ingenio nobi-
convenit. Nihil eſſe
urum unquam, cum
viris conſuetudinis reſ-
tiſſimâ ſplendidæ ſpem
previt; quo fortunam
temnebat, pecunias ode-
n voluptates nec oderat,
bat, ad quas potiendas,
iis vix aditus datur. Læ-
icut liberrimè, genio in-

Stultæ væcordiſque eſſe
non philoſophi, non ho-
ine ullo voluptatum ſenſu
am agitare, contenta voce,
non, per metum, in occul-
abat. Omnium ferè qui ſcri-
, tempeſtate illa, ingenia
s philoſophię, injecto velut
ibus amore tenebantur. In
da, explicanda, edocenda ma-
ere uno omnes conſenſu la-
bant: Quæ ſua eſſet, de hac
aſophiæ parte, ſententia, egre-

ijꝫ
gio
Gra
nam
nec
exe
no a
anni
med
Phil
dige
oſte
mis
ſimi
pro
cen
mer
bea
ren
da,
da;
vè r
Qu
tiæ
de
pul
vita
ope

ate dignus, emerget. Quod mè, qua erat in me affectus voluntia, velim.

NICOLAVM BORBONIVM inter Grangium amicitia intercede-, familiaritatis tamen parùm erat. Sacerdotum Oratorij ù ſe ſodalitio adjunxerat, latinæ ;cæque eruditionis laude concuus. Elogia virorum illuſtrium; orum pictæ ſpectantur in Richeno palatio imagines, ipſe priùm Richelius ſcripſerat. Verùm; ɔi cum diffideret, quæ ſummi pru-nria viri erat, limæ Borbonij exɔlienda ſubjecerat. Pleraque, boa fide, adulari non ſolitus, incorıpræ vir ſinceritatis damnavit aut nmutavit. Richelius Borbonij acɛpit judicium & acquievit ſententæ. Nova ab eo fieri, quæ Heroum omini rerumque geſtarum gloriæ ɔtius reſponderent atque convenirent, conſenſit. Borbonij autem ıuſæum verax, ac quodammodò roprium eruditorum omniũ oraulum erat. Quacunque de re dubi-

gio ſcripto commentario voluit Grangius amici, quos, non magno numero, habebat, ſcirent. Itaque nec multa excudi & in lucem exire exemplaria juſſit. Vnum tamen dono accepi, quod mihi, ab aliquot annis, abeſſe ægerrime habeo. Vt medicæ artis, ſic omnem Moralis Philoſophiæ operam, in ingerendo, digerendo ac egerendo conſiſtere oſtendebat. Hæc ſi tria probè animis eveniant, benè valere, non diſſimiliter ac in corporibus ſanis, probabat. Propria & apta quæ paſcendis animis eſſent, quæve, ſi in mente ſervarentur & retinerentur, beatæ vitæ conducerent, ac officerent, ea eſſe diligenter inveſtiganda, &, ſuo quæquæ ordine, deligenda; ac, qua via inveſtigarentur, quavè ratione deligerentur, diſputabat. Quum, his præteritis annis, Lutetiæ Pariſiorum eſſem, vix inveni qui de Grangio recordaretur. Alta ſepultus oblivionis caligine fortè ad vitam memoriamque hominum, ope mea, vir, non celebris, ſed te-

lebritate dignus, emerget. Quod maximè, qua erat in me affectus benevolentia, velim.

NICOLAVM BORBONIVM inter & Grangium amicitia intercedebat, familiaritatis tamen parùm intererat. Sacerdotum Oratorij Ieſu ſe ſodalitio adjunxerat, latinæ græcæque eruditionis laude conſpicuus. Elogia virorum illuſtrium; quorum pictæ ſpectantur in Richeliano palatio imagines, ipſe primùm Richelius ſcripſerat. Verùm; ſibi cum diffideret, quæ ſummi prudentia viri erat, limæ Borbonij expolienda ſubjecerat. Pleraque, bona fide, adulari non ſolitus, incorruptæ vir ſinceritatis damnavit aut immutavit. Richelius Borbonij accepit judicium & acquievit ſententiæ. Nova ab eo fieri, quæ Heroum nomini rerumque geſtarum gloriæ aptius reſponderent atque convenirent, conſenſit. Borbonij autem muſæum verax, ac quodammodò proprium eruditorum omniũ oraculum erat: Quacunque de re dubi-

taretur in litteris, inter eruditos, unum conveniebant, qui difficultates solveret, ac quę obscura viderentur ingenij luce, quæ clarissima erat, illustraret. Vetulum & philosophia non mediocriter imbutum hominem, cujus elapsum mihi è memoria nomen est, videre apud eum memini. Pythagoręa is placita valdè probabat, omnibus anteponebat, vnis acquiescere non negabat. Igitur continua illa Palingenesis & Metempsychosis circuitione, ire redire hominum animos, ex aliis in alia immigrare corpora credebat. Damnabat insanam Borbonius hominis opinionem, nec tamen ex ejus mente convellebat penitùs insitam. Contra amens illi contendebat, pro se maximos stare antiquitatis viros, idque hac nostra ætate longè latéque pervagari placitum ajebat. Eam esse magnis acceptissimam viris opinionem, ac quotidiè crescere vociferabatur, nec Borbonius negabat: Ridebat tamen & indignabatur. Duos tresve

os antequàm excederet è vivis,
iam repetere, ſibi, ut ſperabat,
victurus, Lutetia decedere in
io habebat: Intercepere redi-
ad ſuos parantem fata. Barij ad
ilam, quod Campaniæ Gallicæ
dum eſt, patre medico natus
, Lutetiæ, verò, Pariſiorum
o M. DC. XLIV. die Auguſti
ſis ſextâ, vitam cum morte
mutavit. Memoriâ mirabili
:bat. Hiſtoriam Thuani, im-
ſum opus, Paulique Iovij Elo-
quibus plurimùm delectaba-
memoriter recitabat. Proſa
m & verſu quę ſcripſit, eruditi
es valdè laudant; nam hæc
, quem Borbonio anteponat,
invenerit. Borbonij interitum
ſſatius moleſtiſſimè tulit, cujus
:ertiorem, ſcripta ad id epiſto-
am rure agebat, fecit: & etiam
moleſtè tuli, nam ejus in me
itis devinctus optimè de litte-
& litteratis meritum colebam
ſervabam.

II.

CARTESIO GASSENDOQVE philoſophicis doctrinis i rior, in amœnioribus tamen litt longè ſuperior Borbonius c Carteſij & Gaſſendi viram & viri magni memoriæ, ſcriptis commendaverunt. De Carteſic hil dixerim : De GASSENDO, non ſolùm de facie mihi, ſed et convictu & familiaritate n fuit. hæc pauca. Cantorcerij, c in Dinienſi Diœceſi oppidum apud Salyes, ignobile, anno n geſimo ſecundo, poſt milleſir ac quingenteſimum ; die ver geſima ſecunda Ianuarij menſi cem primùm vidit : Parentib tus eſt ruſticanis ipſe nobiliſſi nam ingenio & judicio excell Doctrina & omnifaria erudi vix parem habebat ; Philoſop flagrantiſſimo amore colebat. curi in Phyſicis opinionem tus, neglectam feliciter reſt

ndante & explicante Gaſ-
mnibus una placuit. Carte-
ıdabat, nec tamen proba-
ıriſtotelem rebellans, à pri-
juventute, arma moverat.
m illi, cum Aſtrologis, per
vitam, fuit, iis quidem, qui
ibus arioli rerum humana-
ntus cognoſcere ſe nugan-
t Gratianopoli huic dedi-
arti Iacobus Valeſius, vir
s inter alicujus nominis:
ɔpolim, eam ſolam ob rem,
ıs venit, ut Valeſium con-
initaque diſputatione ab
ɔduceret. Intra verę Aſtro-
mites utcunque hominem,
:um illo ſermone, reduxit
ıuit. Leniſſimus, æquè ac
ıus erat: itaque, ſi res cum
eruditis, illi eſſet, quicquid
m vellet, facillimè, cùm,
incredibili lenitate, tùm
mirabilique eruditione,
ıt. Vt boni doctique Gaſ-

debant, maliſque artibus inſectabantur. Religionis nullo illum teneri reſpectu obtrectabant. Et fabulas comminiſcebantur. Nam Gaſſendo in ſacris curandis rebus diligentiorem Dinienſis Eccleſia nunquam vidit; cui Eccleſiæ præpoſitus erat. Atenim quæ, ulla unquam ætate, ſummos ab his invidiæ telis viros virtus defendit? Ioannes Poteria a manuenſi utebatur, qui & à cubiculo erat. Patrono is egregiam vivo ac demortuo operam navavit: Novam omnium operum quæ Gaſſendus abſolvit, editionem molitus, quàm optimè de optimo viro eſt meritus. Gaſſendi etiam vernaculo ſermone, elogium conſcripſit. Ea dubiæ pietatis criminatione & inſimulatione purgavit. Dicebat autem Poteria, altera die antequàm è vita Gaſſendus decederet, de operibus ſuis, quæ Mommorio ſupplicum, in regia aula, libellorum Magiſtro, commendabat, multa eſſe collocutum, expunxiſſe, addidiſſe, immutaſſe plurima, ut vi-

: in mentem: : Qua autem
ro inunctus oleo eſt, verè
ini hominis omnes ſuſti-
parites; & cum è cubiculo,
cij cauſa convenerant, exiiſ-
ua verbis offe aggreſſum;
cclude, amice, fores, fac
:, quem hæc turba vexavit,
m; tum Lucretij librum
i, qui de animi natura ha-
erè juſſiſſes. Vbi ſe verò de-
:nſit, quàm minima res eſt,
exclamavit. At aiunt, ſub-
or, in corpore humano, vi-
mum, morique ultimum:
erum ſit experiar ego, ſi poſ-
evam manum pectori adhi-
ioriens loco non moverari
tradi ſuum Chirurgis, ſi bo-
s paſſi eſſent, volebat: Nam,
atomices ratione diſſecare-
ri poſſe ajebat, ut abſtruſi
arcani explicaretur, quod
m ſaluti conduceret. Anno
LV. menſe Octobri, vive-
:, cui immortalis, quam
eſt, gloria, meliori & tutio-

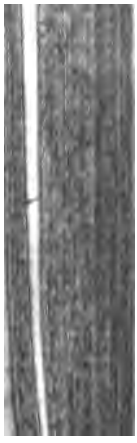

diis minor cura, ita &
tium major animi, p
pròpenſio. E Gallia
celebrem apud Tholo
rum patronum, Segue
cellarius, vir ſummus,
exciverat, Sanctiori
lio, negotiiſque diſcep
publicum ſtatum conti
hibuerat. Et ſanè, qua
ctitate, qua ingenij præ
rum uſu in tractandis,
mis ad cognoſcendum
viſſimiſque ad Rempu

ut, quæ commentaretur, ultrò
:um communicaret, conſilia
ferret. Elegantiſſimè, ęquè ac
entiſſimè conſcripti, cō:equen-
s annis, in lucem prodierunt,
m Priezacus haud admodùm
e prouectus, ſuperioribus an-
cum vita amiſit.
Vitam vero IOANNES BAL-
NVS ad ſenectutem produxit
dellæ in Helviis natus, primis
: annis anagnoſtes Reginæ Mar-
:ę, quam Henricus IV. Rex
. Max. repudio dimiſerat, quan-
amantiſſima litterarum, regij
è animi fœmina, in vivis degit,
clarè ſe habuit. Qua ſublata pe-
randis Regionibus variis multos
ios dedit. In majorem Britan-
m trajecit puellamque ex eo re-
) duxit uxorem, è qua liberos
ulit. Filium, qui unicus erat,
:dinalis Mazarinus in familiam
:eperat, atque apud ſe eſſe vo-
rat. Puerorum, qui illi honora-
:rant, in numerum allegerat.
lico dein præpoſitus eſt muneri

florens, Sophia nomine, (
batur. Trecenos illi, ſingu
aureos nummos Segueriu
larius, litteratum merced
debat. Nam, ô gloriam i
rabilis viri ſempiternam !
ſigillo emolumentum pro
in litteratos, pro cujuſqu
omne ferè conferebat,
dabili quàm inſolito mor
rebatur id benefacti Baldu
lica lingua noſtrique hom
majora debeant, quàm I
ſanè non video. De ſuo eq
litteratorum utilitatem G
linguæ decus valdè pauc

, ac neceſſariarum vitę re-
quandoque inopia laborabat.
on mirum videbitur, hæc in-
ionſtra, liberum fuiſſe? ſibi
itiſſe? Scriptioni operam ala-
& indefeſſam, quam alij ve-
benè valentes, navaſſe? Ri-
Cardinale mandante, à Ca-
io Davila de Bellis Galliæ
bus conſcriptæ hiſtoriæ, ex
o in Gallicum ſermonem ag-
s converſionem erat. An-
abſoluto opere aureorum
ac ducentorum mercedem
ino pollicitus erat. Heroem
maximum, non expectata,
cupavit: Merito operæ pre-
lduinum fortuna fraudavit.
liſſimiliter, Hieroſolymitanæ
itarum Militiæ, quam Petrus
itius major Hiſtoriam conte-
, ad diem uſque ſuam, adje-
ræ ab anno, M. D. LXXI. de-
, perduxerat. Ad id animum
, rogante ex illa Militia ſum-
ro, appulerat: Mille item Bal-
aureorum annua erat pro-

nullà penſio. At enim, cujus ab auctoritate & gratia res pendebat, moritur, qui promiſera. Omnis Balduino effuſus eſt ſperanti labor. Demùm fortuna uſus malevola ac inimica Sexagenario major oppetiit.

Benevolentiorem MARINVS CVRELLVS CHAMBREVS habuit. Adoleſcens, ſed jam tum vir magnus, aliquot annis Gratianopoli commoratus erat, omneſque, in urbe ingenioſis & doctis viris facunda, ingenioſos & doctos ſibi devinxerat & amicos ceperat. Cum Medicinæ diligenter ſtuduiſſet, tantos in ea arte progreſſus fecit, ut ſervandam ſuam illi valetudinem Seguerius Cancellarius crederet. Quæ ſcripſit, ea quàm optima ſunt. De Philoſophicis poſſe rebus, lingua noſtra, ornatè diſputari, ſcriptis ſuis tam elegantibus, quàm doctis oſtendit. Cum litteratis, qui frequentes cõvenire eum ſoliti erant, quæ ſcriberet communicare non pigebat. Quid ſentirent quærebat &

de, parebat. Hunc profe-
it in ſinu Lutetia; in ocu-
omnis habebat. Fato ſu-
is functum annis boni &
upra modum, ingemuére,
:n in libris & liberis ſe ſibi
em litteratæ Reipublicæ
. Ad Boëſſatium, quos li-
ebat in lucem, ſimul ac à
xiiſſent, mittebat. Et, Boëſ-
ommendante, cum Pariſiis
ſem, tanta me exceperat hu-
ate, ut etiàm de ſe vellet om-
nſtantet mihi pollicerer. Por-
ſtquàm ſe Viennam Boëſſa-
bdidit, aulam & lucem illam
orum fugiens, qua digniſſimus
, amicos obſervabat quidem,
tam longè aberant; ſed rariſſi-
litteris interpellabat: Enim-
ò, quos in vicinia & in hoc ter-
um proximo tractu habebat, uni-
m ægritudinibus & mœroribus
ſe ſibi ſubſidium, ab æterna ſu-
emi numinis mente compara-
m, cogitabat cùm animo ſuo. Pri-
ſum Gratianopoli & ſplendidio-

rē, locū Petrus Legulphus, fratres, Boëſſius, Belmonti natus, Rufus, aliique non genio, litteris, & dignit viri obtinebant.

III.

IOanne Baptiſta Legulp ſtri ſua lingua homines I appellant) & Margareta B parentibus PETRVS natus vionēſis ille Senatus princ ni virtutum genere, quæ viros in ſublimi dignitatu conſtitutos decent, inclarui Burgundia pluris faceret bebat; quem tanti, vix Margareta, matronas inter bat, virtutum ſplendore. ſatus parentibus PETRVS o ſe præſtitit: Patri in illam tem ſucceſſerat, quam me Hunc, ſi patria opem poſce vehemens patriæ amor proprij nulla commodi c gebat. Oſtraciſmi quodam

, quam vel inimici injuriam
erent forti animo tulit atque
contempſit. Conſtantia hac
ı æternum converſam ſibi de-
idit. Gratiſſima in recordatio-
eſtorum & conſcientia forti-
iis magna cõſolatio viro erat,
doloris omnem acerbitatem
et. Cum ſeceſſit à negotiis,
ıum Reſpublica detrimẽti ac-
ſet, nemo non percipiebat.
mobrem, in Ludovici Frerei,
tus Gratianopolitani principis,
nnis mortui, ſuffectus locum
Novem per annos, in excelſa
ıonoris ſpecula, ut Symmachi
o utar, humanitate, clemen-
juſtitia, omnibus ſe ità Provin-
Ordinibus probavit atque com-
lavit, ut meliorem, ſanctiorem
legi, qui ad ſe mitteretur, non
iiſſe, una voce, uno conſenſu,
rentur. Annos natus unum &
ıquaginta extinctus, incredibile
is ſui deſiderium reliquit. Ge-
ıte plebe, cujus non tam judex
mus, quàm patronus optimus

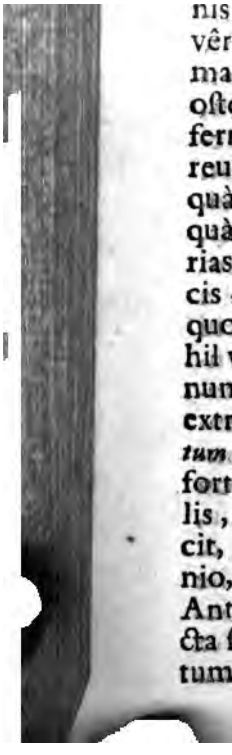

nis bene meritum laudi
vêre, quas merebatur pr
ma virtus: Dixit alter,
oſtendiſſe utrique fortu
ferreum ſæculum paupe
reum feciſſe. Divinius
quàm ignoſcere; nihil
quàm velle condonatas
rias, dicere ſolebat. Votis
cis, vita longior ægro
quod cùm accepiſſet, reſp
hil videri ſibi longum, q
num non eſſet: Et efflanti
extrema hæc vox fuit; *
tum eſt. Quam animi firmi
fortunæ petitus, non perc
lis, eandem invadenti mo
cit, ut non mori, ſed, ex l
nio, ad vitam ingredi vide
Antonia Iolia, uxore, bon
cta fœmina, liberos, ſingul
tum merito inſignes, ſuper

)s Gallia ſuſpicit & vene-
ans.
NTONIO FABRO RIVE-
habeo multa, quæ dicam
Boëſſatius præclaram de
te humanarum rerum,
da in melius vitæ ratione
allicis verſibus, ſcripſe-
inis opibus & dignitate
tis, avo & patre clari exi-
bus præditus erat, ingeni
)nis dotes, quanti ſanè de-
nti Boëſſatius æſtimabat.
Præſidem agebat: Enim-
icri & gloriæ incompara-
ſit, Mariæ præſtantiſſimæ
parentem eſſe; & Nico-
ierium Santandræanum,
am eſſe nactum.
hus & BOESSIVS invicem
eræ nexi alter alteri ami-
ulo. Et Boëſſij vitam de-
;cui diuturniorem, quàm
eſſe ſolet, vel quos obli-
laudant, agitat invidia,
ntur.
am domum Boëſſatius,

breve tractibus termi
ret, jam tum, ex ea æt
vix ſupra adoleſcentiã
futuri, in provectiori,
jectura ducere. *Duo fulm*
piadas, dixit Virgilius :
Dravi Pruniadas, Boëſſat
ta quàm ingenioſa imit
cebat.

Enimvero, NICOLA
RIVS SANTANDRÆAN
verum bonum via ten
gnitate, humanita te,
laudem pergebat. Lau
turi N. præſtantiſſimor
ſatus eſt, virorum, ut ſa
venis, ita & animos &
bet. Avus quoq; illi mate
ponius Bellevræus, Galli
cellarius erat. Itaque, S
juvantibus, parentes et
eſt, qui non tantum fu
gloriæ, ſed clariſſimo

abilia & optima quæque exem-
ipſi nepotibus ſint. Nunc
aum in Senatu locum tenet,
d omnes efflictim boni opta-
t: quippe cunctæ cùm corporis,
ı ingenij dotes in eum feliciſſi-
confluxerunt, quæ ſummum
giſtratum exornant. Procero ef-
ɔque mirabiliter corpore, forma
najeſtate præſtat. In omnes, cir-
ſe, longè latéque, qui ſpectant,
ɔrem ſui ac venerationem dif-
dit. Non habet Gallia à quo pul-
itudine & dignitate oris, totiuſ-
: corporis ſpecie ſuperetur.
ıeriis cum eſſet, populus omnis
nirabundus inſpectabat. Nobiles
tronæ, ſi quæ videndi daret ſe
uſis occaſio, diligenter capta-
t. Admirabantur. Proprio velut
abulo, pulcer vocitabatur lega-
At corporis eximias dotes po-
ıs omnis; ingenij animique Se-
ıs ſuſpiciebat & laudibus effere-
Acutum enim ineſt illi, per-
ıx, & ſagax ingenium; fortis
ɔmnes ſupra fortunæ conatus,

caſuſque erectus animus; firmum ſolidum, & acre judicium; materia, vivida, & abundans eloquentia mirabiles dicenti veneres & delectationes in vocis ſono lepos. Largo naturæ influxu impertita ſtudio & diligentia expoliuit, & ingenti incremento auxit & cumulavit. Multa legit, multa ab eruditis viris, quibuſcum conſuevit, accepta memoriæ commendavit, ſuumque in cenſum vertit. Bibliotheca etiam illa optimis libris, quos partim ipſe comparavit, partim Arturus Prunerius, avus, collegerat, referta. Gravi & ſapienti viro ſunt, pro oculo, libri, quos non ad oſtentationem, ſed ad conſilium ſervet; quibus cum ſecurè & placatè deliberet & conſultet. Conſiliarios, qui Rempublicam adminiſtrant, non invenerint ſanctiores. Seu de inſtituenda vita, ſeu de ordinanda Civitate & gerendis rebus conſulantur, nulla fraus imponet cōſultis; nec ſpes nec metus ſubornabit; nec gratiæ nec odium fidem corrumpet, &

& bon[illegible]abducet: His naturę
que, ac diſciplinarum inſtru-
opi[illegible]us, Ludovicus Rex opti-
m[illegible]aximus, tanti fecit, quanti
Maximi fecit. Ad ſe evoca-
[illegible]; quem ſapienter legerat, ad
[illegible]tos legatum dimiſit. Ingenio,
io, uſu rerum, in arcanum ad-
as colloquium Principi ma-
[illegible]erè ſatis fecit. Vt honore præ-
t, ita & difficultatibus hæc eſſe
atio impeditiſſima ſolet. Non
rat profectò deligi qui, ad eius
omnia implenda munia, æquè
ieus, ut res ſe habebant, vide-
r. Venetus ille Senatus Roma-
haudquaquàm ſe inferiorem
cat. Vni ſibi reconditam patere
erij artem, ac conſtituendę Ci-
tis rationem ab æternę mentis
nine, cui omnia parent, eſſe tra-
im perſuaſum habet. Quamobrē
rincipibus miſſos ad ſe legatos
malè invidia vexat clam impe-
ti, aut timore ſuo ſuggerente,
[illegible]ſemper ſano, ab iis ſibi inimicè
et Santandreanum verò ſummo

lendi, quæ evulgari è re
ipſiſſimis ſuis, ab homine
perari ſe, aut æquari arti
bant. Cujus mox pœniter
geret, omnino nihil aut
dixit; nec item quod illi
ret, Regi non placeret,
Gallicis non cõduceret.
exercitus Cretæ Inſulæ
lim obſidione Candiam
munimentorum majore
tormentis disjecerat &
Si Gallicis non ſervaret
perditam videbant. Cle
Pontifex Maximus, Ludo
auxilij auctor mittendi fu

: Gallis Venetiſque diligen-
pera ſua, optimè meritùs
is autem omnibus, qui Ita-
ragrantes Venetias venie-
ırpe & injuriosùm fuiſſet,
rçanum, qua omnium prę-
ıe celebrabatur, non con-
ac ſaluraſſe. Et augebat præ-
mam, quę allexerat. Præſens
videbatur, quàm ſe viſuri
rant. Et in eo Heroem Hiſ-
lerunt, quem in togato non
ıt. Heroem ſenſere, à quo
:ntium edomita ferocia eſt.
:brem feſti diei pompam
Santándrçanum, Hiſpani-
gis Legatum invitaverant.
ro alter neſciebat. Occupa-
iſpano Santandrçanus locū
, pro Gallicę Majeſtatis di-
debebatur, invenit. Progre-
ericulum; regrediēri pudor
r. Progreſſus tamē eſt. Hiſpa-
le pepulit; in vacuam ſe mi-
m pasatam ſibi, ut debitam,
:bat. Nec jure, nec animo

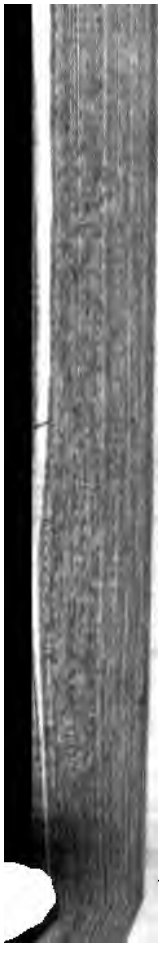

par Hiſpanus aufugit. C
biliſque, qui convenera
tem ſunt proſecuti. V
omnia, ſic & fortiter
agebat. Temperatione
fortiorē Veneti non vi
curſu Senatores facto
natu ad Ducem ferm
ret, aderant, quibus
erat: Magna cum adm
diebant. Maſculam e
politicos ſenſus, nobile
jeſtatis in orante ſpir
bantur: Et filios ſecum
(Antiquum id & Ro
Senatoribus uſitatum)
hoc exemplo magnis
cerent. Nullum unquà
ſtudioſiúſque eſſe audit
bus ad rempublicam p
dicentem, memineran
artibus quoque illos ſu
batur. Quid haberent i
gaciter expiſcabatur; q
ne explorarent, mira ſil
ne offundebat. Et has
partes boni etiam viri

bat. Pietatem, humanitatem,
, quibus ſe & Superis probat
minibus commendat, quis
udibus in Cœlum tolleret?
uàm autem ab hac publico-
negotiorum tàm lucenti &
procuratione receſſit, ad ſua,
animo exierat, alto & pacato,
t. Quam vitæ rationem ſuſce-
t, non mutavit: quem curſum
tat, eodem paſſu perſecutus eſt.
n ſe, quem debebat, geſſit: Iu-
, Sanctus, temperatus gratiæ,
o, iræ nihil permiſit. Conceptę,
: inanem commoti falsò animi
occupationem, opinioni nihil
quam dedit; juſtitiæ, veritati, fi-
i, humanitati nihil non ſemper
dit. Qualem ſibi Deum eſſe ve-
t, talem ſe juriſdictioni ſuæ ſubdi-
is, in judiciis, adhibet: Dei vice
edere judicem & jus dicere, non
neſcit. Quod mali ſolent, ſuos in
juſtitiæ ſacrarium affectus non in-
fert: juſtitiæ unius ſenſus & ani-
mos capit. Id porrò aſſecutus eſt, ut
Civitas omnis, ſapientes & boni

omnes, meliorem judicem, virumque meliorem uſquàm exiſtere, fingive poſſe negent. Nam litteris & diſciplinis inſtructus, quo ad bonum & honeſtum eatur, tutum rectumque tramitem, exploratum, perſpectumque habet. Dux faxque & auſpex ipſe ſibi eſt. Poſitos in ſublimi dignitatum faſtigis, ſi ſcientiarum luce non regantur, aberrare, in via, à vero neceſſe eſt. Quî in portum navim invehet qui ad gubernaculum ſedet, ſi oculorum uſus deſit? Majorem profectò nemo induſtriam rebus tractandis attulit, nec tantam perſequendis ac conficiendis conſtantiam, animique firmitatem. Intrà virtutem ſe ſuam continet. Similem hæc ætas animi æquabilitatem non vidit. Quo extra moderationem, quæ Heroum eſt, feratur, naturæ affectibus in ejus cogitationes vix quicquam admodùm licet. Graviſſimus in illo ætatis flore Senator & Senatorum antiſtes ſenectutem juventa miſcuit. Anni quidem & vultus juvenem

atque facta ſenem de-
Demùm Arturi Prune-
oniique Belleurei, in ne-
mus ſpirituſque vigent,
et. Sibi ſuperſtites, in eo,
Quicquid in Santandrea-
is contuleris, nihil ni-

j Santandræni PRVNE-
LCHESNIVS frater alte-
miliæ, idque ſplendidiſſi-
men. In eorum pectori-
eratiſſima probitas viget,
ampla & illuſtris patriæ
ſiſtit. Belcheſnius littera-
is & diſciplinarum amo-
vavit operam, quæ præ-
ſtutis & exiſtimationis
ere ſolet. Græcè, latinè,
oprimè ſcit. Aureis his
ircana ſibi ſcientiarum
uit. Theologicarum, Phi-
um, Mathematicarum
er cognitione imbutus,
c Iuriſprudentiæ penitiſ-
eptus, indefeſſo ſtudio,
am ingreſſus adoleſcens,

ſumma cum laude, Senat
nere defungebatur. Aliq
annos, præſes & antiſtes, i
ta ætatis venia, creatus, ſpen
omnes maximam cõcepera
go intervallo ſuperavit. Pruc
eruditione, uſu rerum, ſanc
ne, ætatem & annos præterv
ſeu facto, ſeu dicto opus eſſet,
batur. Meliorem, ſapientiorem
ligentiorem, eloquentiorem S
tus non habuit. Cùm de more,
to Martinalibus juſtitio publi
pro Tribunali ſedens, ſermone
haberet, frequentiſſima conven
concio. Omnibus, ſupra modum
ſatisfecit: Dicendo, docendo, ad
virtutem, ad juſtitiam, ad conſtan
tiam & moderationem delinifica
gravique adhortatione, pellexit.
Meliores receſſere, quàm acceſſe
rant. Erant, quos pungens cæca
ſtimulus invidiæ foderet. Oris ta
men majeſtatem, actionis dignita
tem, orationis pondus, verborum
copiam & veneres, vel inviti, ad
mirabantur, & collaudabant. Si

io facto, ut ſit in magnis con-
ur ac deliberetur, unus om-
maximè Belcheſnius excellit,
viget auctoritas, valet ſen-
. Vir verè bonus, dicendi pe-
quæcunque res inciderit, pru-
r, compoſitè, ornatè dicit.
is ad audiendum jucundis &
ntiis ad probandum accom-
itis mirabiliter utitur. Quam-
n unde vult deducit, quò vult
:it & rapit. Nec gratiæ nec
auſcultat: Boni publici par-
ſtat, non Procerum, non ami-
n: Præjudicium cauſæ & quę-
quàm optimum eſt, Belcheſ-
robari. Quocirca judicio il-
amnari, ſapientibus ſatius eſt,
aliorum vincere. Veriſſimum
:m putant, quo judicante ve-
m & juſtitiam judicium tu-
ubium non ſit. Hinc fit, ut
s, juriſdictionis lege, non eſt,
nventu, judicem ſibi legant;
fuerit ejus arbitrium pro ip-
o jure habeant. Nam quod
ſerati judicis proprium eſt,

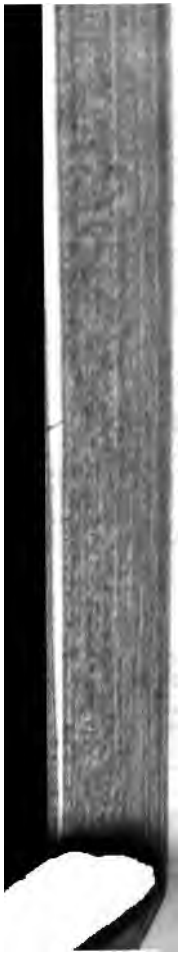

Cruciam Ceurerian
cio Ceurerio præſid
Hæc vero adoleſcer
gerat, cum nupſit.
virtus pro annis m
ſtantiſſimas inter
ſi non ſummum, cer
ximum, momento
Vſum rerum mat
rium ad familiam o
uſu, ſuo ipſa ingeni
depta eſt. Ac omnit
matronarum & lau
ſingulari ſuo in viru
rorum educandoru
miliaris ſtudio, aſſ
tur. Illi maritus, ha
ma eſt felicitas. Pul
parentes liberos pro
nuſtos & ingenioſos
ſuis ipſæ effinxere m
etiàm pueritia certar
tutis ſpem oſtendu
quos patriæ laus ta
palam injiciunt. T
ſuaſore, ſapientiæ ſ
ſi, aut nullo, aut m

m etiam duce & præcurſore,
ta quidem gloria poteſt, confi-
. Domeſticis ea vis exemplis
eſt, ut nec obicem patiantur,
noram : Quæ boni, in regno,
:ipis, hæc patris familias, in
), eadem gubernandi ratio eſt.
factis ipſe ſuis dicta Princeps
rmet, vireſque exemplo legi-
ddat, vacillat auctoritas, cadit
rium. Igitur, ne à virtutis via
ent, uxori, liberis, familiari-
icem Belchenius præfert, fax-
pſe eſt clariſſima ſequentibus.
s multò plura, quæ ad bonos
it mores, loquitur, quàm ver-
'acto quid opus ſit agendo do-
'Id doctrinæ optimum ſapien-
genus. Vt omni præclarè cul-
Deum, in parentes, in uxo-
in liberos, ita cunctis in bo-
quos amat, amicitiæ officiis,
fert occaſio, diligenter defun-
Litteratorum laus, exiſtima-
res illi maximè Muſarum pa-
) curæ ſunt. Humanitas incre-
s, benignitas & gratia dubi-

citia eſt, quæ ornat & adjt

Honorata Pruneria, Sa
ni & Belcheſnij ſoror, En
VACCIONI BELMONTIO
quē Senatorū eſſe doctiſſi
ferè negabat. Iuriſpruden
riæ, rerumque veterum
rum diſciplinarum ſcie
ponès ſe tamen, Plautini
bis, latebat. Nam nulliu
nullius ambitionis aut ja
eruditum eſſe & bonum,
deri, malebat.

Proximè Belmontiur
CISCVS PONNATVS ſe
Locuplete inſtructus er

Hoc litterarum genere vehe-
er delectabatur, ac, ſi quem
præſtare putaret, valdè lauda-
t præſidio volenti erat. Plurí-
ne officiis proſequi ſolebat, ita
in litteras amorem oſtende-
Nihil cuiquam detrahebat,
ſibi vendicaret: Incredibilis
initatis luce eruditionē etiam
, ad gloriam illuſtrabat. Apo-
a affectus, poſtquàm ſexageſi-
ætatis annum egreſſus eſſet,
amiſit, quam, cum eo, & ſpes
orum, quas ſuſtentabat, ami-

TEPHANVM RVFVM multa-
rerum peritia ſuperabat; inge-
:umine Rufus vincebat. Phi-
filius, magni viri, familiæ or-
:nto erat: Gallicè, proſa &
cum nitore, ſcribebat. Itaque,
id Senatus ad Regem referen-
haberet, Rufus ſcripto expli-
t; quod ſcripſiſſet valde pro-
tur. Difficillimis etiam tempo-
à Senatu, cum Carolo To-
o, legatus ad Regem miſſus,

qua fide, qua dignitate & exi
terat, eam legationem obivit
& Reipublicæ Adminiſtris
bundè fecit: Singularem rep
gloriam. Rebus quanquàm
ſibus exercitus eſſet, timidio
dicio videbatur. Anceps o
ferè in judiciis conſilium; nu
maximè probabatur ſententia
etiàm in quam tranſiſſet. V
in loco juſti videbat ſtabili
interdùm illi vacillabat o
incertus animo, dubia ſtab
partibus quas elegerat. Eni
juſtitiæ nihil magis, quàm p
in capiendis conſiliis impe
verſatur. Quærebat in judici
fus rei geſtæ veritatem, quo
judicis erat; non ſcelera, n
de, accerſebat, ſi aberant,
mali non tàm judices, quà
ſolent. Allato Vienna de B
morte Gratianopolim nunti
ſingulari vivum proſequutu
re erat, egregio mortuum p
tio, quod meo nomine in
morti conatus eſt eripere;

natus, pari carminum genè-
ori adulans meo, veneratus

IV.

allica ille poëſi ſe exerce-
in latina LAVBERIVERIVS
excellit. Verſus, quos facit,
ficiliores, ſine faſtidio, le-
Et Gallica lingua Illuſtrium
inatum laudes & res geſtas
ibebat: inſtitutum verò opus,
gnis illis animis & ſibi inju-
erbo ſit venia, non abſolvit:
ſi eſſet perſequutus, ut patria
abat, perpetuam nominis ce-
item eſſet aſſecutus & ſempi-
n in familias & domos no-
norum Heroum gloriam in-
t. Sed ad alia, vir minimè
ioſus, nec gloriæ cupidus, ani-
convertit. Iuris prudentiſſi-
judicio, in diſceptandis ne-
admirabili pollens, id unum
ſitum habet, in commune
n eſſe. Quæ Catonis laus erat
us erit. Officij utique ſui in-

tereſſe putat, omnibus opi eſſe conſilioque ac induſtria & ſapientia ſervire; quod omnium intereſt.

Ad eandem apud Delphinates regiarum rationum Curiam, in qua Lauberiverius magiſtratum gerit, ANTONIVS BONIELLVS CASTILLIO Patroni regiarum cauſarum partes ſanctè & gnaviter nudiuſtertius, ſuſtinebat. Vt ingenio, ſic & eruditione præſtabat. Ad veram virtutem, ſuo ipſe ductu, venerat. Franciſco Boniello, viro docto & bono, prognatus præſtantis viri mores veriſſimè moribus ſuis expreſſerat. Litterarum amori à prima ſe juventute adjunxerat. Agnete natum, quæ Expillij ſoror erat, antè currentis avunculi gloria excitabat. In eo doctrinarum ſtadio ſodales, annos & ſe antevolabat. Si gallicè ſcriberet, latinæ invidebant Muſæ gallicis; Si latinè viciſſim gallicæ ſubinvidebant latinis; alteræ alteris rivales. Itaque non erat, inter ſanguine conjunctos, quem Expillius præferret. Quocirca, ma-

: rebus aſſueſceret , voluit
ium , ad Vrbanum octavum
cem Maximum legatum ,
ıretur : Quæ res feliciſſimè
it, nam primis diebus,nullo-
rè ſtudio , abſolutam Italicæ
ſcientiam , quod ſodalibus
ılo erat, comparavit : Cum
aëre, viſa eſt non cogitanti
quoque linguę hauſta cogni-
everſus in patriam ſegni &
non corrumpebat dies otio.
arum ſtudiis horas dabat:Iu-
dētię arcana rimabatur. Cau-
tur ornatè & doctè ad Sena-
magno hominum concurſu,
t. Quod cauſę, ad victoriam
r , de ingenij ubertate, de do-
ſua ſupplebat. Prętura Del-
rus, poſt cęſum , in pugna Se-
ıſi , Ludovicum Borbonium,
onenſem Comitem, in Fran-
n Bonnęum Leſdiguerium
ı eſt. Prudentiori regiiſque
ıus addictiori committi non
at. Regium, de more , in Se-
& rationum Curia promul-

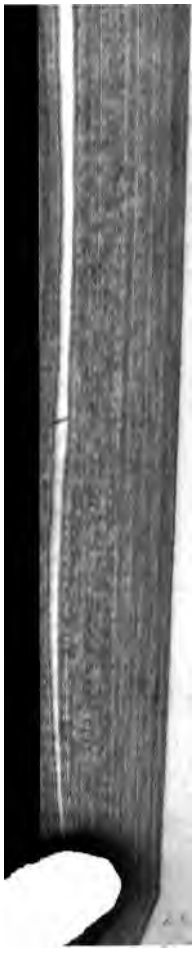

gandum diploma er
les (quod Magiſtrat
cabulum eſt) qua
verborum copia ac
nitore ſolebat, Cat
habito ſermone, di
concione, quę ad pr
diplomatis & Leſdi
facerent. Ingens or
rario ſequuta eſt. Po
ad eam rationum C
munus adipiſcitur, q
tius ſtudioſo non era
ctus illud, cum dig
ſtum, quod Muſę a
ris dedidit, ac verè
ſuo. Hinc factum, u
mediocrem, ex viri
litatem, ſummumqu
te, ornamentum ac
ſuum palàm concupi
gem, annis his ſuper
plurimùm placuit. E
exponenda habebat,
tus eſt, ut perſuadere
etiàm à Colberto, vi
miſſus eſt colloquiu

tus ſuis Horatij aptos ad
e qua agebatur, verſus miſ-
Velut eruditionis igniculos
t ex abundanti ingenij fon-
t reditum, operam aggreſſus
illio immenſi laboris & fru-
Perlegendarum tabularum
m, quę in archio Curiæ ra-
t, infinito numero, abditæ
curam ſuſcepit. Coactas in
i epitomē, ut quæquę quam-
n tangebat, in ordinē com-
us. Reipublicę planè inter-
ui ut eſſent, quæ permiſtæ &
e nulli ſunt, id jàm operis, à
m ætate, non eſſe negle-
t vires à difficultate præcla-
acris virtus cepit: Demùm
:m erat Catillio, in quo ni-
)d parandæ veræ virtuti per-
e litterati hominis gloriæ
at, boni & eruditi deſidera-

a quoque in BARTHOLO-
AVBIO elucebant, quæ om-
culis animiſque noſtrorum
m plurimùm placebant.

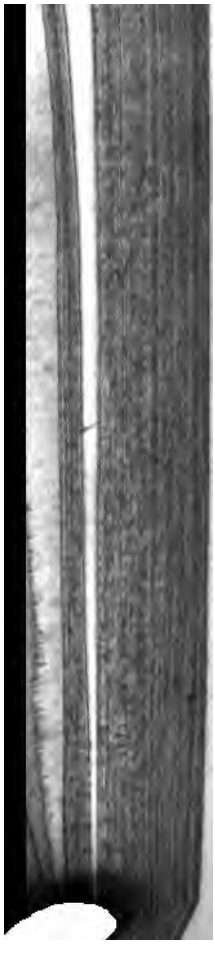

Crequius Dux ,
domandorum equ
lem , in familiam
quidem ob artis p
dem in Nobilium
vectus. Elegante
loquebatur & ſcr
ad amicos conſer
cum in earum e
mine, quas Nicol
git, pro merito, h
mundam Francor
nobilem fœmina
rat ; quæ lepore &
tate , vel pulche
Sed in flore ætatis
vivere deſiit. Cùm
nopolim veni, D
veſcebat. Senecta
& benè valentem
cultu, librorumqu
bus quid amœnit
oblectabat. Ami
erat bonorum &
rum uſu & collo
creare ſolitus erat
pectus , jucundi n

alculi dolores & cruciatus, per de-
perationem opis, excindi ſe ut pa-
eretur, fecerunt. Ac, tertio, poſt-
quàm à Iannoto exciſus eſt, die
moritur. Hanc ingenio Gratiano-
olitani cæli Iannotus fecit injuſ-
am, ut difficillimæ eſſe curationis
iceret, quibus in ea urbe, per exci-
onem, calculus avelleretur. Sic
ctum ſuum, ſic ſe excuſabat. Sed
æc eſt ſceleſtiſſimæ carnificinæ
npudentia, ut, quoquo modo cal-
ulum è laborantis corpore ex-
ahant, ſe ſuo ſatis officio feciſſe
ctẽr. Daubij profectò caſum mo-
ſtiſſimè tuli, amici & optimi viri:
ed jam Boëſſatius ad plures iverat:
eceſſitudinem verò, qua conjun-
i diu vixerant, non labefactave-
it, qua jucundior in vita non eſt,
aſus ille fatalis, quo oppreſſum ſe
oëſſatius nunquam, abſque acer-
iſſimo dolore, meminerat; ſed ut-
unque interruperat.

V.

NVllis verò aut locorum, aut temporum intervallis, quæ FLOTARDO MORETO CAMPORONDIO Boëſſatium amicitia conciliaverat, intercita unquàm elanguit. Ennemundus Moretus Gratianopolitanus Senator ex Philippa Peria, præſtanti matrona, præſtantiſſimam ſobolem progenuit. Id locorum, ædis divo Andreæ conſecratæ, quæ quidem nobili flaminum collegio, apud Cularonenſes, inclareſcit, præfecturam obtinet. Suaves illi mores, benum & elegans ingenium: Vrbanitas non deeſt; humanitas abundat. Gallica lingua, verſu & proſa, ornatè & luculenter ſcribit: Sufficiunt ad magna vires. Studiis litterarum ſedulam, vegetiori ætate, navavit operam. Id ſanè profecit, ut, quantùm ab ignorantia diſciplinarum, tantùm ab omni vitiorum labe diſtet. Enimverò, rerum Philoſophicarum, attentiori

'a, majorem, ſibi peperit cogni-
nem, quàm ulli ferè, noſtros in-
homines, ſit.
:t ad hæc etiàm ſtudia ALPHON-
S SIMIANA SANFIRMINVS ani-
im appulit. Hic Claudio Simia-
, Senatus Gratianopolitani præ-
t, natus, ſancti Aniani Abbatiam,
Divi Pontij Tomeriarum Epiſ-
patu poſitam, cedente Abele Si-
ana, patruo, adeptus eſt, opti-
m & clarum beneficium, cla-
ri dignus. A natura videtur con-
utum, ut, quò quis bonis artibus
ingenio magis abundat, eò ne-
gentiùs ſe ad comparandos ho-
res & opes habeat. Omnia qui-
m Sanfirmino animi inſtrumen-
& corporis dotes, quibus itur ad
minis celebritatē & ſublimium
lgens dignitatum decus, Superi
irgiti ſunt. Per quandam bonæ
nſcientiæ & ab omni ambitione
ræ fiduciam, potiundæ veræ, in
:ano, ſapientię amorem antè ha-
it. Acrioris ingenij, gravioris ju-
:ij, locupletioris, ſicut & vaſtio-

ta, ſolers & impiger adjut
cam quidem latinamque
familiarem, æquè ac gall
dio & uſu ſibi fecit, ut u
pro vernacula haberi qu
braica à Iacobo Gaffarell
cto inſtitutus, aurea hac
clavi penitiora ſibi ſacrę
adyta patefecit. Et in Sorb
dio, non ſine laude, adole
gentibus animi viribus,
gnis viris, procurrit. An
etiàm litteras, in veterum
quæ pervenerunt ad nos,
volutatus, in fontibus ha
Omnibus polita & ornata

ſens ingenio, facit. Hac illi venę felicitate & facilitate fluunt, ut aliud agenti, nullo ſtudio, nulla cura, velut inſcienti, dulciſſimę odæ elabantur. Si verò ad graviora ſtudia & majoris momenti diſputationes incumbat, impeditiſſima quæque momento ſoluit, obſcuriſſima illuſtrat. Facem accendiſſe in Cœlis dixeris, quam præferat veritatem inveſtigātibus. Samuelem Alleſium, ſummum Delphinatus quæſtorem, erectique ingenij virum, Calvini errores illigabant. Rem arduam & difficilem Sanfirminus aggreditur: De liberando & ſanando præclaro viro (nam peſtifero laborant morbo prava ſentientes) ſua ſponte, ſecum deliberabat. Dùm confabulantur, ſermonem de vera ſuſcipienda Religione non arrogantem, non petulantem injicit. Inſultant, ferociunt, dicteriis ludunt in re ſancta & ſeria plerique omnes. Docendo, hortando, adulando perſuaſit. Nùm ſani omnes illum inſanire medicum judicarent, qui ægroto, quem curan-

dum haberet, contumeli
ret ? Non dissimili , me
furiarum agitantur gene
rorum contagio afflatis
aut risum movent. Quis
miretur? Viro liberali o
na instructissimo consue
ineft cum litterarum &
humanitatis expertibus,
cè delectantur. Se cuil
num generi , ætati & se
& occasio fert , mirabil
modat. Illi cum cunctis
cunctis cum illo , nesc
nij temperatione , ob
Porrò comitatem, urba
les, sed Atticos illos, &
tem, non fucatam, non
nec ego satis, pro mea i
na voluntate, collauda
divi sæpè Boëssatium m
Sanfirmini ingenio qu
prædicantem ; &, quæ e
tia erat, omnium erat.

Aliud IOANNI RAB
TERIO vitę institutum &
ratio. Hunc autem hęc

t ætas, poſteritas omnino lau-
it. Nam litterarum amans &
litteratus, bonus humanus, fru-
nihil in ſe admittebat, quod vi-
verti poſſet. Cõſilia officiis mo-
rabatur; leges authoritate non
labat. Quod datum juſtitię in-
igi non poſſet, nec ſuis, nec ſibi
at. A vita potiùs quàm ab æquo
ono diſcederet. Deum piè, non
ulatè & impiè, quod ſimulato-
improbi ſolent, colebat. Regia-
n cauſarum patronus Majorum
bitatem & gravitatem, in omni-
æmulabatur; in multis ſupera-
. Iuris prudentiſſimus & ſcien-
imus, quod commodum eſſet,
propterea pro juſto non habe-
, nec probabat. In judiciis, quę
s eſſet ſententia, innocentiæ, æ-
tatis, juſtitiæ ipſius erat. In pu-
ca concione, cum ex Advocati
;ij officio oraret, quibus partibus
ret, rationum ponderę, argumen-
um auctoritate, ſermonis gravi-
e, ad eas Senatum adducebat.
eclarum meditabatur opus; ma-

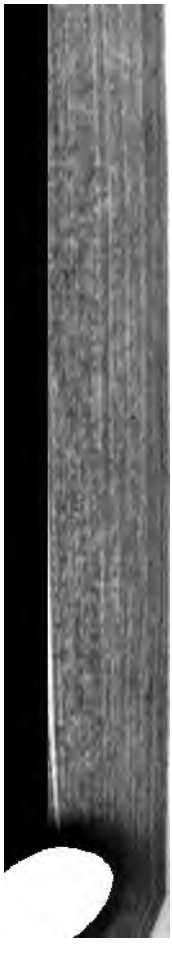

gno numero Senatus
legerat, quæ in lucer
riis illuſtrata ederet.
inceptum opus abru
fectus morbo, paulò
rio major, periit. Pe
ingenioſo ſcripto elo
commendavit. Ver
neminem accuſaſſe
nocentem, ſæpe etiàn
centes : Ex ejus lu
præter ſermonem l
doctum, quem ad Se
antè anno quàm ob
habuerat, nihil lucer
norum à Bergerio, .
Roëbonij domino, r
ſeſſione, in quam B
ra, pro filiis in Sab
bus, mitti ſe poſtulab
tur. Regni lex, adve
lata, ſuper aboriger
nibus, ne ab extran
obſtabat. Bufferij pr
tis, ſententiam Senat
xit. Dixeram ego p
procuratore : A rec

Delphinatus & Sabaudiæ uſu,
m multis & rationibus & exem-
confirmaveram, non diſceden-
n eſſe diſputaveram. Denuò, co-
n Rege, ſacro in conſiſtorio, re
eprata, ab antiquo non diſcedi
placuit. Summo juri, quod juris
ditores ſummam crucem vo-
t, adhęreſcendum, rem galli-
n Gallis ſervanti, extraneos re-
enti, bonus, ut ſanè erat, civis
ferius putaverat. Iudicio qui-
n valebat; nec ingenium nec
ræ deerant. Boëſſatium in ſinu
bat & venerabatur, cùm pro-
erudirionem, tùm ob pietatem
anctitatē morum. Atenim pie-
& ſanctitate nec ipſum habe-
Boëſſatium ſuperiorem. Cum
anc urbem veni, genealogicam
ſtirpis & familiæ deſcriptionem
reſſus erat, quam meo conſilio
aque ope abſolvit: Poſteris ſui
os amoris id voluit eſſe monu-
ntum. Gentem ſuam amabat,
gnorum in Republica virorum
imam parentem. Opibus defe-

cta ne unquàm obſole
Raborium, fratrem ,
mum & litteratorum
fenſorem , liberoſqu
los,fideicommiſſi lege
hęredem inſtituit, fili
tis , hæredes eſſe ſibi ,
gnante & tamen impe
Nobilium & illuſtrium
qui perpetuitati cavet
fide , Reipublicæ glor
ſulit & ſaluti providet.

VI.

BOëſſarius Bufferi
faciebat FRANCIS
BONIFACIVM benevo
plectebatur, qua bon
tos proſequi ſolebat.
cerdotio ſe Eccleſiaſti
conſecravit, Treſortij
Dienſi pago, adeptus.
tutem viri ampliores f
res non ſunt, niſi qui e
emanant. Meritum nc
quis plus abundat, eò

upiditatis: Bonis intentus litte-
voluptatem ſibi maximam in
iplinis & eruditione repoſitam
it. Verę hæ demum opes, quæ
atis, non quæ ſunt fortunæ. La-
apprimè doctus, eam quoque-
cæ Hiſpanicæque linguæ com-
vit cognitionem, qua major
iliorque eſſe vix queat. Gallica
em lepores omnes, amœnio-
ie venuſtates collegit. Atenim
lecaſyllabis ſuis doctis & acu-
d veteres melioris ævi poëtas
imè accedit. Non novi qui ita
lli ſpiritus exprimat ſpiritibus.
Porrò nulli non commodus,
non placet. Mariæ Mancinæ,
liſſimæ fæminæ, dùm in Tau-
fuit apud Allobrogum Sabau-
m Ducē Carolū Emanuelem,
ɔtiſſimus erat: Vni, propter ſin-
em morū ſuavitatem & gn:-
in gerendis rebus ſolertiam,
puè confidebat. Et amabat op-
s Princeps ingenij in Boniello,
ingenuo candore, acumen &
:es: Et verſibus illius facetis

& ingenioſis delectabatur. Quantò [illegible] inexpectatiores, tantò acceptiores Principis animum mulcebant.

Verum CLAVDIVS CHAVLNIVS hoc excellebat verſuum genere, inter poëtas. In Collegio Quadrum Franciæ præſidis locum primarij obtinebat. Ingenio emicebat. Limpidiſſimus, in ejus ore, ſi ceetiarum fons ſcaturiebat. Quicunque de re, quę propoſita eſſet, ex tempore diſſerebat: Per jocum & ludum, de rebus etiàm graviſſimis, ſi vellet, ridiculè dicendo, negabatur: ſed eà quidem arte, ut vel graviſſimis viris placeret; nulli ſtomachum moveret. Iis inſpergebat ſalibus ſermonem, ut, qui à riſu temperaret, ſaxum eſſet, non homo. Verſus ex tempore gallica, quæ honeſtorum hominum eſt, vernaculaque lingua, quæ plebis facetiſſimos faciebat. Comœdias ſæpè omnibus ſuis conſtantes partibus ſolus actitabat. Vt res & perſonæ poſtulabant, vocis ſonum verſuum genus mutabat. Feſtivil

ia, & quanto ingenio, tan-
o: Et comœdus & poëta &
ſcena erat. Vrbanitate om-
rabat; nam, in re ipſa, non
verbis, facetias habebat.
s & bona dicta quæ, magno
, feruntur, qui collegerit &
s ediderit, næ ille, mea
ſententia, egregium opus
ioſis jucundum fecerit. Vir
minimè malus, nulli con-
ſus, nulli aſper, hunc civi-
bonitatis tramitem, per
tã, quam ad ſeptuageſimũ
perduxit annum, omnibus
probatus inſtitit. In jocis,
ludicris multus erat. In-
laudabant, reliqui circúm-
, anſeres inter olores, non
t. Cuncti favebãt &, etiam-
icerer, benedicebant. Cho-
iuneo ducente, vel in mœ-
ſę ſaltabant; & ridente, vel
cachinnabantur. Sanè Boëſ-
irabatur & plaudebat.
ita Gratiæ LVDOVICO VI-
faverant, quem Muſæ cu-

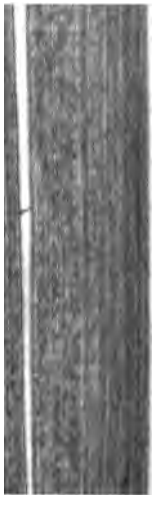

verterat. Ingenio vig
ni verò laboris impati
lanthum, fabuloſam,
paſtoritias appellant,
venis ſcripſit & in luc
ciſco Bonnco, qui a
Magiſtri militum ho
ipſe ductu, aſcendit
fex ſuæ, à ſecretis e
juveni, illa tempeſtat
tur fidibus canere, falt
cas choræas agitare, l
pare convivari, ſump
& ornato ſtragulis eq
urbis vicos velut ad p
Fortunam imprudens

quius, Equitum Tri-
elphinatus Præturam
s Videllum in familia
ui ſibi ut Bonnęo fue-
eſſet. Vitæ rationem,
Leſdiguerio ſequutus
non mutavit. Penſi,
n conſcientiam, nihil
la futuri cura diſtine-
n vivebat: Nonnullos
requius bonum, ſed
m è familia ſua, vel
, quem magni æſtima-
ebat. Se litterarum
bditus dedidit infelix:
inani mitigabat. Epi-
iliares, & ad magnos
as è multis elegit, pu-
dit. Et viram Leſdi-
parabilis Herois, ſcri-
mum induxiſſet, lu-
us, paucos intra an-
; Boëſſatij verò lima
trectabat tamen Vi-
s Valeſius, maliſque
meritum de patroni
ercede, quam prome-

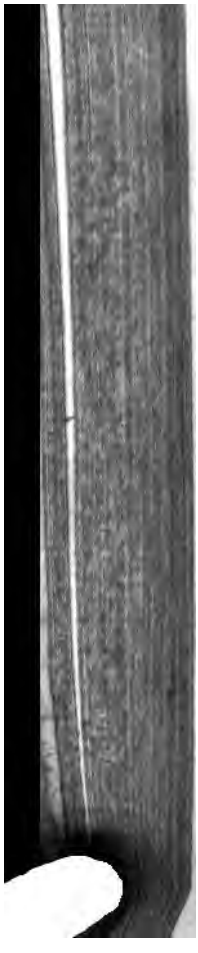

rebatur, fraudavit.
annis, Hoſpitalius
bunus, ſuadente u
fœmina, Videllu
ſuam accivit. Pari
pliſſima cum pot
juſſit eſſe ſibi à ſecr
loco Videlli res e
eſſet viro pruden
ſua ipſe velut man
nes & ſpes dejecit
poſteà nulla fati c
Ex eo felicitatis gr
aut culpa, aut erro
Vnica in litteris cc
erat. Regendæ pue
bilis, quàm locuple
hibitus arbiter pr
laudem moderato
Interim, quod va
ris tempus erat, Ge
maxime diſciplina
omne ſedulò daba
ut inter præſtantio
te noſtra floruerun
jure merito, nume
mùm ſenex ſubſidi

larum peculio:
Gratianopolim
n rediit, de Geo-
holam domi ha-
lites adoleſcentes
eniebant ; condi-
ditè & ſtrenuè do-
; gallicis, non iis.
: gallicæ poëſis ex-
è omnem Terrarum
)ſerat : Eos auditori-
quos memoriter ad-
)etas quoque latinos
xplicabat. Horatio pe-
elligendo tam diligen-
:rat operam, ut non
nagis illius intima nota
Germanis peregriniſque
; gallicæ linguæ fontes
Poſtremis vitæ annis, Ita-
tum litteris addixerat. Et
uditè, docebat, cujus qui-
;uæ ita fontes perſcrutatus
ad verborum origines pro-
àm Grammaticorum ullus
npeſtate perveniret. Libris
is, è latina italicaque lingua,

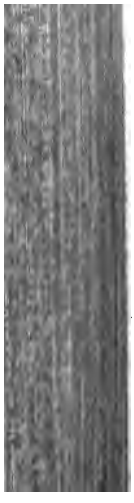

cient. Vxorem, [illegible]
bam fæminam extuler
ope deſtitutus, in ea de
multo miſeriorem ſen
tem, quàm ipſa per ſe v
timo atque ſeptuageſ
anno, fato conceſſit,
moribus, ſine fuco, ſine
lior faciliorque nullus,
tos, extitit. Dionyſij Sal
lippi Viverij, Humberti
Philippi Porroij Laube
ctoritate & liberalitate
ut gratuitum illi domic
in ea palatij regij parte
prias rationum Curia

VII.

l enim, quin de VIVERIO di-
re omitterem, neſcio qua pro-
ntis oblivione, parum abfuit.
ſatius Viverij eruditionem ve-
enter commendabat, cum de
ſermonem haberet: Nec de
honorificentiùs loquebatur. Et
omni diſciplinarũ genere men.
imbuit. Latinè doctiſſimus di-
Iuriſprudẽtiæ & rerũ antiqua-
cognitioni ſtudium adjecit.
yſio autem Salvagnio Boëſſio
æturã Gratianopolitanæ Dioe-
os, juri dicundo, ſucceſſit: Quã,
edibili cum laude geſſit, donec
ovæ dignitatis gradum conſcen-
t, Præſidis in Rationum Curia
ius adeptus. Quo etiàm abdica-
rivatæ ſe vitæ tradidit. Roma-
urbem Delphinatus celebrem,
cedens. Quò longiùs à turbis ci-
ouſque negotiis receſſit, eò &
Muſas propiùs videt.

IVMBERTO LIONNÆ, primis

Sed & litterarum studia f
bat. Musas non oderat mu
& quæ satis sint ad eru
Sed humanitatem & ben
nemo laudando dicend
verit. Quo die hæc scrib
gesimum tertium attigi
vivida & vegeta senectute
sana in corpore sano nec

IOANNES LVDOVICVS TVS COMBIVS latinas g
Musas coluit, Franciſci P
natoris frater. Non frigid
nas amore juvenis comp
eodem prosequitur senex
illi, in vera erga Deum
eruditione voluptas coll

cundiſſimum ad ſenectutem
cum. Nihil verò illi eruditio-
& frugi hominum conſuetu-
dulcius, nihil antiquius. Lenis,
anus, officioſus in omnes, nulli
o, nulli officio vitæ, ſi ſuam
ri operam, expeti opem intelli-
deeſt, nemini malus, verè pius,
è homo.

PHILIPPVS LAGNÆVS multo
meroſiorem librorum multitu-
em in bibliotheca concluſerat
. Vir erat in colligendis libris
enuus & librorum, quàm erudi-
nis, cupidior. Clarum tamen ſibi,
ter eruditos, nomen fecerat. In
us enim frequentes convenire
ibliothecam, velut in ſanctiſſi-
num quoddam Muſarum Sacra-
ium, ſoliti erant. Annuam qua-
dringentorum aureorum, ex Preſ-
ſinia domo, penſionem accipiebat.
Factus ſenex Petri Blanci Ratio-
num Curiæ præſidis viduam, quæ
Mariæ Leſdiguerij, Galliarum Co-
meſtabilis, uxoris ſoror erat, ma-
trimonio ſibi conjunxit. Quo fa

ctum est, ut Blanci creditoribus se se obligaret, alienoque sic ære mergeretur. Quamobrem, cum nec ex ea pensione, nec ex reliquis bonis suppeteret unde contracta, per imprudentiam suam, nomina expediret, libri omnes, quos impensa tot annorum cura collegerat, publicè venierunt: Concepta ex hac re animi ægritudo jam senio fatiscentem tam malè affecit, ut post paulò ex hominibus abierit. Cetertùm Ægidio Lagneo, Arausionensi, qui vitam ad annum sextum supra centesimum perduxit, natus erat. Hoc prostratum esse infortunio virum bonum & amicum verè dolebat Boëssatius & memini de Lagneo, cum Iacobo Intulano colloquentem, fidem viri admiratum esse, imprudentiam non excusaviisse.

Iacobvm vero Insvlanvm natales, eruditio, opes commendabant. Ex Armorica adductum Mauritius Bressius Ioannę Belleroniæ, sororis filiæ, conjunxerat, quo & sibi cõjunctior esset. Græcè & lati-

ſciebat. At, in ea Mathematices
te, quam Mechanicam nomi-
at, valdè excellebat. Varia ma-
namentorum genera excogita-
at, magno profectò uſui futura,
ivor abfuiſſet: Et habent artes &
ficia ſua fata. Antiqui illi mo-
, illæſa fama. Lento inteſtinæ
ris cõtumptus incẽdio Lutetię
iſiorũ, annos natus octo & ſep-
ginta interiit. Viginti per dies,
bus ægrotavit, ſe mori, ut dice-
, ſenſit. Ea verò animi conſtan-
moriebatur, ut palàm eſſet, per-
ſum habere mortem bonis veri
ii cõfinium eſſe. Ex Ioanna Bel-
ɔnia, uxore, liberos ſibi quatuor
minei ſexus creaverat, maſculũ
im, qui antè patrem deceſſit.
nnam, inter natas, ſingulari a-
ɔre, cùm propter ingenij dotes,
n ob inſignem formæ venuſta-
n complectebatur: Salomon Me-
ius Rationum Regiarũ in Gra-
ɔopolitana Curia Magiſter, vir
nus & eruditus, eam duxit, ex

qua ingenioſos utriuſque ſexus liberos progeneravit.

VIII.

NVnc longiùs progreſſi, quò Boëſſatij amici & familiares vocabant, Viennam & Lugdunum regrediamur, quò & nos revocant litteris & meritis inſignes quoque viri, quos amabat, & à quibus non diſſimiliter amabatur. Primus GEORGIVS MVSIVS occurrit. Celebrem ſibi exiſtimationem & famam pepererat, quæ in omnem longè latéque Galliam diminaverat. Marcherio, de quo etiàm dicam, annum plus minùs ſuperfuit; at Muſio non integrum biennium Curia Subſidiorum, cui præerat. Quæ fati ira interitum Muſio, & illi quoquæ Curiæ attulit. Ad id ſe honoris faſtigium, per varios virtutum & promeritorum gradus, evexerat. Adoleſcens Viennenſibus juri dicundo prætor datus erat: Quam dignitatem cum perſanctè & per-

›rificè, aliquot annis, tenuiſſet,
urator diſceptatorque, in Gra-
›politano Senatu, Regiarum
actus cauſarum, laudantibus
s, frementibus malis. Ampli-
muneri mirabiliter ingenio,
ſtria, fortitudine, conſtantia
ecit. Probè ſanè noverat, quam
›nam induiſſet doctrina & uſu
m formatus. Nec vitiligationi-
nſaniſque ſe litium præſtigiis
›neſtabat. Diſſidentibus, inter
Ordinibus, cauſam Senatus &
ilitatis ſcriptis egregiè ſuis de-
it. Lite edicto compoſita, ſub-
rum Curia Viennæ conſtituta
quæ de re tributoria cognoſce-
Suadente Seguerio Cancella-
rimum in ea locum Muſius ce-
Primarium naſcenti præſidem
præfecit, qui ſuſtineret & or-
t columen idem & lumen.
e verò ſe tulit integritate, fi-
ate, conſtantia, affabilitate &
anitate, quem inimici, ſi quos
ret, & vererentur & venera-
ır : Sexageſimum ætatis an-

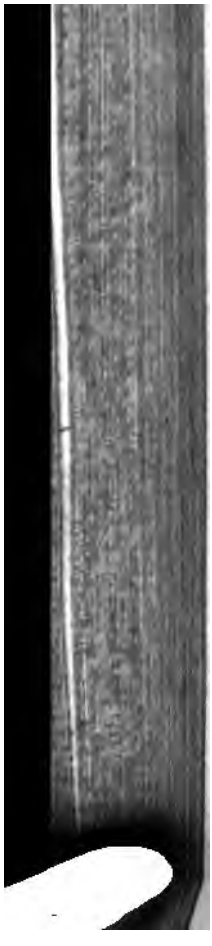

nũ attigit natus a
Kal. Ianuariis. F
macis uti ſolitus,
dagræ dolores le
conſilio,repercut
dicorum vocabul
hibuerat : Hac ad
qua à dolore rece
corrupit, & affe
ſanabili , qui duo
quàm emoreret
quandam velut ſp
ſerabiliterque ab
cis Philoſophicis
ſatus , non ità in
litterarum ſe exe
men diligebat. M
blico Curiæ Audi
nis , publicè , ad
concionem , finit
faciebat. Miraban
bus maximé,ex m
clamatum oratio
teri de tribus co
regentibus, fortu
tia ; alteri de natu
ſanè familiariſſim

tius & cum eo etiam ego multus
am. Mihi, licet immerenti, pluri-
um tribuebat. Catholicæ pietati
omnibus addictiſſimus erat:
uandiu Subſidiorum Curiæ prin-
patum geſſit, ſancti tenax propo-
ti, nequidem in Scribarum Coa-
torumve unquam munera ex
alviniana ſecta ullum admiſit. Si
e Religione tempora mentionem
aberi non paterentur, alias, aliun-
e petitas, cauſas ſapienter conſilio
io prætexebat. Nihil omninò in-
ulgendum, nihil condonandum
æreticis, ſic loquebatur, dicebat;
am, ſi humaniùs habeantur, ſuper-
ire & abuti. Quamobrem nec
ortui Manibus cineribuſque be-
edixerunt. Teſtamento grandem
dſcripſit ſacris oratoribus pecu-
iam, qui vicos peragrantes veræ,
er rura, ſemina pietatis ſpargerent:
taque religioſi & boni laudibus
ortuum proſequuti ſunt: Sic juſta
ecere. Laurentius Crolatus, juris
n Valentina Academia profeſſor,
ublicè laudavit: Orationem etiam,

quam latinè habuit,
dit. Et Claudius-Fra
ſtrerius Ieſuita, adc
cram Viennenſis Cc
funebri pompa, qua n
ne poterat, tanti vir
concelebravit & glori
davit: Orationem cop
rum atque verborum e
& ſplendidam, latino
mone elaboravit: Ioa
cius, uxoris meæ, ex Ic
leria ſorore, nepos, ma
& ſingulari gratia pronũt
in orationi Boëſſatij, Tri
adeò mei Meneſtrerius fe
tionem: Intimam Muſij a
& familiaritatem fuiſſe ad
telligebat: Poſtquàm defe
ſius, in illa tanti luminis d
ne, perturbatio fuit anir
Viennæ, quæ ſolet eſſe cùm
ſcuratur.

Succeſſit illi major natu fili
PETRVS MVSIVS, vir magnus
rus, ſi ingenio, quo vigebat,
ætum acceſſiſſet; quod in diu

ori vita factum eſſet. Hic Ma-
im - Catharinam Claromonta-
im, ſummo loco & nobiliſſimo
nguine natam omnique virtutum
:nere decoratam, quæ fæminam
:cent, paucos, ante exceſſum, an-
is duxerat. Ex qua Rogerium &
annem procreavit, magnæ ſpei
eros. Subſidiorum Viennenſi &
ad Sebuſianos Burgenſi ſupremę
riæ (ut vocabulum fuit) prin-
os præfuerat. Et in Rationũ Cu-
Gratianopolitana, pactis cum
onyſio Salvagnio Boëſſio con-
ntis, primum quoque dignitatis
dum adeptus erat. Sed ſuperis
n placuit rem ad exitum perduci
ennæ morbo oppreſſus eſt lento
em lethalem Medici, cum pri-
im invaſit, non judicaveran-
ëſſatio amiciſſimus erat, & me
gulari benevolentia complecte
ur.

Vienna Iacobvs Gvignardvs
icta Lugdunũ conceſſerat: Nam
eum Rex ferè non cogitantem
æfecti Mercatorum, qui Magi-

caturamque ſpectãtia v
pla poteſtate, Conſul
nenſi, diligentia, ſole
que ſua u ili & conſt
aſciſceretur. Quæ ſanè
gnam auctoritatem &
urbano huic magiſtr
Voluit ut ego formula
quæ in illa juriſdictio
rentur, &, ut vulgo vo
lum ipſe perſcriberem
ingratũ potiùs quàm di
intra paucos dies abſol
ſtea Lutetiæ Pariſiorur
ſum exiit in lucem. I
na viro comitas & inc

, ſe præſtabat, qualem ſeverio-
& ſanctiores excogitando finge-
t, qui populis jura daret. Multæ
dem litteræ aberant, ſed omnia
atim ſuppetebant, quæ, ſi littera-
deſint, omnia deficere videan-
t. Igitur & mores & animos in-
nique vim Boëſſatius ſuſpicie-
t. Et audivi ſæpè dicentem de
ignardo, tantò videri ſibi præ-
ntiorem, quantò præſtantius eſt
ſe inſtrumenta virtutis repoſita
atura nactum eſſe, quàm aliun-
arte parta & ſtudio collecta, ac-
ſiſſe. Adverſa, per aliquot men-
valetudine conflictatus, demùm
ita morbi, benè non cogniti, eru-
one, pulſus de vita eſt, quam ætas
turniorem pollicebatur: Profe-
ad hanc diem non vidi amico-
n promovendis rebus attentio-
n; ſi quid expeterent officij, diſſi-
ntiorem; ſi ope egerent, oppor-
niorem. Præclari illi lucri inſtar
it bonis prodeſſe, nulli, nequi-
m malis, obeſſe.

lentis Senatoris partes,
ſubſidiorum Curia., im
ut etiam ornamento &
triæ eſſet. Viennam ort
dederat. Vir erat facetu
feſtivique ſermonis, in ci
pores & joci, quacunque
retur., ſcatebant: ſed, n
in eo, cùm res poſtulab
rabatur. Libero, cum an
victu magnopere delecta
hil præterea in vita dulc
diuſque exiſtimabat. Qu
popinas etiàm frequenta
dignabatur: Cupedias ſiqu
taſque dapes non quæreb

tudines, quæ valetudinem
ierunt. Podagrę excruciabatur
ribus: Cum maximè arderet,
itus inter clamoresque querubona acutè facetéque dicta diſolebat, quæ riſum provoca-. In excogitandis rebus mirabollebat ingenij acie; in effeis ſingularis venuſtas inerat. ta, cùm legendo, tùm ſecum mentando, ac aſſidua cum doiris conſuetudine, didicerat: legerat atque audiverat ommemoria tenebat; in numeraum uſus poſtularet, habebat. im in Iuriſprudentia ac Philoia, quæ unicus Iuriſprudentiæ eſt, ſtudium & amorem macollocaverat. Poëſi tamen lagallicaque oblectabatur, boe interdùm, utraque lingua, ina pangebat. Bibliothecam, rum amantiſſimus, optimis rem libris collegerat, quibus perdis horas ponebat, quæ negoacuę ſupererant. Omnes itaeri & excellentis Magiſtratus

ſtoria non inter
Cum Iosephvs Port
diorũ Curiam ingreſſus
è vita exceſſerat. Pat
ſtirpe Portano clara nc
ternus avus, Melchior
quabelleus regij cognit
munere, Gratianopol
tui, in difficillimis cau
gotiorum ambagibus,
erat. Inter Iureconſult
velut legum Genius
Dubiis in rebus, illius q
tentia, rectus ad verita
erat. Alia Portanus n
virtutem & laudem ve
ra nature indole, ad h

ni eſſet; ne venditat quod levis.
:nii affatim illi, memoriæ au-
i omnem præter fidem ineſt.
iva, cum libet, urbanitate con-
ermones, & Attico ſale aſper.
Tenacior qui polleret memo-
ıuſquam vidi. Auditu quicquid
el perceperit, ſemper, ac ſi eſſet
commentatus, reminiſcitur.
tiones quæ haberi à concionа-
ous publicè ſolent, ſi quæ pla-
:int, ſine ſcripto, eiſdem ver-
, ac eodem vocis ſono, & actio-
ɜeſtu motuque, ita ut nihil, ve-
ad ſimilitudinem, deſit, inte-
reddit. Mirantur qui adſunt;
ıodùm nihil ipſe ideò ſibi blan-
r. Nam ludicra hæc præ utiliſ-
is ad boni Magiſtratus conſe-
ndam laudem ingenij animi-
dotibus, quibus abundat. Vien-
ſis primùm Subſidiorum Cu-
Metēſiſque deinde Senatus bo-
& integri partibus Conſiliarij
è planè defungentem amabant
ıudabant. Collegæ, abſque invi-
, laudi conſentiebant. Nunc

quo gradu in ſuprema rationum Fiſci Curia ſedet, ſummâ unà cum eo ſedere probitatem multæ rerum forenſium cognitioni conjunctam cives & hoſpites ac peregrini ſi tentur. In illam præſes allectus Curiam dignitatem humanitate commendat. Omne Herclè punctum tulit, qui omnibus placuit; qui maximis immo virtutibus, omnium, quos unquam ſuſcepere labborum, difficillimus fuit.

IACOBI MARCHERII, aliquot poſt Lucij interitum menſes, mors ſecuta eſt, non immatura ſanè (nam ſexagenario major interiit) amicis tamen acerba. Ingenio excellebat, judicij minus erat. Sed aptè & diſertè dicebat: Ita, ut, cum in publica concione ageret, auditorum aures animique dulciſſima voluptate perfunderentur; nam Advocatum Regium gerebat. Mirificè canoræ vocis Ienocinio quodã, mentes alliciebat &, quò vellet, impellebat. Itaque, quas in diſceptandis cauſis, partes amplecteretur ſuaque

ntia commendaret, in eas vo-
m nolentem, eximia dicendi
tate, ſæpènumero, Curiam
ıcebat. Cum de cauſis, quas
ɔcati egiſſent, quæ ſua eſſet
ntia, ediſſereret, Advocatos, ſi
commendationis promeriti
, illaudatos non præteribat.
adacto velut laudis calcare,
ırſu pergentes ad majores au-
ɔnatuſque incitabat. Atenim
tes viri virtutes quædam fœ-
t; libidinibus ſenex domum
verat. Verumenimverò, quis
homo dabitur, in quo nihil
ıendas, omnia laudes? Simi-
ɔpemodùm illi ac Guignardo
:xitus. Podagra æger decum-
: Viſum amicus venerat. Ex
ɔnibus ſermones ſerunt, ac,
longum colloquutio in tem-
ocedit, atram ſibi offundi ca-
m, obſcurari diem ingemit,
entoque poſt, omni ſenſu de-
ur, extremumque efflat ſpi-

ſectus in Marcherij locum eſt

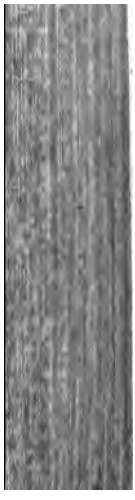

plurimi Boëſſatius æſtir
in Iannone omnes ani
nij dotes, ad hanc re
ſtrandam provinciam
tes, elucebant; fidenti
induſtria, dicendi facul
viſſimè auſcultatorum
vellet, afficeret. Cum i
pit, vix litteras attiger
nenti tamen & indef
breve intra temporis
virum eruditum evaſit
cendi cupidiſſimus, al
ſium labore, in Geogra
riæ, Iuriſprudentiæ pen
ta penetravit. Græcar

borum numerum , nullo inter enſu cohærentium , quæ ſemel itata eſſent , eodem , ac mox am inverſo ordine repeteret : o numero quodque prolatum t, ſi interrogaretur, verè reſpon-et. Oratoriæ facultatis memo- theſaurus eſt. Attamen abdica- Magiſtratu, maximis non impar, gè diverſo ſe devovit vitæ ge- i : Sacérdotium iniit. Sacræ ſan- luſti Lugdunenſis ædi, qua divi nnis ſola dignitate ſuperior eſt, minum numero conſpicuæ , id ıporis Obedientiarius præeſt : nmæ eſt dignitatis appellatio. In quidem viro , quod forti & ſan- digniſſimum non videatur, non rehenderis: Propoſiti tenax huc ertur, quò pietas & officium vo- s nec à recta deflectit via. Vehe- nter velle virum bonum & in- entem, quæ velit, Religionis & tatis intereſt : Nunc , non ſpre- quidem , ſed ſaltem neglectiùs itis humanarum diſciplinarum liis, in emendandis eorum mo-

rious, quibus, ipſe ſuis præluceat ad veram Chriſtiani nominis gloriam, horas, cogitationes & ſudores, ex animo, impendit, vitam etiàm, ſi res ferret, impenſurus. Qualis olim futurus eſſet, cuicunque vitæ ſe generi adjiceret, conjectura aſſecutus Boëſſatius erat. Hunc eſſe de quo nihil, ulla in ætate & ullo vitæ ſtatu, mediocris ſperandum eſſet, dicere ſolebat.

Lvdovici etiam Basemontii, dum prætor Viennenſibus jus diceret (Viceballiuum vulgo vocant) ædes multùm Boëſſatius frequentabat: Nam æquus, ſapiens, & laborioſus omnium ſanè ſibi demeritus gratiam & exiſtimationem Baſemontius erat. Profectò ut æquabilitate decernendi & ſanctitate judiciorum offenſionem vitabat, ita humanitate ſua ſingulari, & lenitate audiendi, benevolentiam adjungebat. Cùm verò, abdicata prætura, in numerum Senatorum Gratianopolitanorum cooptatus eſt, animum non mutavit; eundem,

Viennæ fuerat, in hoc honoris
ıine ſe geſſit. A bonitate, le-
e & integritate ſua non re-
ı: Nec recedet unquam, ſi ipſe
ɔn deſeret. Mutatis ſedibus cum
ınç exceſſit, triſte ſui deſide-
ı reliquit, quod, plurium vix
em annorum ope, lenimentum
em, non finem cepit.

X.

Tenim magnos IOANNES
COLVMBVS profectus in litte-
ſ in vera pietate maximos fe-
Laurentio Lucio non ſecus
Boëſſatio amiciſſimus erat.
ıuaſcæ natus Columbus, non
ɔbili Salyum Provincię oppido,
hęc anno ſcribo, quintum at-
octuageſimum annum imple-
Theologicis, Philoſophiciſque
iplinis, ab juventute, inſtructus
ıaniorum etiàm artium ſtudia
animo complexus. Hiſtorica
negłexit. De rebus geſtis Va-
inenſium Dienſiumque Anti-

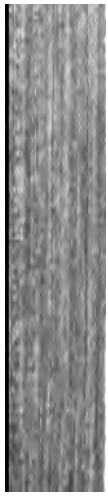

ne viribus conatus com
His in concertationibus
veritate vires ſunt. P
quod, in ea me differta
mine non compellavit
pere, quanquam non nc
laudavit.

Eandem quoque Ieſui
ſe adſtrinxerat, MATHÆ
NIVS ſectam ſequebatur
lucis uſuram accepit & a
neſtiſſima familia natus
rendorum veterum nur
rerumque antiquarum,
neris, neminem ardenti
cupiditas. Sed hic, mor

gerat, pretio mutauit. In emptorem Germanum nobilem virum, non gratuito dono, contulit: quo tamen pretio immortalem nomini ſuo famam quæſiuit. In ædibus Ieſuitarum, quibus Diui Ioſephi impoſitum nomen, ad confluentes Rhodanum & Ararim amnes poſitis, Bibliothecam, amœniſſimo loco, ſolerti ædificauit cura, &, magno numero, libros, partim dono, partim ære comparatos ſuo intulit. Certam etiàm pecuniæ ſummam, qua libri coemántur, in ſingulos annos fixa, ſtabilique penſione ſoluendam conſtituit. In alium ne conuerti vſum poſſit, diligenter cauit. Nulla itaque temporum vnquam injuria viri memoriam delebit: Bibliotheca librique omnes, qui ſucceſſuris inferentur temporibus, fecit, vt ſibi pro monumento ſint: Antè duos autèm annos, viuere deſiit; nec diù ſuperſtes fuit Buſſerius.

Cum Bvsserio Viennæ commoranti, ſicut & cum Cõpanio, neceſſitudinẽ primùm Boeſſatius inierat; ſed Companium affinitate quoque

contingebat. Iam tum con
latinè, gallicèque operibus
Busserius ad scribendam G
Historiam animum appulera
centi, qua ope poteram, qu
modò Historiæ obstetricabar.
gentiam, industriamq; in com
dando Ludovico nono, sancti
Rege, suam omnem posuit: C
rùm, inter bonos historicos t
remotior ab optimo, quantò i
malos à pessimo. Mezeraium,
lica primum in Historia, non in
liciter latinè expressit. Sed simul i
quasi facem præferre desiit seque
ti, deficere visa est narratio: Et dat
ad Mezeraium litteris excellenti
historici amicitiam ambierat, cujus
sanè opibus infinito labore cumu-
latis, nullo ferè ipse suo, ditescere
Nec ipse negabat qui ingenui &
beralis animi cãdor erat. Latinæ lin-
guæ sciẽtissimus à germana ejus pu-
ritate rarissimè descivit. Sacros præ-
tereà Oliuæ Iesuitarũ Ordini præfe-
cto (Generalem nominãt) ex Italico
in latinũ sermonẽ, optimè conver-
tit: Nec sine laude & honore hic la-
bor; nam singulos in annos, ducẽ-

nti Gallicas libras, ab eo tem-
e, Buſſerio erogavit, quibus li-
uteretur. Poëmata quoque fe-
alterum de Rhęa inſula libera-
alterum de Scanderbego. Scan-
egum, generoſioris ſoni cau-
ut dicebat, Scanderbergum ap-
avit. Begum Turcæ dicunt, quē
ninū Latini. Stylum quoque,&
ſa & verſu, gallicè exercuit:Sed
rum, quæ edidit, eruditi om-
prĕſtantiſſimum judicaverunt;
titulus eſt, Floſculi hiſtoria-
. Tranſlationes hujuſmodi, in
riptionibus librorum, nec ve-
s uſurpavere,nec boni ulla eta-
criptores comprobaverunt. Hi-
iam Eccleſiaſticam, ab ineunte
: ſæculo noſtro, quò Spondanus
duxit, perſequendam ad hanc
tem ſuſceperat : Sed, tanto la-
is ſub pondere, tentatum po-
s, quàm verè incœptum, opus
niſit. Ingenio vigebat acri, indu-
o, eleganti. Verùm interdùm
roſus, anxius, & amicis ingra-
& ſibi gravis erat : Id hemicra-

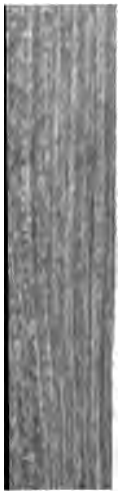

natus, quanquàm, neſ
cauſa, Villæfrancæ, quæ
leucas à Lugduno diſtat
dictitaret.

CLAVDIO TRILLIAR
dem ſodalitio, vetuſtiſſi
tor Viennenſes, jam tre
tè annos, clara vitam
Nec meliorem, nec ſa
nec etiàm amiciorem u
ni. Valetudine dubia, ing
& vivido, ſingulari Muſa
diligentia colit: Verſus b
gantes, ſtudio fecit, ut eti
genti effluant magis, qu
rentur. Profectò non

nobilis poëta, quos, in eo genere, compoſitos à Trilliardo verſus legit, non probabat modò, ſed & plurimùm laudabat. Nonnullos, ex magno numero, exire in lucem conſenſit, qui vel difficillimis, ſuo ſe nitore & ſpiritu, ſatis ſuperque commendaverunt. Adoleſcentiæ egreſſus terminos erat, cum ſe Ieſuitis adjunxit. Opimo autem Beneficio potiebatur, quod in æde Sammauritiana Ioannes Trilliardus, patruus, inſtituerat, ſuiſque opibus ditaverat. Hoc ſe abdicavit, ut liberior ſapientiam, quàm ſitam in divitiis eſſe negabat, ſequeretur. Nec facti bonum, moderatum, ſanctum pœnituit. Boëſſatio, multos per annos, à ſacris confeſſionibus fuit, teſtis & conſcius benefactorum. Non erat in cujus fide ſecuriùs Boëſſatij de divinis rebus curæ conquieſcerent.

Gaspare Viallerio, iiſdem quoque temporibus, Lugduni nato & Eccleſiaſtico Ordini, ab adoleſcentia, alligato, quàm familiariſ-

ſimè utebatur. Ingenio & eloquen
tia Viallerius præſtabat. Sacros in
ter Oratores, præclara virtutis in-
dole, altè eminebat. Singularem
quoque mecum inierat amicitiam,
cujus vinculo, alter alteri, obſtrin-
gebamur. Novamvillam Halin-
curium, de more, frequentiſſima
concione, laudaverat fato functum.
Lugdunenſem pro Rege Provin-
ciam ſapienter, plurimos per annos
is adminiſtraverat. Mirum in mo-
dum omnibus Viallerius placuerat,
qui dicentem audiverant. Quam-
obrem ut in lucem exire pateretur,
quam habuerat orationem, etiam
atque etiam rogabant. Itaque à
Boëſſatio expolitam in vulgus edi-
dit. Acumine ingenij, facilitate di-
cendi, venuſtate, lepore, nitore
ſermonis nulli cedebat. Igitur, inter
concionatores, non ultimo loco
erat. Pariſiis, Lugduni, Tholoſæ,
Montalbani, Viennæ, Gratianopo-
li, Camberiaci & in clariſſimis Gal-
liæ urbibus aliis nonnullis, magna
um laude, divini verbi, è pulpito,

prædonem egit. Si se verò sacræ eloquentiæ & concionatoris officio sinicè dedidisset, facilè primum gradum, aut primo proximum, inter concionatores, obtinuisset : Sic Voëssinum, aliosque magnos viros dicere memini. Vxoris meę, Catharinę Viallerię, frater erat & virum, non solùm ob affinitatem, sed etiàm propter præclarissimam indolem, ex animo viuum amabam, & vero mortuum dolore sum prosequutus.

IX.

QVandoquidem nos Lugdunum advocavit Viallerius, nostra se ad Petrum Guilleminum, Lazarum Meyssonnerium, Balthazarem Monconisium Lierguim, Gasparem Monconisium & Claudium Basserum convertat oratio. LAZARVS quidem MEYSSONNERIVS, Matisconе natus, Lugduni medicinam faciebat : Ad familiaritatem Boëssatij, scripto Pentago-

ſierat & varias futur
tuum conjectiones, q
copo ceperat, diligent
ſequutus eſt. Bene vol
ſuæ pignus, quaſi à ſy
ſum, acceptum à me
Vera pauca, falſa plu
plurima narrabat. Hu
arti qui fidem adhiben
rum mente diſceſſiſſe
bitrer, hæc cùm tàm
prava, irrepſit credulit
ni à Pierij Valeriani,
quod in hyerogliphici
bet, ſcribendi occaſion
rat, quod tamen omn

agno, inter medicos, numero ſi-
fecerat, doctiorem vix inveniri
edicum poſſe faterentur. Hiſto-
am attigit, poëmata fecit; ſed de
te medica, quàm-optimè meri-
is eſt, ſcriptis ſuis. In ea ornanda
aicus illi feré labor & amor. Ve-
imtamen lucro honeſtatem poſt-
abebat pecuniæ amãtiſſimus. Sor-
ida illi, non módò parca, vivendi
atio. Nequicquam tamen. Ad ſum-
aas non pervenit opes; quanquam
ocupletiſſimus, quæ vana erat ho-
ninis ambitio, haberi vellet. Vxo-
em elegantem ac pudicam, hone-
to loco natam, junxerat ſibi. Inſana
nox agitatus Zelotypia, conſiliis,
:ohortationibus, objurgationibus
:ontinuis miſeram irrequietus ve-
tabat. Nonnunquam inſontem il-
atis verberibus afficiebat: Se abſen-
te, domo ut ne egrederetur, aut ad
ſe quenquam admitteret, cubiculo
includebat. Fruſtra hymenæi fidem
miſera obteſtabatur. Lintea, quibus
lectus eſſet inſtructus, in quo cum
illa cubabat, quartum, aut etiam

quintum poſt menſem, amovet alia inſterni recētia patiebatur. I teriùs multò corrumpi & vitiari frequenti lixiuio lavarentur abluerentur, dicebat: Avarè agi bat omnia & cogitabat. Vnicam re liquit filiam ſuperſtitem; qualiu genio, tali forma. Ex ægritudine mentis morbo contracto, multos ante annos, diem uxor obierat. Verſatile, ſi ulli unquàm, Meyſſonnerio ingenium erat. Primis adoleſcentiæ annis, Calvini, Theologorumque illius ſectæ, placitis diligentem operam addiſcendis navaverat. Ad Miniſtri ſe munus comparabat. Miniſter illi ſectæ, proconcionatore, & ſacerdote eſt. Mutata, poſtmodùm, ſententia, ad Iuriſprudentiæ ſtudium animum adjecit, doctoriſque gradum, cum laude, adeptus eſt, quem, poſt paulò, deſereret. Porrò, medicam artem prætulit, quam feliciter Bergusiæ, in Viennenſi Provincia, & Lugduni multos eſt per annos profeſſus. Et ejus quoque tandem piguit: Litem,

de Eccleſiaſtico Beneficio movit, & vicit. Itaque in Lugdunenſium Sannicetianorum Flaminum collegium coopratur. Hic victoriæ fructus extitit : Quo in novo vitæ ſtatu, duos treſve annos vixit ; Collegis nec gratus nec invitus. Calendaria, ſingulis annis, ex arte, optima deſcribebat, & affixto ſibi boni Eremitæ vocabulo, evulgabat. Vnde honeſto, ut putabat, quæſtu, non nihil pecuniæ capiebat. Quæ tamen res haud mediocrem illi invidiam conflabat. Medicinę, nobili arti, id non convenire artificij & quęſtus collegę vociferabantur : In litem res deducta eſt : Cecidere verò illi à cauſa, poſtquàm ipſe pro ſe dixiſſet. Demùm, qui mutationes & rerum caſus, multo antequàm evenirent, providebat, de interitu ſuo nihil præſenſit : Alio, ſe teneri morbi genere, quàm quo laborabat, perſuaſum habebat : Nec, quibus poterat curari ſanarive, remedia adhibuit. Famæ cupidiſſimus erat, nec erat illo quęrendę quiſquam ine-

dictis in Meyſſonnerium
ſeviebat. Vir tamen mir
Meyſſonnerius nihil con
injuriam ulciſceretur. (
acerrima inginij vis-ſum
cium,præclara & ampla
tis cognitio , mirabilis
eleganter quæ vellet f
qua lingua mallet. Co
rum,non mediocris oris
corporis pulchritudo er
turę donis amorem re
que-ſibi generabat. Medi
lum anteponebant. Acu
ter de natura exituque r
conjectabat. Sedulam t

ates ille malè ſanus eſſe gloriaba-
tur. Liberalis & comis admodùm,
omnibus placebat. Si à litteratis,
ut, qui aliqua excellerent virtute,
ſcerſeretur, gratuitam affercbat
operam : Satis ſe lucri ex gaudio,
quod exinde caperet, habere ſe di-
cebat, ſi utilis eſſet. A Chriſtina,
Allobrogum Sabaudorum Duce,
quæ fiſtuloſo ad oculum ulcere
egrotabat, Auguſtam Taurinorum
accitus morbum quidem non ſu-
peravit, quem ars nulla curaret,
acerbitatem tamen mali tempera-
vit, quod unum arti licebat. Epile-
ptico, quem comitialem, ſonticum
& regium vocant, non multo ab
editu interjecto temporis ſpatio,
menſe februario anni M. DC.
XXI. mobo miſerè periit. Sene-
ctutem autem non attigit; frequen-
i ante Tabaci uſu in pulverem ſo-
uti tetro huic medebatur morbo,
ne inclementiùs ſæviret, & quo
morbi cauſam è cerebro deduce-
ret. At verò *ſtat ſua cuique dies.* Fato
omnia ſunt obnoxia, quæ ortum

habent: Stulti vehementer dolent, ſapientes nequidem moleſtè habent: Hi ſe duci, illi trahi malunt.

MONCONISIOS fratres Gaſparem alterum, Baltazarem alterum, non uno tramite ad laudem ire vidimus Gaſpar, cognomento LIERGVIVS, veterum numiſmatum, pictarum tabularum, gemmarum, ſignorum, inſcriptionum, ſigillorum ac rerum omnis generis, quæ aliqua aut artis aut naturæ præſtantia oculos in ſe adverterat, incredibili amore & cupiditate tenebatur. Locupletiorem rerum admiratione dignarum copiam, ſi unum Peireſcium exceperis, nemo collegit. Igitur undequaque Lierguij cimeliarchium, velut quoddam Lugdunenſis urbis miraculum, noſtri externive homines ſpectatum veniebant: Vibis dignitati, & amplitudini convenire non negabant. Mortem non cœlebs, ſed, ſine liberis, haud admodùm ſenex, oppetiit.

BALTAZAREM fratrem hære-

dem ſcripſerat. Is Philoſophicis, Mathematiciſque diſciplinis eruditus innatum peregrinandi amorem ſequutus eſt. Italiam, Hiſpaniam, Luſitaniam, Belgium, Germaniam, Thraciam, Anatoliam, Syriam, Ægyptum, Arabiam peragravit. Non ut res novas ſolùm videret, ſed, quibus animum ſapientiæ præceptis confirmaret, veramque Philoſophię cognitionem acquireret, hos labores adibat. Eruditos viros, cujuſcunque nationis & Religionis eſſent, nullo diſcrimine habebat & conſulębat: Nunquam, niſi eruditior, recedebat. Varias, & etiàm diverſas atque contrarias ad veritatem vias eſſe dicebat. Mortuo Lierguio fratre, in id munus ſucceſſit, quod criminũ Quæſtor, & capitalium cauſarum, Lierguius diſceptator obiverat. Sed uſus rerum deficiebat, quanquàm & ſcientia & diligentia & probitas abundarent. Ex uxore liberos, maſculum alterum, fœminam alterum, creavit. Hæredem filium ſibi

dixit, qui clari parentis ab oblivio-
ne memoriam vendicavit: Nam,
etsi cimeliarchij collectas, quin-
quaginta per annos, immenso la-
bore, incredibilique cura, opes,
patres intra annos, pretio mira-
verit, patris tamen adversaria pu-
blici juris fecit, Ioannis Berteri
docti & clari viri opera usus.

XII.

EOdem Claudius Basset
tempore, felici cultu Musar
sacra frequentabat. Vivido, erec
florido vigebat ingenio. Lugd
in vitam ingressus erat, patre r
locuplete & ad rem faciendam
amplificandam, quantum qu
probo & bono licet, intent
magnum evasurum virum jam
in pueritia, certa quædam spe
Ioannesque Busserius, qu
amœnioribus litteris habuit
prorem, augurabatur. Lib
educatus & institutus, cùm
patris ingenio, in id vir

lium prodiit, quod bonis & benè natis ad gloriam patet. Brevi tempore, æmulos velocitate curſus anteijt longéque poſt ſe, vel ætate ſuperiores, reliquit. Omne eruditionis genus amore & ſtudio amplexus, ſe tamen in primis, volente & jubente patre, Iuriſprudentię & forenſibus curis addixit. Naturę autem impulſu, & divino quodam afflatu, ad poëſim unicè colendam abripiebatur. Cauſas eruditè & eloquenter egit, poſtquàm in forum venit. Quas habebat orationes, elegantia ſermonis, ſententiis, & argumentis mirificè placebant & afficiebant. Sed revocabant identidem Muſæ & ſequebatur. Forenſibus vacuas occupationibus horas verſibus faciendis, libenti & læto animo, ponebat. Florenti illa ætate, Apollini non Baccho; Minervæ, non Veneri, ſerviebat. Irene Tragœdia, quantus in arte poëtica futurus erat, ſeria cõſtantique opera ſe ſi in ea exercuiſſet, oſtendit. Ioannes Baptiſta Mollerius, Co-

captivarum numero depe
tus in ea amanda & frue
Ignaviter otiabatur : In
militum duces , militeſq
bant, Effœminari voluptа
in puellæ ſinu, Imperato
ferebant. Ille, poſt epulas
piparas fecerat, gladio, ſ
Irenes caput , pulcherri
turæ opus , abſcindit :. S
imperare voluptatibus, ſe
cire gloriabatur. Tragœd
argumentum. Primos cùm
adoleſcentiæ annos Baſſ
bat : Poſteà, ſeveriori adh
ra , limavit & expolivit, q

genere, excellunt. Sed, quanti
nt, tanti non fecit, nec popularis
iræ assectator, nec laudis cupidus,
iam etiam cupiunt, qui non me-
ntur. Id temporis, negotiorum
ultitudine distracta mense, à Mu-
seceſſit, repudio tamen non di-
isit. Si otia Superi fecerint, placi-
ſſimos repetiturus amplexus, in-
olarum in pectore, quem à puero
ncepit, ſervat amorem & enu-
t. Tam bonus, quàm ingenioſus,
num id demùm putat, quod in-
nioſi probãt & ingenioſum, quod
obi. Talem Alphonſus Pleſſius,
ardinalis, Camilluſque Neovilla,
gdunenſes Antiſtites, à ſecretis
e ſibi voluerunt, in iis, quæ ad
cerdotij munera & functiones
rtinent. Huic, mediusfidius, mu-
ri, quo defungitur, dignitatem
decus attulit, probitate morum,
ingenij præſtantia relucens.
Vt Buſſerius plurimi Baſſetum,
& Baſſetus Boëſſatium faciebat,
c minoris Boëſſatius MENESTERIVM. Merito id quidem jure.

patria laudarit & ornarit
gulari. Theologus, P
Poëta, Orator, Hiſtori
maticus, Criticus null
per vaſtos uberesque o
ciplinarum & artium e
riatus eſt. Pariſiis nor
ma, ex remotiſſimis am
bis regionibus, allicer
cionem vidi. Quadrage
pore ſermones ad popu
in divi Martini Arcuu
Vndequaq; ad Meneſtr
vi, eloquenti & docta
aures animoſque orati
fluebant. Nec poſſim eg
merito, laudare eloqu

icis (Arma Galli vocant) dille-
:, ut, quid de ea arte non expla-
erit, certè non videam. Orta illi,
ea re, cum Claudio Laborerio,
o bono & erudito, ſimultate pa-
catorem egi. De Inſignium, ori-
e, inter eos, non conveniebat.
ſteà Ioannes Columbus, condi-
nibus propoſitis æquis, alterum
ri reconciliavit. Bona ſyncera-
: fide, omnem ægritudinis ſen-
n, offenſioniſque recordationem
animo dimiſerunt. Sed fida & in-
rupta mecum Meneſtrerius, ab
inti annis, in amicitia perman-
frequentem ſuis in ſcriptis mei
minis mentionem habuit; & per-
tæ, nec fucatæ, benevolentiæ me
imoniis cohoneſtavit. Denique,
de eo dicendi finis ſit, non ma-
ob ingenium & eruditionem,
im propter bonitatem & huma-
atem, ſi perſpectam habeas, ipſe
i commendaveris. Mores ſuaviſ-
i, leniſſimique, forma egregia,
pus habile, valetudo bona & ve-
a. Dicenti vox canora, latera fir-

nō caperet? Quicquid ſcrib
proſâ ſeu verſu, in acumin
tandis totus erat. Indig
Boëſſatius, poſtquàm or
giſſet quæ ſcripſiſſet, nihil
acumina & nonnulla obtu
niri, quod operæ pretium e
bere videbatur, ut pueris
& doctis ſaniſque nauſeam
Puerilibus argutiis ſenex
batur: Etiam ſi quid dicen
viter erat, acutè dicebat
philoſophabatur. Lumina
quæ nequidem ſcintillæ e
tamen ad ultimam uſq
ctutem ingenium perduxi

ibæo lenitas inerat iræ neſcia,& oderatio ſupra injuriam longè ecta.

XIII.

FRANCISCVM BARANCIVM, parem quoque ob animi æquabilitem, omnes amabant : Melion non effinxit rerum natura pas hominem. Patriam & penacavebat diligenter, ne quis ſci-, qui eſſent. Malevoli varia manè jactabant : Ex credibilibus tan conjecturis ortu eſſe Lotham ſuſpicabantur. Vir litteratiſſias hebraicè, græcè, latinè ſcit. Quapropter is erat, qui ex paa (quæcunque illa fuerit) augiens, verè de ſe jactaret, omnia ı ſecum, ut Prienæus ille Bias, rtaſſe. Libris, qui typis excudentur, emendandis, unde alerer, poſtquàm Lugdunum venit, æſtum faciebat. Solertior, dilintior, peritiorque, ſæculo hoc ſtro, corrector (ſic vocant) vi-

ritate famæ, ob eruditionē
gnium, ſibi amicitiam co
rat. Petro Gaſſendo tanti
cum opera divina illa ſua i
prodire vellet, uni Baranci
deret, uni commendaret
adeò Barancij nomini ,
eum epiſtola,inſcriberet. O
qui eruditi habebantur , i
erat,omneſque ipſe ſumm
vabat. De ſuo tamen in lit
hil contulit , quod ad poſte
perventurum ſit. Nam libel
Gallico ſermone compoſit
tantùm edidit. Altero in I
Baptiſtam Marinum invect

ıiloſophicis rebus, neſcio quid,
l conſcriberet, animo molie-
r: Vini appetentior ac, maximè,
l. quaſi à muſto adhuc ferví-
videretur, Bacchi nimio uſu
bri temperationem læſerat.
› apoplexia ſemel atque iterùm
ıtus Medicorum tamen ope
ratus erat. Sed breves infidę-
cum illo hoſte, induciæ; certa
a pax. Nec ideo tamen ſibi
perabat: Adulta æſtate, cum
cis, egregiè pranſus Arare flu-
lavatum corpus ivit: Belliſſimè
ıbat; hac quoque laude clarus
:. Dùm ſupinus, ſequente lintre,
atat, apoplexia invadit. Obeſi ac
pinguis corporis mole gravis,
ſe recipit in lintrem; ſed, cum
ım attigiſſet, animam exhala-
: Annus, à Chriſto nato, quin-
ıgeſimus primus, ſupra milleſi-
ım atque ſexcenteſimum, vitæ-
: illi quinquageſimus ſextus,
ıs minùs, agebatur. Verſus de il-
s interitu Stephanus Bellerius
ennenſis, non certè magno nu-

mortuos ſtudiosè colet
sè venerarer. Barancic
plures nati liberi meli
riſque ſexus: Quorum
in Collegium Quæſtor
Lugdunenſe admiſſus,
tius fato conceſſit.

Si ad bonitatem ſpec
Barãcio LVDOVICVS I
ſi mores & pietatem, di
Nam, ut erga homines,
vitæ officiis, humaniſſi
in Deum piiſſimus hic e
ditè &, magna cum lau
rum patroni munus, in
præfectura, obiverat: N

enſi toga amictum, pileo oper-
m, ſed larua induta, totam ur-
m perambulantem. Solitarium,
agna copia, circùmfuſi comita-
ntur pueri: Si qui obviam fierent,
ui latinè ſcirent, libellos à ſe com-
oſitos typiſque cuſos, liberrimę
icacitatis, ingerebat. Baccho ju-
ente Mercurius Bacchanalia cele-
rare volentibus leges dicebat. An-
æus Saleſius, qui Gratianopoli
iennam conceſſerat, legum ro-
ationi interceſſit: Abrogabat. Ira-
is David maledicenti maledixit.
ditis invectivis, alter in alterum,
æviere. Ridebant ſani & ſicci: Hæc
ic res geritur. Cum agebat cauſas,
oce languida, & tamen clara; ver-
is non lectis, nec propterea incul-
is; ſententiis nec acutis, nec inſi-
idis utebatur. Seriis urbana miſ-
cebat: ſermonem facetiarum ſale
condiebat. Inter cauſarum patro-
os, ludicris iis controverſiis, quæ
Bacchanalium diebus liberè, de
more, agitari ſolebant, dicendis &
perorandis non erat alter melior:

Vultus aſpectu, vocis ſono & actionis quadam mirabilitate, quæ, vel ſi taceret, riſum excitaret, quantum utique alij ingenij acumine & eloquentiæ ſuavitate, conferebat. Sic, nulla artis ope, majorem in modum placebat. Poſtquàm, forenſibus abjectis curis, Sacerdotium induit, pietati ſe & ſimul ignaviæ dedidit: Sed interdùm librorum recordatio & litterarum amor animum pungebat. Ciceronem unum omnibus præferebat; & reliquis Ciceronis libris de natura Deorum libros tres. Sapienter profectò judicabat. Demùm Bellerophōtæis, ut Rutilij Numatiani verbis utar, agitatus ſollicitudinibus, in cubiculo abditus ſedebat. Occluſis, ne quid lucis illaberetur, feneſtris; illic ſitus erat. Mortem autem ſexagenario major obiit. Satis in eo litterarum erat, ut, inter litteratos, jure merito, enumeraretur: Sed bonitate ſuperabat. Hoc verè cœleſti dono hominem ſe præclarum præſtabat. Opes contemnebat: Artes fa-

ciendi quæſtus non neſciebat, ſed oderat; & hac etiàm indole, laudabiliorem majoremq; ſeſe oſtendebat.

IOANNI CHAPVISIO plus ſpirituum, plus doctrinę erat. Boëſſatium affinitate attingebat. Monachorum Benedictinæ ſectæ, in Sanctandræana Viennenſi Abbatia, habitum puer induerat. Enimverò, in ea urbe maximis ſemper fœta ingeniis, non erat, quem virtutis merito Chapuiſius non æquaret. Theologicis diſciplinis inſtructiſſimus Ordini Benedictino, hac ætate noſtra, clariſſima lux acceſſerat, ſingularique ornamẽto erat. Concionator gravis atque eloquens Pariſios, Britonas, Allobroges Delphinates, Volcas & Vaſcones, varioſque præterea Galliæ populos cœleſtis doctrinæ rore lavit, & cibo pavit. Vt materias ſolertiſſimè, de quibus ediſſereret, legebat, ita & mirabiliter diſponebat. Orationis artifex mirus celebres æmulabatur Architectos, qui, facto marmorum

ta Cœlo, junios a conditor
res in Monaſterium Divc
li in Eremo, apud *Pictor*
ſecratum, revocandi cup
petat: Commendatitio ju
præerat. Chappuiſium, qui
tes exequeretur, incœpto
arduo, quàm ſancto anim
ram adjiceret, conſtituit.
dit opinioni ſucceſſus &
ri præcellenti merito favit
Quo benè quæruntur mod
beneficia retulit, laborum
Doctiorem, eloquentio
quàm fortè inveneris; m
nunquam. Attamen & is

dium Trivium negligentia tenuit.

Ingenio & eruditione inſignem, CLAVDIVM TRIVIVM, cauſarum patronum ſingularis litterarum cognitio, cum acri conjuncta ingenio, commendat. Iuris ſcientiæ plurimarũ rerũ peritiã doctrinis deditus adjunxit: Eloquentiorem, ſeu in foro oraret, ſeu Civitatis nomine, ad Principes viros ſermonem haberet, Vienna oratorem non habuit. Ad hanc tamen uſque diem, quod ſcripſerit, in lucem nihil miſit, præter præfationem ſtyli ſubſidiorum Curiæ, anno quadrageſimo, poſt milleſimum & ſexcenteſimum impreſſi, brevem, ſed aptam, & ingenioſam. Liberales illi & exculti mores; innocens vita. Verę amicitiæ capax: Et velim pij non negent Boëſſatij Manes. Repetita commendatione, ſcripta illius fidei ſua, ne deliteſcant & pereant, moriens commiſit: Dij boni? Cùm tineis & blatis in obſcuro pugnant. Quæ gravior infligi vobis injuria potuit, pij Manes?

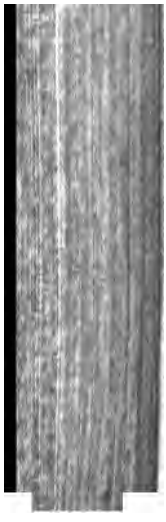

bat. Viennæ natus r
Monpelij didicerat,
nonnullos per anno
In ea Imperij Gall
ſtabiles ſibi ſedes, po
mo ſuo, conſtituerat
tit. Varia de Roſeæ
natiſſimis Fratribus (
tur) per id tempus
Homines eſſe qui qu
vellent , ſeu erudita
linguas, ſeu artes & ſ
labore, quam vellent
dies, quàm concupiiſ
haberent ; ex viliori
mirum in modum, m

fabulæ ſcripti à nonnullis, de ea re, tractarus, quorum in numero Paulus Didiſus, Theophilus Schuveichartius, Euchariuſque Cygnæus (ficta nomina) ac Henricus Neuhuſius Dantiſcanus fuerunt, magnum authoritatis pondus afferebant. De ſuo Chaumeus, per ludum & jocum, juvenilemque laſciviam, multa adjecit; hoeque maximè, id hominum genus, cum vellent, videre, nec videri; quorum, ſi è re ſua eſſet, ingreſſi eſſent domos, omnes pervagari liberè per angulos; cœnantibus, colloquentibus cum domeſticis, cubantibus adeſſe nec videri. Ex ſodalibus, tres quatuorve convenire Chaumeum ſoliti erant. Latina lingua, qui commenta hæc nugaſque frivolas enarrarent, libellos confecit. Illis verò ad compita, ædium ſacrarum fores, & loca quæ plurimùm frequentarentur, proponere venit in mentem. Quibus benè beatéque vivendi libido eſſet ad id ſodalitium invitabantur; felices his ſi ſacris ini-

fraude, aquilonie ene in
mo ferat. Proſcriptis his
miratio primùm ac dei
perturbatio Pariſienſes c
tus, luctus, indignatio o
raſque domos invaſit. Sui
ctis ſecuros non putaba
nec liberè cum domeſti
nec rebus ſuis operam da
bitrio, audebant. Conſleri
civium fieri non potuit,
giſtratus animadverteret.
auctores inquiri jubet, e
veſtigati ſi deprehendantu
certus. Principio Chaume
excogitaſſet, tanto opinior

fuga conſuluit; periculo ſe prudens ſubduxit; Viennam rediit. Totum ſe in Muſarum ſinum abdidit; & paucos intrà annos, cum nullus ſtudiorum modus finiſque eſſet, eos ex vigiliis, non intermiſſiſque laboribus, eruditionis fructus retulit, qui omni abundè vitę occupatiſſimo, ad laudem, compendiumque & utilitatem, ſufficerent. Quod neſciret, nullus medicorum noverat. Itaque, celeberrimos inter medicos, potiori omnium, ipſorumque adeo medicorum, commendatione laudabatur. Ducta uxore, ſedem domicilium que ſtabile Viennę conſtituit, &, poſt paulò, factum ut Medicorum, qui in ea urbe habitabant, facilè princeps haberetur. Latinam linguam, in ea à pueritia exercitatus, optimè callebat. Vernacula & propria lingua, cùm latino ſermone uteretur, loqui dixiſſes. Venatio & valetudini & fortunis nocebat: Nec ægrotis indulgebat, nec ſibi parcebat. Quapropter ex nimio in venatu labore

liis uteretur. Nobilis ir
oppido matrona ægrota
mei opem implorat. Qu
pedibus quotidié ſeme
rùm venit,nam curru ve
pigebat, in morbum in
à primis diebus fore ſib
pronuntiavit. Quinquag
tatis annum prætergreſſ
omnium,meoque maxi
mortem obiit. Honora
me nullum, poſtquàm
ribus, è morbis, ſua o
luiſſem, meam præter b
tiam, quam optabat, u
tur, volebat. Aliam à li

ɔn longè à Vienna oppi-
ɹat, ortum habuerat. Phar-
ɯm artem conficiendorum
iſſimam longo uſu & inde-
ſecutus erat, ut nihil omni-
od conduceret, latere vide-
: Herbarum ſimpliciumque,
ellant, plurimam cognitio-
adjunxerat. Inter nos quàm
nè amabamus. Boëſſatij etiã
morem conciliaverat. Vt non
in illa arte, à quo eruditione
entia ſuperaretur, ita nec, in-
rtifices, quem humanitate; in-
ıa, nec ficta, bonitate; nobili-
lucri contemptu, non ſupera-
Mortuus eſt ſexagenario major;
ua hora animam emiſit, dice-
Boëſſatius, in ſomnis, nam Li-
ci, tribus à Lugduno leucis,
ſibi apparuiſſe, & læto ſimi-
diſtinctiſſimè dixiſſe, en Alar-
ruus mortuus eſt. Morbo de-
bentem, quo defecit, Vienna
niacum proficiſcens Boëſſatius
uerat. Suos mihi libros omnes,
,viva voce, legabat, moriens,

ſim amicitiamque viri
quam ex animo decede
è vita priùs ego deceſſe
mea ſupina oblivione
poſtremo, in hac narra
ſit, qui, inter Boëſſatij
cultores, non longè à p

De ARNALDO POLL
sio, & pro viri merit
cum obſervantia, dudu
facta eſſe debuit. Sed qu
virtus locum occupet,
ſtiſſimus locus habebitu
jam inde à pueritia, Fo
graphos, Hiſtoricoſque
veterumque numiſmati

ciebat : Dein, variis fortunæ caſibus exagitato, ſolatio ac decori exiterunt. Vir, cetera, jucundus, & ad omnia vitæ officia aptus, vix ſuperiorem in multis, quæ ad eruditionem ſpectant, habet. Vt ſunt quæ ad Geographiam, Hiſtoriamq; pertinent cùm Romanorum, tùm Græcorum. Mirabilem quoq; adeptus eſt numiſmatum ſcientiam. Ac tantam omnis eorum generis copiam collegit, ut, vel locupletiſſimis in cimeliarchiis, nec plura nec præſtantiora ſpectentur. Præterea & inſcriptiones & vetuſta ſigna, eadem ac numos cura, complexus, quicquid antiquitatis eſt diligit & in pretio habet. Hinc factum ut earum rerum ſtudioſis, quales, hæc multos, &, inmo Principes viros, ætas tulit, non notiſſimus modò, ſed & gratiſſimus, in eorum familiaritatem amicitiamque venerit. Nomen itaque Foeſſij ex illorum numero, qui ſcripſere, ut digni immortalitate viri celebraverunt.

HVMBERTVS GVILLOTVS GA-

RENNA eccè nunc animo ſe objectat, tametſi non tàm litteratus, quàm litterarum amans. Anjovij, qui vicus à Vienna quatuor, plus minus, leucas diſtat, natus, pacis, utcunque ac belli artibus, ſine litteris, inclaruit; quadam naturæ non infelici indole. Latinas vix litteras attigerat, ſed, ſeu proſa, ſeu verſu, ſcriberet, vernaculi ſermonis elegantia & candore ſcripta nitebant. Bacchanalia, poëma cui Liroſophia titulus inſcriptus fuit, jucundiſſimum fecit. Horarias de immaculata Mariæ Virginis conceptione, liberiori interpretatione, preces Gallicè reddidit. Plebeia lingua, quæ ruſticanorum eſt & infimæ ſortis hominum, lepidiſſimos verſus fundebat: E lutulento illo fonte, niſi purum & limpidum, nihil hauriebat. Viu & ſtudio, bellicæ artis peritiſſimus, de equitatus evolutionibus (ſic loquuntur) ſcripſerat, ac imaginibus, quas ſua ipſe manu calamo duxerat, ſpectandas oculis, eodem opere, omnes exhi-

. Varios alarum, cohortium,
ırumque equeſtrium motus,
ıs ſcilicet, cum res poſtulat,
ormas induunt, & ſitus quæ-
recepto à militarium viro-
ıſu voca[illegible]ulo, evolutiones ap-
ıt. Omnium ſanè intererat,
ilitiæ nomen dederunt, id ſer-
pus & in lucem exire: Quod,
ɔ quæ, quorundam contume-
ſibi habendi cupiditas, paſſa
rat. Ludovicus XIII. Rex a[illegible]
um præfecerat: Et, cum eo,
unquam familiariter collo-
ıtur, ejuſque delectabatur con-
dine. Franciſco Subleto Noye-
atus, plurima ab eo Regni ad-
ɪro accepit beneficia: Vole-
ıud ſe multum eſſe, quod lau-
t; nimirùm, intimum eſſe illi
qui Regi à ſecretis & optimus
Charum, ob verſatile inge-
,& ſedulam, nec ſegnem igna-
ue fidelitatem, habebat, ne-
que adhibebat. Itaque, pri-
Ludovico Rege, ac poſteà
rio, patrono, demortuis, ſe,

fuderat, prodigè vixerat
Aniovium ad paternos
vertit. Tenues illi opes,
nis meritique affatim era
blevaret in teneræ puellæ
xus ſenex conjecit: Vxor
Annorum vix ſedecim vi
te Boëſſatio, Garennæ, c
declinabat ætas ad ſenectu
nuptiis locata eſt nuptiis.
viſſimæ curæ lacerebant, ſ
paucos poſt annos, diem c
ris ſuperſtitibus quinque
diriſſima lite. Pulchrior
non viderant noſtri homi
ætate, viduam, nec miſeral

ipio, timido pudore pugnabat : Ve-
ecundia ſua vincebat. Et Mariam
x Garenna formoſiſſimam puel-
am genuit, quæ jam in flore ætatis,
t pulchritudine, ſic & lenitate mo-
um, & quadam mirabili honeſta-
is luce, omniũ in ſe oculos adver-
it, deſideria amoremque pellicit.
t Garennam, quòd averſo à Muſis
on eſſet animo, patrocinio tueba-
ar ſuo, ſic & præterea Boëſſatius
mnes qui earum frequentarent ſa-
ta, gratia, benevolentia, & com-
iendatione etiã ſua cohoneſtabat.

Erat Vienn̄ę THOMAS VLMEVS,
genioſus adoleſcens, qui poëti-
am, impellente præſtantis naturæ
idol, artem valde amabat. Verſus,
la ætate, quæ à pueritia parùm abe-
it, bonos faciebat, quos Boëſſatij
idicio, cenſoris optimi, permitte-
it. Boëſſatius lima ſua, qua ſubti-
or non erat, perpoliebat, quid
i verſu ſervandum, quid fugien-
im, ut caſtigatiſſimus eſſet, edoce-
it. Demùm ſua quaſi manu cupi-
im laudis adoleſcentem ad Mu-

ſas ducebat. Hinc factum, ut, procedentibus annis, eos, hac in nobiliſſima arte, progreſſus fecerit, quos amici laudaverunt; mali verò obtrectantes, quæ vera meritæ laudis probatio eſt, inviderunt.

Tandem hoc præclarorum hominũ agmen ENEMVNDVS GVALTERIVS claudat. Villettę, qui proximè à Vienna vicus diſtat, plebeiis parentibus natus, ſe, vel ſuam ſupra ſpem, ad famam extulit. Non longè ab ea urbe agebat. Ad eum nonnunquam Boëſſatius adibat. Hac corpora ambulatione & hominis, tota Europa celebris, aſpectu animos, recreabamus Nulla unquam ætas meliorem teſtitudineæ fidicinem lyræ tulit. Muſici id organi genus, quod principem, inter omnia, locum tenet, Galli Luthum vocant: Maria Mediceą, Ludovici XIII. Regis parens, decreto liberali ſtipendio, eam ob artis præſtantiam, Gualterium ſuam in familiam receperat, tantique faciebat, ut ex domeſticis nullum

haberet. Maximos, illa ju-
Europæ Principes adiit, quos
ili lyræ dulcedine captos,
a voluptate, tanta admiratio-
plebat. Cumulatus donis ad
i revertebat. Poſtquàm verò
coortis ſeditionibus, in Bel-
aufugit, Gualterius Viennam
Nevij ſedem fixit. Data pe-
non ignobilem villam uten-
fruendam acceperat. Lyra
ti ſi quis ſuperveniret, non
bat; lyram non deponebat.
è & alacriter canebat. Nullę
bant preces; rogatus non ca-
Facilis ceterùm & lętis vir
ous & feſtiva conſuetudine
In ea ſolitudine meditabatur
ros & cantus, quos nobilio-
licines, artis velut ſuę mira-
excipiebant. Vnum Gualte-
omnes colebant & ambie-
Fortè in proxima ſylva inam-
at, neſcio quid, ſicut mos il-
rat, numerorum meditans.
verò vicina circùm loca in-
ant, ac de hominibus in lu-

nç ut ſe ſubduceret, exu
rantur. In innocentem
bant: Sed demùm, auth
è turba neſcio quo, ad M
Viennam adducitur. V
riſere, &, dictis caſtiga
tium petulantia, ad ſu
redire juſſerunt. Anni
morbis oppreſſus, non m
tempus, fato ceſſit. Ioa
lumbum cauſarum in
præfectura procuratore
optimum, qui etiam ly
arte, non ineptè pulſaba
inſtituit. Multo verò ma
norum partem Ioannæ

bat nec propterea facultatum
rticipem fecit. Suum cuique in-
nium eſt. Amicitia, ſi demùm ea
ta ſit, nihil in vita eſſe dulcius,
c majores ex re alia ulla capi fru-
is, tu quidem DVGVÆS, vir ſum-
æ, non neges. Boëſſatius ſanè ju-
ndiſſimum atque utiliſſimum, il-
n, hominibus ſubſidium eſſe pa-
rum judicabat. Quippe ſi læta &
licia cum amico communices,
adam velut, eo momento tem-
ris, acceſſione facta, in lætiora &
liciora creſcere & augeri ſen-
s. Ærumnas verò & ęgritudines
ejus ſinum depoſueris; in lęta
pentè & jucunda, pręſentis quaſi
minis ope, commutatas mirabe-
. Cum Tullio, Boëſſatius opti-
am eſſe vitę ſupellectilem dice-
t. Quamobrem in quęrendis a-
icis tolers, in ſervandis & reti-
ndis diligens & conſtans erat.
uales ſibi optaret, talem ipſe ſe
ęſtabat. Neq, ut, ſunt quorun-
m hominum ingenia, amari ſe
olebat, amare nolebat. Plura con-

gno erant, paucorum
feci, quibus in hoc G
ctu. quem incolimus.
ve exceperis, ſelectis
utebatur. Nam, ſi illo
habuerim, qui & ipſi l
alio Cœlo agebant, faſt
& legendi laſſitudinem
Et erant amiciſſimi, il
belli laude & armorun
rentes viri; quos, ſi c
memorem, operę preti
putem facturum: N
quàm quod ſua cuique
factis laus venit; hos poſ
cè annos reſpexi, &, v

ſoſpitem incolumemque ſervare, quàm crudeliter perdere, tantò bellì artibus pacis artes præſtabiliùs antecellunt. Enimverò omnes, ſi ubique terrarum homines ſaperent & benè ſani eſſent, una planè animorum conſpiratione, inter ſe, amarent & concordiſſimè viverent. Quæ tandem, Stoicus hic dixerit aures mordaci lotus aceto, illa poteſt militaris virtus videri, quæ furentium eſt? Verùm fortium virorum animis & opera ſtant Regna & creſcunt Reſpublicę, qui nempe periculorum contemptione, nulloque mortis metu ab adeundis deterriti, Civium ſuorũ ſalutem protuentur vitamque conſervant. Dementiam autem apto proprioque vocaverim vocabulo audaciam inaniter illam exultantem & ſuperbè infirmioribus inſultantem, non fortitudinem; deceptæ & furentis morbum quendam & væcordiam mentis, non laudabilem rectæ rationis virtutem. Et in Boëſſatij domo, ut ſcis quidem, DVGVÆS, verę etiam,

Andræę Boëſſatio, que
Latinis Galliciſque verſi
no amore celebravit, n
hæc ætas, præſtantiſſimo
li duces, quem præpone
verò quos, pro merito,
in tanto numero, habu
cujus quoque vitam perſ
fata otium dederint, dig
duco. Abelus frater, cui
neſio, nobili prædio, c
erat, plumbea, in Valent
ſidione, glande ictus ceci
dius, Melitenſi Eques, ſing
tamine victos à victo ceſſi
erat temporum rabies, h

quo hæc inſtituta narratio eſt, in pace & bello, in toga & ſago, præſtitit. Fortiſſimum ſe, poſt homines natos, etiã cum omnem fortitudinis à ſe laudem, ultimis vitæ annis, Chriſtianæ uni pietati addictiſſimus abdicaret, cum res poſtularet, minante & fremente improborum invidia exhibebat. Enimvero quid fortiùs, quàm animi altitudine injuriarum eſſe magnitudini parem, in civili excogitari vita poteſt? Filium, ex præſtantiſſima omni virtutum genere uxore, unicum ſibi procreaverat. Hunc in acie fortis & alacris virtus incautiùs, qui ætatis impetus erat, Marti & periculis offerebat. Honorem antepoſuebat vitæ: Veram eſſe ſitam in gloria viam ſibi perſuaſerat. Igitur, ſuum impreſſione facta hoſtes invalit & repugnantes evertit, accepto vulnere, occumbit, quod caducam quidem fluxamque vitam abſtulit, immortalem verò gloriam attulit. Nam in bello cœſi, ut ſcis, DVLCE, per gloriam vivere intelli-

guntur. Gertrudem ſororem, magni quoque animi, & nomine dignam ſuo, virginem hęredem reliquiſſe, ſumma etiam adoleſcenti pro laude ſit. Ingenio vigens & animi præcellés dotibus, quantùm bonæ & pudicæ per honeſtatem licet, ſexum ferè egreſſa ſuum, nec nugas, nec gerras, nec ludicra in deliciis habet, in bonorum numero locat. Bonas in librorum lectione horas ponit: Virtutes ſuis in fontibus quęrit. Muſas colit, jam à proavi ætate, domeſticas. Itaque proſa & verſu, cum nitore & acumine, ac facetè, cum libet, ſcribit. Sed propriæ illi ſcatent facetiæ, quibus ipſiſſimis pudentes inter ſe Muſæ jocantur; quas Attica Syren amaret. Gratianopoli, cum optima parente, ſuperioribus his diebus agebat: Ingenioſorum in ſe oculos amoremque converterat novum velut Viennenſis Cœli ſidus. Magnam de ſe opinionem diſcedens illis reliquit, in qua, velut in tabula à Virtute & Muſis picta, præcla-

iſſimæ puellæ imaginem, ſingulari
um voluptate, poſtquàm diſceſſit,
nimo, quod oculis non poſſunt,
ontemplantur. Nunc, de incredi-
ili morum ſuavitate & allicienti
ffabilitate, nolim dicere quæ fa-
ultatem dicendi omnem ſuperant.
ed & patrui & patris in illius etiam
enis ſpiritus vigent. Armatam,
am à tenerioribus annis, ſtolatæ
Minervam excellere putabat: Ex of-
uſa ſexus caligine, neſcio qui maſ-
ulæ fortitudinis igniculi identi-
lem emergebant: Scintillas deliteſ-
ens, quibus ſe oſtenderet, qua via
labatur, perſpicuas emittebat.
Quamobrem, quò animus ferebat,
uptiæ volentem duxerunt. Arma-
æ, quàm togatæ nobilitatis nube-
e viro malebat. Atenim altera
lteri nititur: Armatæ fulgentior
onos, togatæ tutior. Obmuteſ-
ant leges; ſuſque deque peſſum
mnia ruent. Num, qui legibus de-
etur honos, debetur & togæ? Suum
uique quibuſque de rebus judi-
ium, ſuus amor. Igitur, decimum

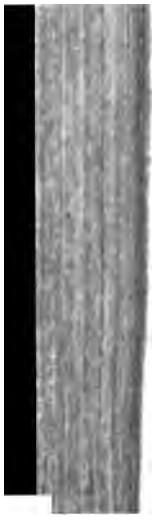

parat, tale naſcens in
nymo Chabovio, Sãn
chione, parente nat
veriſſimum & ſple
Chaboviorum nobiliſ
brogas inter Sabaudos
mos, hac noſtra Majo
viros tulit. Patriæ ſalu
lium negotiorum, ſuis
bus, pondus ſuſtentan
mero viſi ſunt ex ſacr
ſuæ adytis. Fortunæ le
quibus vel invita obſeq
nulus hic eſt honori
comparabili Boëſſatij
debebant. Vnde ab in

or non eſt, virtutum ſplendore
um paternas maternaſque lau-
illuſtrabunt, magnitudine &
nero cumulabunt. Is demùm,
GVÆB, vir dignitate & erudi-
ie ſumme, illuſtrium in hoc fa-
iarum vetus conſiſtit honos, ſi
imum patrum ſplendorē mul-
major obſcuretet poſterorum
ia.

FINIS.

Χαρακτηρισμὸν *appellant, ſi-gna cujuſq; virtutis & vitij ac notas reddentem, quibus inter ſe ſimilia diſcriminantur. Hæc res eandem vim habet, quam præcipere. Quæris quid interſit? Alterum præcepta virtutis dat; alterum exemplar. Deſcriptiones has, &, ut publicanorum utar verbo,* εἰκονισμὰς, *ex uſu eſſe confiteor. Proponam laudanda: invenietur imitator.* Senec. Epiſtol. 95.